

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

Απολογισμός 2005

Ιούνιος 2006

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΕΤ

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος

Τάκης Αράπογλου
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Αντιπρόεδροι

Δημήτριος Μαντζούνης
Διευθύνων Σύμβουλος Alpha Bank

Νικόλαος Νανόπουλος
Διευθύνων Σύμβουλος Eurobank

Γεώργιος Προβόπουλος
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Εμπορική Bank

Μέλη

Δημήτρης Μηλιάκος
Διοικητής ΑΤΕbank

Μιχάλης Σάλλας
Πρόεδρος και Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας Πειραιώς

Παναγιώτης Τσουπίδης
Πρόεδρος Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου

Κωνσταντίνος Βασιλακόπουλος
Γενικός Διευθυντής Τράπεζας Κύπρου

Χρήστος Σορώτος
Γενικός Διευθυντής Citibank

Τρύφων Κουταλίδης
Πρόεδρος Geniki Bank

Βασίλειος Θεοχαράκης
Πρόεδρος Εγνατίας Τράπεζας

Σπύρος Φιλάρετος
Πρόεδρος Εκτελεστικής Επιτροπής ΕΕΤ

Χρήστος Γκόρτσος
Γενικός Γραμματέας
Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

Εκτελεστική Επιτροπή

Πρόεδρος

Σπύρος Φιλάρετος
Γενικός Διευθυντής Alpha Bank

Αναπληρωτής Προέδρου ΕΕ

Βύρων Μπαλλής
Αναπληρωτής Διευθύνων Σύμβουλος Eurobank

Μέλη

Γιάννης Πεχλιβανίδης
Αντιπρόεδρος και Αν. Διευθύνων Σύμβουλος
Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος

Λεωνίδας Ζώνιος
Γενικός Διευθυντής Εμπορική Bank

Θεόδωρος Πανταλάκης
Αντιπρόεδρος και Αν. Διευθύνων Σύμβουλος
Τράπεζας Πειραιώς

Λάμπρος Δημοσθένους
Chief Financial Officer Greece Citibank

Γιώργος Τανισκίδης
Διευθύνων Σύμβουλος Novabank

Χρήστος Γκόρτσος
Γενικός Γραμματέας
Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών

Συνοπτικός Πίνακας Περιεχομένων

I. Οι εξελίξεις στο θεσμικό – κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος	13
Α. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών	15
Β. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών	23
Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή	38
Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών	44
Ε. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	53
II. Οι δραστηριότητες της ΕΕΤ	60
Α. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών	63
Β. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών	69
Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή	73
Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών	79
Ε. Νομικά θέματα	91
ΣΤ. Ασφάλεια τραπεζικών συναλλαγών και τραπεζών	94
Ζ. Τραπεζικές εργασίες	100
Η. Εκπαιδευτική δραστηριότητα Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο (ΕΤΙ)	107
III. Ισολογισμός 2005 - Πιστοποιητικό ελέγχου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	115

Αναλυτικός Πίνακας Περιεχομένων

I. Οι εξελίξεις στο θεσμικό – κανονιστικό πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος	13
A. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών	15
1. Διεθνές επίπεδο	15
■ Το νέο πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων	15
2. Κοινοτικό επίπεδο	17
■ Το νέο πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων	17
■ Διαμόρφωση ομοιόμορφου πλαισίου αναφορών για τον ενοποιημένο λογαριασμό εκμετάλλευσης, τον ισολογισμό και τα προσαρτήματα των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων και υποβολής αναφορών εποπτικού περιεχομένου προς τις εποπτικές αρχές	19
■ Αναθεώρηση της Οδηγίας για τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων	20
3. Εθνικό επίπεδο	20
■ Έλεγχος της επάρκειας της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων	20
■ Τροποποίηση και κωδικοποίηση των διατάξεων που αφορούν τα στοιχεία που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος για την άσκηση ελέγχου φερεγγυότητας, ρευστότητας και αποδοτικότητας	21
■ Τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου αναφορικά με το συντελεστή κεφαλαιακής επάρκειας και το σχηματισμό εποπτικών προβλέψεων έναντι επισφαλών απαιτήσεων	22
B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών	23
1. Κοινοτικό επίπεδο	23
■ Η κοινοτική πολιτική για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες για τα έτη 2005-2010	23
■ Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων	24
■ Εκκαθάριση και διακανονισμός κινητών αξιών	25
■ Υποχρεώσεις διαφάνειας	27
■ Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες	28
2. Εθνικό επίπεδο	29
■ Ψήφιση νόμου «Θέματα κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις»	29
■ Ενημερωτικό δελτίο δημόσιας προσφοράς κινητών αξιών και εισαγωγής τους για διαπραγμάτευση	31
■ Κατάχρηση αγοράς	33
■ Αναθεώρηση Κανονισμού Χρηματιστηρίου Αθηνών	35
Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή	38
1. Κοινοτικό επίπεδο	38
■ Παροχή πιστώσεων σε καταναλωτές	38
■ Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές	40
■ Ευνόθηκη πίστη	41
2. Εθνικό επίπεδο	42
■ Εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών	42

Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών	44
1. Κοινοτικό επίπεδο	44
■ Θεσμικό πλαίσιο υπηρεσιών πληρωμών στην εσωτερική αγορά	44
■ Πληροφορίες σχετικά με τον εντολέα μιας μεταφοράς κεφαλαίου που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών	44
■ Κείμενο διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προετοιμασία έκθεσης σε σχέση με την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) 2560/2001 για τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ	45
■ Κείμενο διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας για το ηλεκτρονικό χρήμα από τους παρόχους υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας	46
■ Η διαμόρφωση του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA) - Πρωτοβουλίες του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος στο πλαίσιο της αυτορρύθμισης	47
■ Εξελίξεις αναφορικά με το TARGET2	49
■ Πλαίσιο για την ανίχνευση των πλαστών και μη κατάλληλων προς κυκλοφορία μετρητών από πιστωτικά ιδρύματα και άλλους επαγγελματίες διαχειριστές	50
2. Εθνικό επίπεδο	51
■ Πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος κατά τις ημέρες αργιών του συστήματος TARGET, όταν αυτές δεν συμπίπτουν με κατά νόμο αργία εντός της ελληνικής επικράτειας	51
■ Υπηρεσίες που παρέχουν εταιρείες διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων και ανταλλακτήρια συναλλάγματος	51
■ Κανονισμοί της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ)	52
Ε. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	53
1. Διεθνές επίπεδο	53
■ Αξιολόγηση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ελλάδας από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο	53
■ Ερμηνευτικό κείμενο της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (FATF) για την Ειδική Σύσταση VII (ηλεκτρονικές μεταφορές χρηματικών ποσών)	53
2. Κοινοτικό επίπεδο	54
■ Πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας	54
■ Πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών	55
■ Πρόσωπα και οντότητες επί των οποίων εφαρμόζονται διατάξεις για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων	56
■ Κώδικας Δεοντολογίας για την προαγωγή της διαφάνειας και της ευθύνης των μη κερδοσκοπικών οργανισμών	57
3. Εθνικό επίπεδο	58
■ Τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση των διατάξεων του ν. 2331/1995 και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	58

II. Οι δραστηριότητες της ΕΕΤ	60
A. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών	63
■ Εφαρμογή του νέου πλαισίου περί κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα	63
■ Η εποπτική μεταχείριση των επιπτώσεων της εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Πρότυπων (ΔΛΠ) στο πλαίσιο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων	67
■ Πλαίσιο ελέγχου της επάρκειας της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων	67
■ Σχέδιο Πράξης Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος «Πλαίσιο αρχών οργάνωσης και λειτουργίας των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου, Διαχείρισης Κινδύνων και Κανονιστικής Συμμόρφωσης των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων»	68
B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών	69
■ Σχέδιο νόμου για θέματα κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις	69
■ Κατάχρηση αγοράς	70
■ Εκκαθάριση και διακανονισμός	71
■ Διανομή μερίσματος	72
Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή	73
■ Παροχή πιστώσεων σε καταναλωτές - Θέσεις της ΕΕΤ επί της τροποποιημένης Οδηγίας	73
■ Καθορισμός τραπεζικών επιτοκίων	75
■ Ενημέρωση των συναλλασσομένων με πιστωτικά ιδρύματα	78
Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών	79
■ Ενέργειες των ελληνικών τραπεζών για τη δημιουργία του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA)	79
■ Υιοθέτηση διατραπεζικών συμφωνιών για θέματα κίνησης κεφαλαίων	80
■ Εξελίξεις στο νέο σύστημα πληρωμών TARGET2	81
■ Διαμόρφωση της πολιτικής αντικατάστασης των παραδοσιακών αριθμών λογαριασμού από τον IBAN	82
■ Εθνικό Σχέδιο Μετρητών της Ελλάδας (National Cash Plan)	83
■ Πλαίσιο για την Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά Μετρητών (Single European Cash Area - SECA)	83
■ Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕΤ προς τις τράπεζες που εκδίδουν και αποδέχονται κάρτες MasterCard	84
■ Οι επιπτώσεις στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα από τη δημιουργία του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA)	85
■ Προαγωγή των ηλεκτρονικών πληρωμών σε συνεργασία με το ελληνικό Δημόσιο και τις ΔΕΚΟ	86
■ Προώθηση του e-banking στις ελληνικές επιχειρήσεις με τη συνεργασία του e-business forum που λειτουργεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Ανάπτυξης	86
■ Προώθηση του e-banking στο ευρύ κοινό με διατραπεζικές ενέργειες	87
■ Πρόληψη και αντιμετώπιση της απάτης κατά τις συναλλαγές του e-banking	87
■ Πρόληψη και αντιμετώπιση της απάτης στα μέσα και συστήματα πληρωμών	87
■ Δημιουργία πανευρωπαϊκής βάσης δεδομένων για την καταπολέμηση της απάτης με τη χρήση καρτών	88
■ Συνεργασία ΕΕΤ - EAST	89

■ Συνεργασία ΕΕΤ - ΔΙΑΣ για θέματα απάτης στα μέσα και συστήματα πληρωμών	89
■ Συνεργασία ΕΕΤ - ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ για θέματα απάτης στα μέσα και συστήματα πληρωμών	89
■ Συνεργασία ΕΕΤ - Αστυνομίας	90
Ε. Νομικά θέματα	91
■ Σχέδιο νόμου για την τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση διατάξεων του ν. 2331/1995 και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ	91
■ Νομοσχέδιο για την επιτάχυνση της διαδικασίας ενώπιον των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και άλλες διατάξεις	91
■ Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3310/2005 «Μέτρα για τη διασφάλιση της διαφάνειας και την αποτροπή καταστρατηγήσεων κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων»	91
■ Τροποποίηση του ν. 1665/1986	92
■ Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2844/2000 για την εκχώρηση επιχειρηματικών απαιτήσεων	92
■ Επιτροπή για θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου	93
ΣΤ. Ασφάλεια τραπεζικών συναλλαγών και τραπεζών	94
■ Παρατηρήσεις της ΕΕΤ στο σχέδιο νόμου για τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση των διατάξεων του ν. 2331/1995 και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες	94
■ Παρακολούθηση των ρυθμιστικών εξελίξεων σε διεθνές και κοινοτικό επίπεδο	96
■ Συμμετοχή στην επιτροπή του άρθρου 7 του ν. 2331/1995	97
■ Διατραπεζικό φυλλάδιο που θα απευθύνεται στους συναλλασσομένους για την ανάγκη συνεργασίας τους κατά την παροχή στοιχείων στα πιστωτικά ιδρύματα	97
■ Δημιουργία ηλεκτρονικού αρχείου παρακολούθησης κυρώσεων από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ	97
■ Ευρετήριο του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος (Ευρετήριο ΗΕΒΙC)	98
■ Φυσική ασφάλεια τραπεζικών καταστημάτων	99
Ζ. Τραπεζικές εργασίες	100
■ Συμμετοχή τραπεζών στην υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων ΜΜΕ στα πλαίσια των ΠΕΠ του Γ' ΚΠΣ	100
■ Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα	100
■ Οργάνωση διαβούλευσης με φορείς για θέματα επιχειρηματικότητας	103
■ Ανατοκισμός (ν. 3259/2004)	104
■ Προώθηση σχέσεων της ΕΕΤ με παραγωγικές τάξεις	104
■ Συνεργασία ΕΕΤ - Υπουργείου Ανάπτυξης	104
■ Εθνικό Συμβούλιο Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΕΣΜΕ)	105
■ Συνεργασία με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ)	105
■ Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007-2013	106
■ Συμμετοχή της ΕΕΤ σε επιτροπές του Δημοσίου	106

Η. Εκπαιδευτική δραστηριότητα:	
Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο (ΕΤΙ)	107
■ Σύγχρονη εκπαιδευτική μεθοδολογία	108
■ Νέα πιστοποιητικά	109
■ Συμβολή στην ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό	110
■ Εκπαίδευση για τους πελάτες των τραπεζών	110
■ Διεθνής εκπαιδευτική δραστηριότητα	110

ΙΙΙ. Ισολογισμός 2005 - Πιστοποιητικό ελέγχου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή	115
--	-----

I.

Οι εξελίξεις
στο θεσμικό – κανονιστικό πλαίσιο
λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος

A. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών

1. Διεθνές επίπεδο

Το νέο πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων

Σε συνέχεια της έκδοσης του νέου Συμφώνου της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία (εφεξής Επιτροπή της Βασιλείας) αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων, το οποίο δημοσιεύτηκε τον Ιούνιο του 2004, η Επιτροπή της Βασιλείας εξέδωσε κατά τη διάρκεια του 2005 σειρά κειμένων διαβούλευσης για επιμέρους ζητήματα εφαρμογής του εν λόγω Συμφώνου, με κύριο στόχο την εξειδίκευση και την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεών του. Ειδικότερα, το 2005 εκδόθηκαν κείμενα διαβούλευσης στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

(α) Τροποποίηση του πλαισίου του χαρτοφυλακίου συναλλαγών

Το κείμενο διαβούλευσης για την τροποποίηση του πλαισίου του χαρτοφυλακίου συναλλαγών εκδόθηκε τον Απρίλιο του 2005 και αφορά τα ακόλουθα θέματα:

- Πλαίσιο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του κινδύνου αντισυμβαλλομένου (counterparty risk): οι επερχόμενες τροποποιήσεις άπτονται των συναλλαγών σε εξωχρηματοπιστωτικά παράγωγα χρηματοπιστωτικά μέσα, συμφωνίες πώλησης και επαναγοράς και συμφωνίες αγοράς και επαναπώλησης (repo), δανειοδοσίες/δανειοληψίες τίτλων (securities lending/borrowing transactions) και συναλλαγών margin lending. Οι αλλαγές που τίθενται σε διαβούλευση αφορούν αφενός την εισαγωγή δύο νέων μεθόδων για τον υπολογισμό κεφαλαιακών απαιτήσεων για τον κίνδυνο αντισυμβαλλομένου (τη μέθοδο εσωτερικών υποδειγμάτων και την τυποποιημένη μέθοδο), και αφετέρου την αναγνώριση των θετικών αποτελεσμάτων του συμψηφισμού μεταξύ διαφορετικών κατηγοριών συναλλαγών (cross-product netting).
- Διπλή αθέτηση υποχρεώσεων (double-default) στα ανοίγματα για τα οποία υφίσταται πιστωτική προστασία με τη μορφή εγγύησης ή πιστωτικών παραγώγων: Η προβλεπόμενη μεταχείριση των ανοιγμάτων αυτών στοχεύει στη μείωση των κεφαλαιακών απαιτήσεων πέραν της οφειλόμενης στη χρήση των υφιστάμενων τεχνικών άμβλυσης του κινδύνου.
- Πλαίσιο υπολογισμού των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του κινδύνου διακανονισμού (unsettled transactions): Σκοπός της τροποποίησης είναι η

διαμόρφωση ενός πλαισίου ομοιόμορφης μεταχείρισης του κινδύνου διακανονισμού, εισάγοντας μια επιπλέον διάκριση σε συναλλαγές που διενεργούνται βάσει της αρχής «παράδοση έναντι πληρωμής» (delivery versus payment) ή όχι.

- Συντελεστής προσαρμογής της παραμέτρου της διάρκειας (maturity) στη μέθοδο εσωτερικών διαβαθμίσεων: Η επερχόμενη τροποποίηση αποβλέπει στη μείωση των κεφαλαιακών απαιτήσεων για ορισμένες κατηγορίες ανοιγμάτων βραχυχρόνιου χαρακτήρα (μέχρι ένα έτος).
- Λοιπές τροποποιήσεις του πλαισίου που αφορούν:
  - την αποτίμηση των στοιχείων του χαρτοφυλακίου συναλλαγών, με έμφαση στη μεταχείριση, για λόγους κεφαλαιακών υποχρεώσεων, στοιχείων του χαρτοφυλακίου συναλλαγών περιορισμένης ρευστότητας, και
  - την ευθυγράμμιση του πλαισίου για τον ειδικό κίνδυνο θέσης με τα προβλεπόμενα στον πρώτο πυλώνα για τον πιστωτικό κίνδυνο.

(β) Εποπτική μεταχείριση των επιπτώσεων της εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Πρότυπων (ΔΛΠ) στο πλαίσιο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων

Δεδομένου ότι ο υπολογισμός της κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών για τον πιστωτικό κίνδυνο και τον κίνδυνο αγοράς βασίζεται σε λογιστικά μεγέθη, σημαντική αναμένεται να είναι η επίπτωση της εφαρμογής των ΔΛΠ στο πλαίσιο εκπλήρωσης κεφαλαιακών υποχρεώσεων. Για το λόγο αυτό, κρίθηκε αναγκαία η διαμόρφωση ενός πλαισίου «διύλισης» για λόγους προληπτικής εποπτείας (prudential filters) των επιπτώσεων της εφαρμογής των ΔΛΠ στο πλαίσιο εκπλήρωσης κεφαλαιακών υποχρεώσεων.

Η Επιτροπή της Βασιλείας δημοσίευσε κατά τη διάρκεια του 2005 τρία δελτία τύπου στα οποία καταγράφονται οι απόψεις της επί του θέματος με γνώμονα την άμβλυνση αν όχι την εξουδετέρωση, των όποιων αρνητικών συνεπειών.

(γ) Ορθές πρακτικές προσδιορισμού και αποτίμησης του πιστωτικού κινδύνου

Το Νοέμβριο του 2005 δημοσιεύτηκε κείμενο διαβούλευσης για τις «Ορθές πρακτικές προσδιορισμού και αποτίμησης αναμενόμενων ζημιών πιστωτικού κινδύνου στα δάνεια». Το θέμα παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε ό,τι αφορά την εφαρμογή του νέου πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας, ειδικά για τα πιστωτικά ιδρύματα που θα υιοθετήσουν τη μέθοδο των εσωτερικών διαβαθμίσεων, μέθοδο με την οποία και θα σχηματίζουν προβλέψεις έναντι επισφαλών απαιτήσεων.

Το κείμενο διαβούλευσης διακρίνεται σε δύο ενότητες: στην πρώτη καταγράφονται βέλτιστες πρακτικές για την αποτελεσματική διαχείριση από τα πιστωτικά ιδρύμα-

τα των αναμενόμενων ζημιών πιστωτικού κινδύνου, ενώ στη δεύτερη αποτυπώνονται κατευθυντήριες γραμμές για τις εποπτικές αρχές κατά την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του πλαισίου προσδιορισμού και αποτίμησης του πιστωτικού κινδύνου από τα πιστωτικά ιδρύματα.

(δ) Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εποπτικών αρχών κατά την εφαρμογή του νέου πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας

Το κείμενο αυτό συμπληρώνει το πλαίσιο κατανομής αρμοδιοτήτων και συνεργασίας των εποπτικών αρχών κατά την εφαρμογή του νέου πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας, όπως διαμορφώθηκε με την έκθεση της Επιτροπής της Βασιλείας του Αυγούστου 2003.

2. Κοινοτικό επίπεδο

Το νέο πλαίσιο για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων

Η Οδηγία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την αναθεώρηση (recasting) της Οδηγίας 2000/12/ΕΚ σχετικά με την ανάληψη και την άσκηση δραστηριότητας πιστωτικών ιδρυμάτων και της Οδηγίας 93/6/ΕΟΚ για την επάρκεια των ιδίων κεφαλαίων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων, με την οποία ενσωματώθηκε στην Κοινότητα το νέο πλαίσιο της Επιτροπής της Βασιλείας για την Τραπεζική Εποπτεία αναφορικά με την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων και των επιχειρήσεων επενδύσεων, υιοθετήθηκε το Νοέμβριο 2005.

Σε κοινοτικό επίπεδο, το κύριο έργο για την άρτια προετοιμασία του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος επιτελείται από την Επιτροπή Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας (CEBS). Κατά το έτος 2005, η εν λόγω επιτροπή δημοσίευσε τα ακόλουθα κείμενα διαβούλευσης αναφορικά με την εφαρμογή επιμέρους διαστάσεων του νέου πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας:

(α) Εφαρμογή του δεύτερου πυλώνα του νέου πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια

Στο εν λόγω κείμενο διαβούλευσης, που εκδόθηκε τον Ιούνιο 2005, καταγράφονται αρχές βέλτιστης πρακτικής σε σχέση με:

- θέματα εταιρικής διακυβέρνησης, τα οποία θα αποτελούν αντικείμενο αξιολόγησης από τις εποπτικές αρχές (1ο κεφάλαιο),
- το σύστημα εσωτερικής αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας από τα ίδια τα πιστωτικά ιδρύματα (ΣΕΑΚΕ) (2ο κεφάλαιο),

- τη διαδικασία αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας από τις εποπτικές αρχές (3ο κεφάλαιο) και
- τη διάδραση του ΣΕΑΚΕ και της διαδικασίας αξιολόγησης της κεφαλαιακής επάρκειας από τις εποπτικές αρχές (4ο κεφάλαιο).

(β) Εποπτική αναγνώριση της μεθόδου εσωτερικών διαβαθμίσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο (IRB) και της εξελιγμένης μεθόδου για το λειτουργικό κίνδυνο (AMA)

Με το εν λόγω κείμενο που δημοσιεύτηκε τον Ιούλιο 2005, επιδιώκεται η διαμόρφωση ενός ομοιόμορφου πλαισίου για την πιστοποίηση από τις εποπτικές αρχές των μεθόδων εσωτερικών διαβαθμίσεων. Ειδικότερα, παρέχονται κατευθυντήριες γραμμές για τις εποπτικές αρχές αναφορικά με:

- τη διαδικασία πιστοποίησης της μεθόδου εσωτερικών διαβαθμίσεων για τον πιστωτικό κίνδυνο (IRB) και της εξελιγμένης μεθόδου για το λειτουργικό κίνδυνο (AMA) και
- τις ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για τις πιστοποιήσεις αυτές.

Επισημαίνεται πάντως ότι το έγγραφο διαβούλευσης δεν πραγματεύεται θέματα που αφορούν τις διακριτικές ευχέρειες των εποπτικών αρχών, ενώ σε κάθε περίπτωση οι εθνικές εποπτικές αρχές διατηρούν την ευχέρεια να επιβάλουν αυστηρότερες προϋποθέσεις για την πιστοποίηση των εν λόγω μεθόδων.

(γ) Εποπτική αναγνώριση των οίκων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας

Αναφορικά με την εποπτική αναγνώριση των οίκων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας δημοσιεύτηκαν δύο κείμενα διαβούλευσης (τον Ιούνιο και το Νοέμβριο 2005 αντίστοιχα). Τα κείμενα αυτά περιέχουν κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με:

- τη διαδικασία της αναγνώρισης,
- την αντιστοίχιση των αξιολογήσεων στους συντελεστές στάθμισης πιστωτικού κινδύνου, και
- την εφαρμογή των κριτηρίων της αναγνώρισης από τις εποπτικές αρχές.

Ειδικότερα, όσον αφορά τα κριτήρια, η εκπλήρωση των οποίων είναι αναγκαία προκειμένου τα πιστωτικά ιδρύματα να κάνουν χρήση των αξιολογήσεων για σκοπούς κεφαλαιακής επάρκειας, ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στα θέματα διασφάλισης της αντικειμενικότητας και της συνεχούς επικαιροποίησης των πιστοληπτικών αξιολογήσεων, καθώς και της ανεξαρτησίας και διαφάνειας της οργανωτικής δομής των οίκων αξιολογήσεων.

(δ) Πλαίσιο γνωστοποίησης στοιχείων από τις εποπτικές αρχές αναφορικά με την ενσωμάτωση του νέου πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η υποχρέωση γνωστοποίησης στοιχείων από τις εποπτικές αρχές θεμελιώνεται στο άρθρο 144 της Οδηγίας για το νέο πλαίσιο της κεφαλαιακής επάρκειας. Το σχετικό κείμενο κατευθυντήριων γραμμών της CEBS στόχο έχει να διευκολύνει τη συγκριτική εξέταση του τρόπου ενσωμάτωσης του νέου πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια στα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να συμβάλει στη σταδιακή σύγκλιση των εποπτικών πρακτικών.

Διαμόρφωση ομοιόμορφου πλαισίου αναφορών για τον ενοποιημένο λογαριασμό εκμετάλλευσης, τον ισολογισμό και τα προσαρτήματα των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων και υποβολής αναφορών εποπτικού περιεχομένου προς τις εποπτικές αρχές

Το ζήτημα της δημιουργίας ενός πλαισίου ομοιόμορφων εποπτικών αναφορών τέθηκε καταρχήν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και συζητήθηκε στο Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομίας, το οποίο ανέθεσε την επεξεργασία του στην CEBS. Σε αυτό το πλαίσιο, μετά από μακρά περίοδο διαβούλευσης με παράγοντες της αγοράς, δημοσιεύτηκε από τη CEBS, το Νοέμβριο 2005, κείμενο κατευθυντήριων γραμμών για τη διαμόρφωση ενός πλαισίου ομοιόμορφων εποπτικών αναφορών για τον ενοποιημένο λογαριασμό εκμετάλλευσης, τον ισολογισμό και τα προσαρτήματα των δημοσιευμένων οικονομικών καταστάσεων.

Στόχος του κειμένου είναι η τυποποίηση του πλαισίου υποβολής προς τις εποπτικές αρχές στοιχείων οικονομικών καταστάσεων βάσει των ΔΛΠ. Το πλαίσιο δεν θα έχει νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα, ενώ κάθε εθνική εποπτική αρχή θα αποφασίσει την έκταση εφαρμογής του.

Η CEBS, κατά τη διάρκεια του 2005, έθεσε επίσης σε διαβούλευση κείμενο για τη δημιουργία ενός πλαισίου ομοιόμορφων εποπτικών αναφορών για την κεφαλαιακή επάρκεια των πιστωτικών ιδρυμάτων. Σύμφωνα με το κείμενο διαβούλευσης, όλες οι πληροφορίες θα παρέχονται βάσει συγκεκριμένης υποδομής λογισμικού, η οποία θα βασίζεται στο πρωτόκολλο XML/XBRL (eXtensible Mark-up Language/eXtensible Business Reporting Language), που έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να είναι ουδέτερο σε επιδράσεις ανεξάρτητων πληροφοριακών συστημάτων.

Αναθεώρηση της Οδηγίας για τα συστήματα εγγύησης καταθέσεων

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τη διαφοροποίηση των εθνικών συστημάτων εγγύησης καταθέσεων και αποβλέποντας στην εξέταση της ανάγκης περαιτέρω εναρμόνισής τους, προχώρησε στη διαμόρφωση σχετικού ερωτηματολογίου που έθεσε υπόψη των φορέων της αγοράς, προκειμένου να εντοπίσει τα σημεία του πλαισίου που χρήζουν αναθεώρησης. Βασικά ζητήματα του ερωτηματολογίου αποτελούν:

- το επίπεδο παρεχόμενης κάλυψης,
- ο ορισμός των καταθέσεων,
- οι διατάξεις για τη συμπληρωματική κάλυψη των καταθέσεων αλλοδαπών πιστωτικών ιδρυμάτων (toping up),
- ο τρόπος χρηματοδότησης, με έμφαση στη δυνατότητα χρηματοδότησης ανάλογα με το ύψος των αναλαμβανόμενων κινδύνων από κάθε συμμετέχουσα τράπεζα, και
- οι αρμοδιότητες του κράτους προέλευσης.

3. Εθνικό επίπεδο

Έλεγχος της επάρκειας της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων

Η ΠΔ/ΤΕ 2560/1.4.2005 τροποποίησε το ισχύον πλαίσιο που διέπει την παρακολούθηση και τον έλεγχο της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων από την Τράπεζα της Ελλάδος, θεσπίζοντας για πρώτη φορά ελάχιστους υποχρεωτικούς δείκτες επάρκειας της ρευστότητας. Συγκεκριμένα, με την εν λόγω Πράξη καθιερώθηκαν οι εξής δείκτες επάρκειας:

- Δείκτης Ρευστών Διαθεσίμων, που αφορά τη σχέση των ρευστών διαθεσίμων μέχρι και 30 ημέρες προς το σωρευτικό υπόλοιπο των δανειακών κεφαλαίων μέχρι και 12 μήνες, και
- Δείκτης Ασυμφωνίας Ληκτότητας Απαιτήσεων-Υποχρεώσεων, που αφορά τη σχέση της διαφοράς των συνολικών απαιτήσεων και υποχρεώσεων μέχρι και 30 ημέρες προς το σωρευτικό υπόλοιπο των δανειακών κεφαλαίων μέχρι και 12 μήνες.

Με την εν λόγω Πράξη θεσπίζονται επίσης αρχές βέλτιστης πρακτικής για τη δια-

χείριση της ρευστότητας, ώστε τα πιστωτικά ιδρύματα να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τις άμεσες και αναμενόμενες ανάγκες ρευστότητας τόσο σε κανονικές όσο και σε έκτακτες συνθήκες.

Στο πεδίο εφαρμογής της Πράξης εμπίπτουν τόσο τα πιστωτικά ιδρύματα με έδρα στην Ελλάδα, όσο και τα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων με καταστατική έδρα σε τρίτη χώρα.

Τροποποίηση και κωδικοποίηση των διατάξεων που αφορούν τα στοιχεία που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος για την άσκηση ελέγχου φερεγγυότητας, ρευστότητας και αποδοτικότητας

Η Τράπεζα της Ελλάδος προχώρησε, τον Ιούλιο του 2005, στην τροποποίηση και κωδικοποίηση των διατάξεων της ΠΔ/ΤΕ 1313/9.6.1988 αναφορικά με τα στοιχεία που αξιολογούνται κατά την άσκηση της αρμοδιότητας εποπτείας της φερεγγυότητας, της ρευστότητας και της αποδοτικότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Με τη νέα ΠΔ/ΤΕ 563/19.7.2005, για το περιεχόμενο της οποίας προηγήθηκε διαβούλευση με τα πιστωτικά ιδρύματα, συστηματοποιείται η υποβολή πληροφοριών από τα πιστωτικά ιδρύματα προς την Τράπεζα της Ελλάδος για την αποτελεσματική άσκηση του έργου της και καθορίζονται ενιαίες προθεσμίες υποβολής ανάλογα με το αντικείμενο της εποπτείας. Επιπλέον με τη νέα Πράξη:

- προσδιορίζεται ρητά το επίπεδο εφαρμογής της άσκησης εποπτείας και ειδικότερα θέματα που αφορούν την εφαρμογή μέρους του πλαισίου εποπτείας στα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων με έδρα σε κράτος μη μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- διαμορφώνεται πλαίσιο υποβολής στοιχείων για καινοτομικά επενδυτικά προϊόντα, και
- προσαρμόζονται τα υποβαλλόμενα από τα πιστωτικά ιδρύματα εποπτικά στοιχεία σχετικά με τα ίδια κεφάλαια και τον υπολογισμό του δείκτη φερεγγυότητάς τους προς τα στοιχεία που απαιτούνται για την εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων.

Τροποποίηση του νομοθετικού πλαισίου αναφορικά με το συντελεστή κεφαλαιακής επάρκειας και το σχηματισμό εποπτικών προβλέψεων έναντι επισφαλών απαιτήσεων

Η Τράπεζα της Ελλάδος, λαμβάνοντας υπόψη την ταχεία πιστωτική επέκταση στον τομέα της στεγαστικής πίστης και την αύξηση της σχέσης μεταξύ του ύψους του δανείου και της αξίας του υπέγγυου ακινήτου (δείκτης LTV), προχώρησε – τον Οκτώβριο του 2005 – στη μερική τροποποίηση της ΠΔ/ΤΕ 2524/23.7.2003. Ειδικότερα, με την ΠΔ/ΤΕ 2564/11.10.2005 ορίζεται ότι, από 31.12.2005, ο συντελεστής στάθμισης πιστωτικού κινδύνου της τάξης του 50% θα εφαρμόζεται αποκλειστικά στο μέρος του υπολοίπου της απαίτησης που καλύπτεται μέχρι ποσοστού 75% από την αγοραία αξία του υπέγγυου ακινήτου, ενώ στο υπόλοιπο μέρος της απαίτησης θα εφαρμόζεται συντελεστής στάθμισης 100%.

Επιπλέον καθορίζεται ότι, για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων και των αντίστοιχων συντελεστών στάθμισης, η αποτίμηση και η περίοδος επανεκτίμησης της αξίας των υπέγγυων ακινήτων θα γίνεται με βάση τις τρέχουσες τιμές αγοράς αντί των αντικειμενικών αξιών.

Παράλληλα εκδόθηκε η ΠΔ/ΤΕ 2565/11.10.2005, με την οποία τροποποιείται και συμπληρώνεται η ΠΔ/ΤΕ 2442/29.1.1999 και επιδιώκεται:

- η εναρμόνιση του πλαισίου κεφαλαιακής επάρκειας και σχηματισμού προβλέψεων έναντι επισφαλών απαιτήσεων σε ό,τι αφορά την έννοια της επαρκούς εξασφάλισης των δανείων με ακίνητα, και
- η υιοθέτηση από τα πιστωτικά ιδρύματα, κατά τη διεθνή πρακτική, πρόσθετων κριτηρίων έγκρισης ή απόρριψης δανείων στη διαδικασία προαξιολόγησης των αιτημάτων δανείων.

B. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών

1. Κοινοτικό επίπεδο

Η κοινοτική πολιτική για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες για τα έτη 2005-2010

Σε συνέχεια της ολοκλήρωσης του Προγράμματος Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες (FSAP) με στόχο την ουσιαστική ενοποίηση του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος, στο πλαίσιο του οποίου ελήφθησαν 39 από τα 42 μέτρα που είχαν προβλεφθεί, το Δεκέμβριο 2005 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε Λευκή Βίβλο, στην οποία αποτυπώνεται το νέο πρόγραμμα δράσης αναφορικά με τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες για τα έτη 2005-2010. Στόχος της πρωτοβουλίας αυτής παραμένει η δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Στη φάση αυτή το νέο Πρόγραμμα Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες εστιάζει στις εξής προτεραιότητες:

- αξιολόγηση της υφιστάμενης κοινοτικής νομοθεσίας, ώστε να ληφθούν επιπρόσθετα, εφόσον κριθεί σκόπιμο, μόνο οι απόλυτα αναγκαίες νομοθετικές πρωτοβουλίες,
- έλεγχος της αποτελεσματικότητας κατά τη μεταφορά και εφαρμογή στις εθνικές νομοθεσίες των κοινοτικών νομοθετικών πράξεων, καθώς και εντατικοποίηση των μέτρων επιβολής τους από τις εθνικές εποπτικές αρχές,
- διαρκής εκ των υστέρων αξιολόγηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με την ορθή εφαρμογή των υφιστάμενων κοινοτικών κανόνων και των επιπτώσεών τους στις χρηματοπιστωτικές αγορές των κρατών-μελών,
- ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών: Παρά τη σαφή πρόοδο που έχει επέλθει σε ό,τι αφορά την ολοκλήρωση της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με την υλοποίηση του Προγράμματος Δράσης για τις Χρηματοπιστωτικές Υπηρεσίες, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι υπάρχουν ακόμη περιθώρια λήψης ρυθμιστικών μέτρων προς την κατεύθυνση αυτή, και ειδικά σε ορισμένους τομείς, όπως η λιανική τραπεζική. Ως κύριοι άξονες πολιτικής της Επιτροπής στο πεδίο αυτό, αναφέρονται η ολοκλήρωση των νομικών πράξεων που τελούν υπό εκπόνηση, η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των εποπτικών αρχών και η άρση των εμποδίων που ασκούν σημαντική επιρροή σε ό,τι αφορά την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς.

Σε σχέση με τις τρέχουσες δραστηριότητες, στόχος είναι να ολοκληρωθούν στον τομέα της λιανικής τραπεζικής οι τρεις μεγάλες πρωτοβουλίες που έχουν ήδη αναληφθεί και αφορούν τη λήψη μέτρων για την ολοκλήρωση της αγοράς ενυπόθηκης πίστης, την έκδοση της Οδηγίας για την καταναλωτική πίστη και την έκδοση της Οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά. Αντίστοιχα, θα πρέπει να ολοκληρωθεί η λήψη μέτρων που τελούν υπό επεξεργασία στον ασφαλιστικό τομέα και στον τομέα της εκκαθάρισης και διακανονισμού κινητών αξιών. Υπό επεξεργασία τελεί επίσης η λήψη μέτρων σε ό,τι αφορά τον τομέα των εξαγορών και συγχωνεύσεων, την τροποποίηση, εφόσον τελικά κριθεί απαραίτητο, της Οδηγίας για το ηλεκτρονικό χρήμα και της Οδηγίας για τα ταμεία εγγύησης καταθέσεων, την υπογραφή της Σύμβασης της Χάγης και την προώθηση του 26ου καθεστώτος (26th regime), εφόσον τεκμηριωθεί η χρησιμότητά του. Τέλος, λήψη μέτρων προβλέπεται στο άμεσο μέλλον στον τομέα των Οργανισμών Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες.

Αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων

Στο πλαίσιο της λήψης μέτρων σε επίπεδο 2 της διαδικασίας Lamfalussy (που αφορά την υιοθέτηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέτρων εκτελεστικού χαρακτήρα για τη συγκεκριμενοποίηση των κανόνων που υιοθετούνται σε επίπεδο 1), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επεξεργάστηκε σε συνέχεια των διαβουλεύσεων που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ρυθμιστικών Αρχών των Αγορών Κινητών Αξιών (CESR) και των φορέων της αγοράς, τέσσερα κείμενα εργασίας για τη συγκεκριμενοποίηση δεκαεπτά άρθρων της Οδηγίας 2004/39/ΕΚ (επίπεδο 1) για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων.

Τα εν λόγω κείμενα εργασίας αφορούν, μεταξύ άλλων, τη διαδικασία αναφοράς και καταγραφής των συναλλαγών σε χρηματοπιστωτικά μέσα, το περιεχόμενο αυτών των αναφορών, την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμόδιων αρχών, τις οργανωτικές απαιτήσεις που θα πρέπει να πληρούν οι επιχειρήσεις επενδύσεων, τα μέτρα που θα πρέπει να λαμβάνονται για τις συγκρούσεις συμφερόντων, τις προϋποθέσεις διαφάνειας για τις ρυθμιζόμενες αγορές και τις συναλλαγές, τους επιλέξιμους αντισυμβαλλομένους και την εκτέλεση των εντολών με τους πλέον ευνοϊκούς όρους για τον επενδυτή. Τα κείμενα αυτά έλαβαν στα τέλη Δεκεμβρίου 2005 τη μορφή πρότασης Οδηγίας και ενός σχεδίου Κανονισμού.

Παράλληλα, με ομόφωνη απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εγκρίθηκε στα τέλη Νοεμβρίου η παράταση της προθεσμίας, εντός της οποίας τα κράτη-μέλη πρέπει να ενσωματώσουν την Οδηγία 2004/39/ΕΚ στην εθνική έννομη τάξη τους κα-

τά έξι μήνες, δηλαδή μέχρι τις 30 Οκτωβρίου 2006. Συνεπώς η εφαρμογή της Οδηγίας θα ξεκινήσει το Μάιο του 2007. Τέλος, εγκρίθηκε η παράταση της ημερομηνίας κατάργησης της Οδηγίας 93/22/ΕΚ κατά έξι μήνες, ώστε να μην υπάρξει νομοθετικό κενό από την παράταση της προθεσμίας ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2004/39/ΕΚ.

Εκκαθάριση και διακανονισμός κινητών αξιών

Εντός του 2005 υπήρξε ιδιαίτερη κινητικότητα σε ό,τι αφορά την ανάληψη μέτρων για τη δημιουργία ενοποιημένης, αποτελεσματικής και ασφαλούς ευρωπαϊκής αγοράς υπηρεσιών εκκαθάρισης και διακανονισμού κινητών αξιών.

(α) Υιοθέτηση Οδηγίας-πλαισίου

Σχετικά με την πρόθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την υιοθέτηση Οδηγίας-πλαισίου σύμφωνα με τη διαδικασία Lamfalussy, συνεχίστηκε κατά τη διάρκεια του 2005 η έρευνα αναφορικά με τις επιπτώσεις (Regulatory Impact Assessment) που θα έχει η ενοποίηση της εκκαθάρισης και του διακανονισμού στην ευρωπαϊκή αγορά με ή χωρίς νομοθετική παρέμβαση. Το σχετικό χρονοδιάγραμμα προβλέπει την ολοκλήρωσή της εντός του πρώτου τριμήνου του 2006 και, εφόσον τα αποτελέσματα της έρευνας ευνοούν την υιοθέτηση νομοθετικής δράσης, την παρουσίαση σχεδίου Οδηγίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή εντός του πρώτου εξαμήνου του 2006.

(β) Πρότυπα των CESR/ESCB για την εκκαθάριση και το διακανονισμό κινητών αξιών

Αναφορικά με τα 19 πρότυπα για την εκκαθάριση και το διακανονισμό που υιοθέτησαν οι CESR και η ESCB και δημοσιεύτηκαν στις 22 Οκτωβρίου 2004, συνεχίστηκε η έρευνα για την αξιολόγηση των επιπτώσεών τους μέσω διαβουλεύσεων με τους εμπλεκόμενους φορείς της αγοράς. Ωστόσο, μετά τη διαπίστωση ότι η διατύπωση ή η εφαρμογή ορισμένων προτύπων ενδέχεται να δημιουργήσει ασάφειες ή προβλήματα (κυρίως αναφορικά με το καθεστώς που θα διέπει τους κεντρικούς αντισυμβαλλομένους, την εποπτική μεταχείριση των πιστωτικών ιδρυμάτων που μετέχουν στις διαδικασίες εκκαθάρισης και διακανονισμού και τη μεταχείριση των κεντρικών αποθετηρίων, τα οποία παρέχουν υπηρεσίες που συνήθως επιφυλάσσονται για τα πιστωτικά ιδρύματα), η ολοκλήρωση του έργου αυτού φαίνεται να έχει αναβληθεί επί του παρόντος, προκειμένου να δοθούν οι απαραίτητες διευκρινίσεις και οδηγίες από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

(γ) Άρση των Εμποδίων Giovannini

Οι εργασίες για την άρση των Εμποδίων που εντοπίστηκαν από την Ομάδα Giovannini στις δύο εκθέσεις της (Νοέμβριος 2001 και Απρίλιος 2003) συνεχίστηκαν κατά τη διάρκεια του 2005 από τους αρμόδιους φορείς. Ειδικότερα:

- (i) Σε ό,τι αφορά το 1ο Εμπόδιο (διαφοροποίηση εθνικών τεχνικών προδιαγραφών, λειτουργικών συστημάτων και λογισμικού), η SWIFT έθεσε, τον Οκτώβριο του 2005, σε δημόσια διαβούλευση το τελικό σχέδιο Σύστασης για τη δημιουργία Πανευρωπαϊκού Πρωτοκόλλου για την εξάλειψη του εν λόγω Εμποδίου.
- (ii) Σε ό,τι αφορά το 3ο Εμπόδιο (εθνικές διαφορές στους κανόνες που διέπουν τις εταιρικές πράξεις), η άρση του οποίου έχει αναληφθεί από τις Ευρωπαϊκές Ενώσεις Πιστωτικού Τομέα (ECSAs) και την Ένωση Ευρωπαϊκών Αποθετηρίων Αξιών (ECSDA), κατά τη διάρκεια του 2005 δημοσιεύτηκαν τρεις σειρές Συστάσεων. Οι Συστάσεις αυτές αφορούν την πληρωμή μερίσματος, την πληρωμή τόκων και την ολική εξόφληση κεφαλαίου. Μέσω αυτών επιχειρείται η εναρμόνιση των σχετικών κρίσιμων ημερομηνιών, η απούλοποίηση των αξιών και η σταδιακή κατάργηση των «ενδιάμεσων» αξιών, καθώς και η εναρμόνιση της διαδικασίας γνωστοποίησης. Ήδη έχει διενεργηθεί έρευνα για το βαθμό συμμόρφωσης των εθνικών συστημάτων με τις Συστάσεις αυτές και επίκειται η συμφωνία σε κοινοτικό και εθνικό επίπεδο σχεδίου εφαρμογής τους. Στο τελικό στάδιο της επεξεργασίας βρίσκεται σχέδιο προτάσεων αναφορικά με τη διανομή μετοχών.
- (iii) Σε ό,τι αφορά το 4ο και 7ο Εμπόδιο (εθνικές διαφορές στον ενδοημερήσιο διακανονισμό, στις ώρες λειτουργίας και στις προθεσμίες διακανονισμού), η ECSDA έχει δημοσιεύσει 10 πρότυπα για την αντιμετώπιση των σχετικών ζητημάτων. Η ετήσια έκθεση της ECSDA (Απρίλιος 2005) διαπιστώνει μέσο όρο συμμόρφωσης των εθνικών συστημάτων με τα εν λόγω πρότυπα 85%. Στην εν λόγω έκθεση διαπιστώνονται και ορισμένες αποκλίσεις της ελληνικής αγοράς (τήρηση ορθόδοξου ημερολογίου, υστερότερη έναρξη DvP διακανονισμού, απουσία διεθνών συνδέσεων του Κεντρικού Αποθετηρίου Αξιών, μη αναγνώριση των omnibus accounts για τους σκοπούς της εκκαθάρισης και διακανονισμού), οι οποίες αποτελούν αντικείμενο συζήτησης με τους αρμόδιους φορείς και αναμένεται να αρθούν με την υιοθέτηση του συστήματος TARGET2.

Υποχρεώσεις διαφάνειας

Το 2005 συνεχίστηκαν οι διεργασίες που αφορούν την υιοθέτηση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέτρων εφαρμογής επιπέδου 2 της διαδικασίας Lamfalussy για τα θέματα που ορίζονται περιοριστικά στην Οδηγία 2004/109/ΕΚ σχετικά με την εναρμόνιση των προϋποθέσεων διαφάνειας αναφορικά με την πληροφόρηση για εκδότες, οι κινητές αξίες των οποίων έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση σε ρυθμιζόμενη αγορά, και για την τροποποίηση της Οδηγίας 2001/34/ΕΚ. Στο έργο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επικουρείται από τη CESR, προς την οποία έχει απευθύνει, μέχρι στιγμής, δύο εντολές (mandates).

Η πρώτη εντολή δόθηκε τον Ιούνιο του 2004. Η CESR, με την επίσημη γνώμη που απέστειλε στις 30 Ιουνίου 2005:

- (i) προέβλεψε τις ελάχιστες απαιτήσεις για την αποτελεσματική και ασφαλή κοινολόγηση ρυθμιζόμενων πληροφοριών από τους εκδότες και τις προϋποθέσεις για την απρόσκοπτη και αδιάκριτη πρόσβαση στις περιοδικές οικονομικές καταστάσεις,
- (ii) παρείχε συμβουλές για μια σειρά τεχνικών ζητημάτων που αφορούν τη γνωστοποίηση απόκτησης ή διάθεσης σημαντικών ποσοστών δικαιωμάτων ψήφου,
- (iii) καθόρισε το ελάχιστο περιεχόμενο των εξαμηνιαίων οικονομικών καταστάσεων και παρείχε διευκρινίσεις για τα «ουσιώδη γεγονότα» που σχετίζονται με αυτές, καθώς και για τη φύση της έκθεσης του ελεγκτή, που τις συνοδεύει,
- (iv) παρείχε συμβουλές σχετικά με διάφορες διαδικαστικές προϋποθέσεις για την επιλογή του κράτους προέλευσης από τον εκδότη, και
- (v) επεξεργάστηκε το ζήτημα της ανάλογης μεταχείρισης εκδοτών που προέρχονται από τρίτες χώρες.

Με βάση την παραπάνω γνώμη η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχώρησε στην έκδοση ενός μη δεσμευτικού κειμένου εργασίας σχετικά με πιθανά μέτρα εφαρμογής της Οδηγίας 2004/109/ΕΚ. Αν και η ουσία του κειμένου της CESR υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εντούτοις θεωρήθηκε ότι δεν χρειάζεται να ρυθμιστούν νομικά όλα τα ζητήματα που έθεσε η CESR, καθώς η αντιμετώπιση ορισμένων από αυτά μπορεί να είναι πιο αποτελεσματική μέσω νομικά μη δεσμευτικών πράξεων, όπως η Σύσταση.

Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, η CESR παρέδωσε, κατόπιν αιτήματος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έκθεση προόδου αναφορικά με το ζήτημα της αποθήκευσης ρυθμιζόμενων πληροφοριών. Στην έκθεση η CESR αναλύει τις προδιαγραφές ποιό-

τητας, που θα πρέπει να πληροί ένα εθνικό σύστημα αποθήκευσης, τις πιθανές μεθόδους εγκατάστασης ενός πανευρωπαϊκού δικτύου εθνικών συστημάτων αποθήκευσης και την παροχή στοιχείων στις αρμόδιες αρχές.

Η έκθεση αποτέλεσε τη βάση για τη δεύτερη εντολή που απηύθυνε τον Ιούλιο του 2005 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην CESR σχετικά με τα ζητήματα της καταχώρισης και αποθήκευσης ρυθμιζόμενων πληροφοριών και τις προδιαγραφές που πρέπει να πληρούνται από τα εθνικά συστήματα αποθήκευσης.

Οργανισμοί Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες

Τον Ιούλιο 2005 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε σε διαβούλευση Πράσινη Βίβλο για την ενίσχυση του πλαισίου που διέπει τους Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (ΟΣΕΚΑ). Στην εν λόγω Πράσινη Βίβλο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιχειρεί την αξιολόγηση της επάρκειας του σημερινού νομοθετικού πλαισίου που διέπει τους ΟΣΕΚΑ ως προς την επίτευξη μιας πραγματικά ενιαίας εσωτερικής αγοράς στον τομέα αυτό και εξετάζει τα ζητήματα για τα οποία θα ήταν ενδεχομένως σκόπιμη η παρέμβασή της, προκειμένου να δοθεί ώθηση στην ανάπτυξη των ΟΣΕΚΑ, εξασφαλίζοντας παράλληλα υψηλό επίπεδο προστασίας των επενδυτών.

Η πρώτη γενική εκτίμηση είναι ότι, αν και η αμοιβαία αναγνώριση της άδειας λειτουργίας (η οποία προβλέφθηκε από την Οδηγία 85/611/ΕΚ) διευκολύνει την ελεύθερη κυκλοφορία των μεριδίων ΟΣΕΚΑ στην ΕΕ, οι πραγματικοί διασυνοριακοί ΟΣΕΚΑ δεν έχουν αναπτύξει ακόμα τη δυναμική τους.

Η δεύτερη γενική εκτίμηση είναι ότι η αγορά των ΟΣΕΚΑ είναι ιδιαίτερα κατακερματισμένη (ιδίως σε σχέση με την αμερικανική), γεγονός το οποίο καταδεικνύει ότι ο τομέας των αμοιβαίων κεφαλαίων δεν μπορεί να επωφεληθεί πλήρως από οικονομίες κλίμακας και συνακόλουθα οδηγεί στη μείωση της καθαρής απόδοσης για τον τελικό επενδυτή.

Η τρίτη γενική διαπίστωση είναι ότι δεν έχουν προκύψει μέχρι σήμερα σημαντικά ζητήματα προστασίας επενδυτών, αλλά οι τάσεις της αγοράς (π.χ. εκχώρηση λειτουργικών καθηκόντων, νέα είδη πιο πολύπλοκων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων, εναλλακτικές επενδυτικές στρατηγικές, νέα προϊόντα που συνδυάζουν ασφάλιση και επένδυση) μπορεί να αυξήσουν το λειτουργικό κίνδυνο ή τις συγκρούσεις συμφερόντων ή να χρειάζονται μεγαλύτερα εχέγγυα διαφάνειας και ενημέρωσης των επενδυτών.

Σε ό,τι αφορά τις προτεινόμενες δράσεις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναφέρεται κυρίως στα εξής:

- αντιμετώπιση των εθνικών διαφορών και απλοποίηση της απαιτούμενης αναγγελίας σε άλλο κράτος-μέλος για τη διάθεση ΟΣΕΚΑ στο κράτος αυτό,
- αποσαφήνιση των επιλέξιμων στοιχείων ενεργητικού των ΟΣΕΚΑ με την έκδοση μέτρων εκτελεστικού χαρακτήρα,
- δημοσίευση της αξιολόγησης της εφαρμογής από τα κράτη-μέλη των Συστάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τα παράγωγα μέσα και το απλοποιημένο ενημερωτικό δελτίο,
- ανάλυση των προϋποθέσεων για τη διευκόλυνση της αποτελεσματικής λειτουργίας των εταιρειών διαχείρισης σε κοινοτικό επίπεδο και άρση των σχετικών εποπτικών δυσκολιών,
- λήψη μέτρων για τη διανομή, την πώληση και την εμπορική προώθηση των αμοιβαίων κεφαλαίων σε συνάρτηση και με τους κανόνες συμπεριφοράς και τα risk warnings που επεξεργάζεται η CCSR στο πλαίσιο της Οδηγίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID),
- ανάλυση των κινδύνων στον τομέα των αμοιβαίων κεφαλαίων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με ενδεχόμενη αναζήτηση πιο εξεζητημένων μεθόδων προστασίας του επενδυτή.

2. Εθνικό επίπεδο

Ψήφιση νόμου «Θέματα κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις»

Στις 14 Ιουλίου 2005 δημοσιεύτηκε ο νόμος 3371/2205 για θέματα κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις, με τον οποίο επιδιώκονται, ιδίως:

- η ολοκλήρωση της διαδικασίας ιδιωτικοποίησης της λειτουργίας των οργανωμένων αγορών στην Ελλάδα,
- η εισαγωγή νέων ρυθμίσεων και η τροποποίηση ισχυουσών ρυθμίσεων της νομοθεσίας περί κεφαλαιαγοράς για διάφορα επιμέρους ζητήματα.

Με τα κεφάλαια Α' και Β' του νόμου (άρθρα 1-21) επιχειρείται η ομογενοποίηση των κανόνων που αφορούν τις οργανωμένες αγορές και η ολοκλήρωση του ιδιωτικοποιημένου σχήματος λειτουργίας του χρηματιστηρίου, που προβλέπεται κατ'αρχήν στο ν. 3152/2003. Για το σκοπό αυτό, διευρύνεται το ρυθμιστικό πεδίο του κανονισμού των χρηματιστηρίων για όλες τις οργανωμένες αγορές και καθιερώνεται ενιαίο κα-

θεστώσ εισαγωγής και διαπραγμάτευσης κινητών αξιών υπό την εποπτεία και τον έλεγχο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Οι αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για το γενικό πλαίσιο λειτουργίας των αγορών θα είναι ενιαίες για όλες τις οργανωμένες αγορές και θα προδιαγράφουν τις βασικές αρχές και τα ελάχιστα θέματα που πρέπει να περιλαμβάνει κάθε κανονισμός χρηματιστηρίου, προκειμένου να εγκριθεί η ίδρυση νέας αγοράς. Η εξειδίκευση των αρχών αυτών και το ακριβές περιεχόμενο των συγκεκριμένων ρυθμίσεων που θα διέπουν τη λειτουργία κάθε αγοράς θα προσδιορίζονται στον κανονισμό που το χρηματιστήριο θα εκδίδει μετά από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς.

Με τις διατάξεις του κεφαλαίου Γ' (άρθρα 22-26):

- επαναδιατυπώνεται η λειτουργική ανεξαρτησία και η διοικητική αυτοτέλεια της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ενώ ορίζονται παράλληλα τα θέματα ως προς τα οποία ασκεί εποπτεία ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών,
- ρυθμίζονται ζητήματα οργάνωσης και διοίκησης της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς,
- συστήνεται Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου στην Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς,
- προσδιορίζονται τα ένδικα βοηθήματα κατά των αποφάσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, και
- καθορίζονται οι πόροι της.

Με το κεφάλαιο Δ' (άρθρα 27-40) επιχειρείται η αναμόρφωση του νομοθετικού και λειτουργικού πλαισίου για τις Ανώνυμες Εταιρείες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου, με την αντικατάσταση των σχετικών διατάξεων του ν. 1969/1991 προς το σκοπό του εκσυγχρονισμού του θεσμού και την εναρμόνιση των διατάξεων περί επιτρεπόμενων επενδύσεων με τις ισχύουσες διατάξεις του ν. 3283/2004 για τα αμοιβαία κεφάλαια.

Με το κεφάλαιο Ε' (άρθρα 41-42) επιχειρείται η αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου λειτουργίας των ΑΕΛΔΕ και η αναβάθμισή τους σε Εταιρείες Επενδυτικής Διαμεσολάβησης (ΑΕΕΔ), κυρίως με την πρόβλεψη της δυνατότητας παροχής επενδυτικών συμβουλών επιπρόσθετα στην υπηρεσία λήψης και διαβίβασης εντολών, την επιβολή της υποχρέωσης λήψης άδειας λειτουργίας από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και τη θέσπιση αυστηρότερων κανόνων λειτουργίας τους.

Στο κεφάλαιο ΣΤ' (άρθρα 43-46) περιλαμβάνονται διατάξεις που αφορούν ιδίως:

- τη λύση και εκκαθάριση ανώνυμων χρηματιστηριακών εταιρειών και την προσωρινή αναστολή λειτουργίας τους,
- τη λειτουργία του Επικουρικού Κεφαλαίου Εκκαθάρισης Συναλλαγών στο Χρηματιστήριο Αθηνών, και

- την αντιμετώπιση ειδικότερων ζητημάτων που προκύπτουν κατά τη λύση ή σε περίπτωση ανάκλησης της άδειας λειτουργίας ΑΧΕ.

Τέλος, στο κεφάλαιο Ζ' (άρθρα 47-53) περιλαμβάνονται διατάξεις με τις οποίες τροποποιούνται και συμπληρώνονται διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας της κεφαλαιαγοράς αναφορικά με διάφορα άλλα επιμέρους ζητήματα.

Ενημερωτικό δελτίο δημόσιας προσφοράς κινητών αξιών και εισαγωγής τους για διαπραγμάτευση

Στις 17 Οκτωβρίου 2005 δημοσιεύτηκε ο νόμος 3401/2205 για το ενημερωτικό δελτίο δημόσιας προσφοράς κινητών αξιών και εισαγωγής τους για διαπραγμάτευση, με τον οποίο ενσωματώνεται στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2003/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο και την τροποποίηση της κωδικοποιητικής Οδηγίας 2001/34/ΕΚ. Τα κύρια σημεία του νόμου έχουν ως εξής:

(α) Σκοπός και πεδίο εφαρμογής

Σκοπός του νόμου είναι ο καθορισμός των όρων για την κατάρτιση, έγκριση και κυκλοφορία του ενημερωτικού δελτίου που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους για διαπραγμάτευση σε οργανωμένη αγορά που είναι εγκατεστημένη ή λειτουργεί στην Ελλάδα. Ο όρος «δημόσια προσφορά» χρησιμοποιείται ως έννοια γένους που περιλαμβάνει τόσο τη δημόσια εγγραφή με την έκδοση νέων μετοχών για οποιονδήποτε λόγο, όσο και τη δημόσια διάθεση υφιστάμενων μετοχών ή άλλων κινητών αξιών.

(β) Υποχρέωση δημοσίευσης ενημερωτικού δελτίου

Ο νόμος καθιερώνει την προηγούμενη δημοσίευση ενημερωτικού δελτίου ως απαραίτητη προϋπόθεση δημόσιας προσφοράς κινητών αξιών στην Ελλάδα ή εισαγωγής κινητών αξιών σε οργανωμένη αγορά που βρίσκεται ή λειτουργεί στην Ελλάδα. Ταυτόχρονα προβλέπει κάποιες εξαιρέσεις από την εφαρμογή της αρχής αυτής, που αφορούν είτε περιπτώσεις προσφορών που δεν απευθύνονται στο ευρύ επενδυτικό κοινό είτε περιπτώσεις δημόσιων προσφορών ή εισαγωγής κινητών αξιών όπου θεωρείται ότι υπάρχει ήδη επαρκής ενημέρωση για τις εν λόγω κινητές αξίες. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η, υπό προϋποθέσεις, εξαίρεση από τη δημοσίευση ενημερωτικού δελτίου στην περίπτωση εισαγωγής κινητών αξιών που έχουν ήδη εισαχθεί για διαπραγμάτευση σε άλλη οργανωμένη αγορά, εφόσον έτσι διευκολύνεται η παράλληλη εισαγωγή και διαπραγμάτευση κινητών αξιών σε περισσότερες οργανωμένες αγορές εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(γ) Κατάρτιση του ενημερωτικού δελτίου

Στο νόμο περιγράφονται τα στοιχεία εκείνα που πρέπει να περιέχονται στο ενημερωτικό δελτίο, ώστε αυτό να παρέχει πλήρη, επαρκή και αντικειμενική πληροφόρηση για τις κινητές αξίες και τους εκδότες τους, η οποία θα διευκολύνει την κατανόηση και την αξιολόγησή τους από τους επενδυτές. Το περιεχόμενο του ενημερωτικού δελτίου καθορίζεται ειδικότερα από τον Κανονισμό 809/2004 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το ενημερωτικό δελτίο περιλαμβάνει επίσης περιληπτικό σημείωμα, το οποίο περιέχει συνοπτικά τις σημαντικότερες πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε αυτό, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο νόμο.

(δ) Πρόσωπα υπεύθυνα για το ενημερωτικό δελτίο

Ο νόμος διευρύνει τον κύκλο των προσώπων που φέρουν την ευθύνη για το σύνολο του ενημερωτικού δελτίου, ώστε να περιλάβει, εκτός από τον ανάδοχο και τον σύμβουλο, και τον εκδότη, τον προσφέροντα ή το πρόσωπο που ζητεί την εισαγωγή των κινητών αξιών για διαπραγμάτευση, ανάλογα με την περίπτωση, καθώς και τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων των προσώπων αυτών. Επίσης ο νόμος προσδιορίζει τα πρόσωπα τα οποία φέρουν ευθύνη για τις πληροφορίες που περιέχονται σε διακριτά μέρη του ενημερωτικού δελτίου, αρκεί αυτό να αναφέρεται ρητά στο ίδιο το δελτίο ώστε να μπορούν να λαμβάνουν γνώση οι επενδυτές για τη διακριτή αυτή ευθύνη. Σημειώνεται ότι τα πρόσωπα αυτά ευθύνονται έναντι όσων απέκτησαν κινητές αξίες μέσα στους πρώτους δώδεκα μήνες από τη δημοσίευση του ενημερωτικού δελτίου, η δε αξίωση των επενδυτών για αποζημίωση παραγράφεται μετά την πάροδο τριών ετών από τη δημοσίευση του δελτίου.

(ε) Τιμή διάθεσης και παράλειψη πληροφοριών

Ο νόμος προβλέπει την αρμοδιότητα της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς αναφορικά με τον τρόπο κατανομής των κινητών αξιών, προσδιορισμού της τιμής διάθεσης από τον ανάδοχο, καθώς και με κάθε άλλο σχετικό θέμα ή λεπτομέρεια. Όταν δεν είναι δυνατή η αναγραφή στο ενημερωτικό δελτίο της τιμής διάθεσης και του αριθμού των προσφερόμενων κινητών αξιών ή των κριτηρίων και των προϋποθέσεων που θα καθορίσουν τα στοιχεία αυτά, παρέχεται το δικαίωμα στον επενδυτή που έχει συμμετάσχει στη δημόσια προσφορά να υπαναχωρήσει εντός δύο ημερών. Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς έχει επίσης τη δυνατότητα, υπό προϋποθέσεις, να εξαιρέσει ορισμένες πληροφορίες από τη δημοσίευση ή να τις αντικαταστήσει με άλλες ισοδύναμες.

(στ) Διάρκεια ισχύος

Η διάρκεια ισχύος του ενημερωτικού δελτίου ορίζεται σε δώδεκα μήνες από τη δημοσίευσή του, υπό την προϋπόθεση της επικαιροποίησής του, το δε βασικό ενημερωτικό δελτίο για τις περιπτώσεις ορισμένων μη μετοχικών κινητών αξιών που εκδίδονται κατ'επανάληψη ή συνεχώς ισχύει μέχρις ότου παύσουν να εκδίδονται οι εν λόγω αξίες.

(ζ) Έγκριση και δημοσίευση ενημερωτικού δελτίου

Ο νόμος προβλέπει συγκεκριμένες προθεσμίες είκοσι και δέκα ημερών για την έγκριση από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς του ενημερωτικού δελτίου, ανάλογα με το αν ο εκδότης προσφέρει κινητές αξίες ή ζητά την εισαγωγή τους σε οργανωμένη αγορά για πρώτη φορά (είκοσι ημέρες) ή όχι (δέκα ημέρες).

Καθορίζονται επίσης τα μέσα δημοσίευσης του ενημερωτικού δελτίου, τα οποία περιλαμβάνουν και τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, όπως το διαδίκτυο.

(η) Ισχύς του ενημερωτικού δελτίου

Ο νόμος προβλέπει ότι ενημερωτικό δελτίο που έχει εγκριθεί από αρμόδια αρχή άλλου κράτους-μέλους ισχύει στην Ελλάδα χωρίς να χρειάζεται έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, υπό την προϋπόθεση ότι έχει προηγηθεί επίσημη κοινοποίηση της αλλοδαπής αρχής. Η ρύθμιση αυτή επιτρέπει στους εκδότες που διαθέτουν εγκεκριμένο ενημερωτικό δελτίο να προσφέρουν τις κινητές αξίες τους στο επενδυτικό κοινό και άλλων κρατών-μελών ή να τις εισάγουν προς διαπραγμάτευση σε αλλοδαπές οργανωμένες αγορές με μόνη διαδικαστική προϋπόθεση τη διαβίβαση από την αρχή έγκρισης στην αρχή υποδοχής αντιγράφου του ενημερωτικού δελτίου και πιστοποιητικού έγκρισης, με το οποίο θα βεβαιώνεται ότι το ενημερωτικό δελτίο καταρτίστηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου που εφαρμόζει την Οδηγία 2003/71/ΕΚ και των εκτελεστικών αυτής μέτρων.

(θ) Αρμόδια αρχή

Αρμόδια αρχή για την εφαρμογή του νόμου αυτού και του Κανονισμού 809/2004 ορίζεται η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Κατάχρηση αγοράς

Στις 10 Μαΐου 2005 δημοσιεύτηκε ο νόμος 3340/2005 για την προστασία της Κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης της αγοράς, με τον οποίο ενσωματώνεται στην ελληνική έννομη τάξη η ομότιτλη Οδηγία 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιανουαρίου 2003.

Με το νόμο αυτό τροποποιούνται οι υφιστάμενες ρυθμίσεις σε ό,τι αφορά τις πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες (οι διατάξεις του ΠΔ 53/1992 καταργούνται στο σύνολό τους) και υιοθετούνται νέες ρυθμίσεις για τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς.

Ο νόμος απαγορεύει στα πρόσωπα που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες:

- (α) λόγω της ιδιότητάς τους ως μελών των διοικητικών, διευθυντικών ή εποπτικών οργάνων του εκδότη ή
- (β) λόγω συμμετοχής τους στο κεφάλαιο εκδότη ή
- (γ) λόγω της πρόσβασης που έχουν στις πληροφορίες αυτές κατά την άσκηση της εργασίας, του επαγγέλματος ή των καθηκόντων τους ή
- (δ) λόγω εγκληματικών δραστηριοτήτων τους,

να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες αυτές για να αποκτήσουν ή να διαθέσουν ή για να προσπαθήσουν να αποκτήσουν ή να διαθέσουν, για λογαριασμό τους ή για λογαριασμό τρίτων, αμέσως ή εμμέσως, χρηματοπιστωτικά μέσα τα οποία αφορούν οι πληροφορίες αυτές.

Επίσης καθιερώνεται απαγόρευση της χειραγώγησης της αγοράς. Ως πράξεις χειραγώγησης της αγοράς νοούνται:

- (α) συναλλαγές ή εντολές για τη διενέργεια συναλλαγών, με τις οποίες δίδονται ή δύναται να δοθούν ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις για την προσφορά, τη ζήτηση ή την τιμή χρηματοπιστωτικού μέσου ή με τις οποίες διαμορφώνεται, από ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ενεργούν από κοινού, η τιμή ενός ή περισσότερων χρηματοπιστωτικών μέσων σε μη κανονικό ή τεχνητό επίπεδο, εκτός εάν το πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου καταρτίστηκαν οι συναλλαγές ή το πρόσωπο που έδωσε τις εντολές για τη διενέργεια συναλλαγών αποδεικνύει, ότι οι συναλλαγές αυτές καταρτίστηκαν ή ότι έδωσε τις εντολές για τη διενέργεια των συναλλαγών αυτών για νόμιμους λόγους και ότι οι συναλλαγές ή εντολές είναι σύμφωνες με τις αποδεκτές πρακτικές της σχετικής αγοράς,
- (β) συναλλαγές ή εντολές για τη διενέργεια συναλλαγών, οι οποίες συνδυάζονται με/ή συνιστούν παραπλανητικές μεθοδεύσεις ή κάθε άλλη παραπλάνηση ή άλλο τέχνασμα,
- (γ) η διάδοση δια των μέσων μαζικής ενημέρωσης, περιλαμβανομένου του διαδικτύου, ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο, πληροφοριών, οι οποίες δίνουν ή είναι πιθανόν να δώσουν ψευδείς ή παραπλανητικές ενδείξεις σχετικά με χρηματοπιστωτικά μέσα, ή φημών ή παραπλανητικών ειδήσεων, εάν ο διαδίδων γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι οι πληροφορίες, οι φήμες ή οι ειδήσεις αυτές ήταν ψευδείς ή παραπλανητικές.

Στο νόμο καθιερώνονται επίσης διατάξεις για την υποχρέωση λήψης προληπτικών μέτρων από τους εκδότες αναφορικά με την κατάχρηση αγοράς, ενώ ως αρμόδια αρχή για την εποπτεία της τήρησης των διατάξεων του νόμου ορίζεται η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Τέλος, καθορίζονται διεξοδικά οι σχετικές αρμοδιότητες της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, καθώς επίσης και οι διοικητικού και ποινικού χαρακτήρα κυ-

ρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβίασης των διατάξεων του νόμου. Παράλληλα, κατ' εξουσιοδότηση του νόμου 3340/2000 για την προστασία της κεφαλαιαγοράς από πράξεις προσώπων που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες και πράξεις χειραγώγησης της αγοράς, εκδόθηκαν επίσης αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για την εξειδίκευση επιμέρους διατάξεων του νόμου. Με τις αποφάσεις αυτές ενσωματώνονται στην ελληνική έννομη τάξη τα εκτελεστικού χαρακτήρα μέτρα της Οδηγίας 2003/6/ΕΚ για την κατάχρηση αγοράς που εκδόθηκαν σε επίπεδο 2 σύμφωνα με τη διαδικασία Lamfalussy.

Με τις εν λόγω αποφάσεις της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ στις 12 Ιουλίου 2005, ρυθμίζονται ειδικότερα:

- οι υποχρεώσεις των προσώπων που διαμεσολαβούν κατ' επάγγελμα στην κατάρτιση συναλλαγών σχετικά με την πρόληψη περιπτώσεων κατάχρησης της αγοράς,
- οι υποχρεώσεις προσώπων που εκπονούν ή διαδίδουν αναλύσεις,
- οι υποχρεώσεις των εκδοτών για τη δημοσιοποίηση προνομιακών πληροφοριών,
- η διαδικασία και τα κριτήρια για το χαρακτηρισμό πρακτικών της αγοράς ως αποδεκτών, και
- οι ενδείξεις χειραγώγησης της αγοράς.

Επίσης επέρχονται τροποποιήσεις στην Απόφαση 5/204/14.11.2000 του Διοικητικού Συμβουλίου της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς σχετικά με τους κανόνες συμπεριφοράς των εταιρειών που έχουν εισαγάγει τις μετοχές τους στο Χρηματιστήριο Αθηνών και των συνδεδεμένων με αυτές προσώπων.

Αναθεώρηση Κανονισμού Χρηματιστηρίου Αθηνών

Σε εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3152/2003 και του ν. 3371/2005 εκδόθηκαν οι Αποφάσεις ΕΚ 2/356/26.10.2005 και 3/358/8.11.2005, με τις οποίες προσδιορίστηκαν τα κριτήρια χορήγησης και ανάκλησης άδειας λειτουργίας οργανωμένης αγοράς και χορηγήθηκε στο Χρηματιστήριο Αθηνών ΑΕ άδεια λειτουργίας για δύο οργανωμένες αγορές, την Αγορά Αξιών και την Αγορά Παραγώγων. Επιπλέον, με την Απόφαση ΕΚ 4/358/8.11.2005 εγκρίθηκε η τροποποίηση του Κανονισμού ΧΑ, που είχε υιοθετηθεί από το ΔΣ του Χρηματιστηρίου Αθηνών.

Με τις ανωτέρω κανονιστικές αποφάσεις επιχειρείται η προβλεπόμενη από τους ν. 3152/2003 και 3371/2005 ομογενοποίηση των κανόνων που αφορούν τις οργανωμέ-

νες αγορές, καθώς και η ενδυνάμωση του ιδιωτικού χαρακτήρα του Χρηματιστηρίου Αθηνών, η διεύρυνση του ρυθμιστικού πεδίου του κανονισμού του και η αύξηση της ευελιξίας και ανταγωνιστικότητάς του.

Οι αλλαγές που επήλθαν αφορούν θεματικά τα ακόλουθα:

- Κατάργηση των υφιστάμενων αγορών και δημιουργία μιας νέας «Αγοράς Αξιών».
- Δημιουργία 3 νέων κατηγοριών στην εν λόγω αγορά, δηλαδή των Κατηγοριών Μεγάλης Κεφαλαιοποίησης, Μεσαίας και Μικρής Κεφαλαιοποίησης, και Επιτήρησης και Ειδικών Χρηματιστηριακών Χαρακτηριστικών. Στην Κατηγορία Μεγάλης Κεφαλαιοποίησης εντάσσονται οι μεγάλες σε κεφαλαιοποίηση εταιρείες με σημαντική ρευστότητα. Στόχος της δημιουργίας της κατηγορίας αυτής είναι η ένταξη των εταιρειών που συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον εγχώριων και ξένων επενδυτών και αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος της συναλλακτικής δραστηριότητας. Οι εταιρείες αυτές υπόκεινται σε αυστηρότερους κανόνες εταιρικής διακυβέρνησης και παροχής πληροφόρησης προς το επενδυτικό κοινό. Στην Κατηγορία Μεσαίας και Μικρής Κεφαλαιοποίησης εντάσσονται οι εταιρείες με κεφαλαιοποίηση μικρότερη των € 100 εκατ. ή εταιρείες με μεγαλύτερη κεφαλαιοποίηση που δεν πληρούν τα πρόσθετα κριτήρια ένταξης στην Κατηγορία Μεγάλης Κεφαλαιοποίησης. Στόχος της κατηγορίας αυτής είναι η δημιουργία συνθηκών χαμηλότερου κόστους και λιγότερων υποχρεώσεων, ώστε να διευκολυνθεί η παραμονή στο ΧΑ εταιρειών μικρότερου μεγέθους. Στην Κατηγορία Επιτήρησης και Ειδικών Χρηματιστηριακών Χαρακτηριστικών εντάσσονται εταιρείες με αρνητικές εξελίξεις στην οικονομική τους πορεία, καθώς και εταιρείες με χαμηλή ρευστότητα και οποραδικές συναλλαγές.
- Διαφοροποίηση ωραρίου συναλλαγών ανά κατηγορία της αγοράς και καθιέρωση ειδικού καθεστώτος διαπραγμάτευσης για την Κατηγορία Επιτήρησης και Ειδικών Χρηματιστηριακών Χαρακτηριστικών.
- Απλούστευση της διαδικασίας απόκτησης ιδιότητας μέλους, αλλαγές στο καθεστώς ειδικής διαπραγμάτευσης και απόκτησης της ιδιότητας σύμφωνα με το νέο νόμο, on-line παρακολούθηση της αγοράς και της δραστηριότητας των μελών.
- Αλλαγές στον τρόπο διεξαγωγής συναλλαγών με την καθιέρωση νέων λειτουργικών παραμέτρων του συστήματος.
- Αλλαγές στις υποχρεώσεις ενημέρωσης από τους εκδότες εισηγμένων τίτλων, με εισαγωγή διαφοροποιήσεων των υποχρεώσεων πληροφόρησης όσον

αφορά τη συχνότητα αποστολής στοιχείων και το περιεχόμενό τους, ανάλογα με την ειδικότερη κατηγορία στην οποία εντάσσονται οι εταιρείες.

- Προσαρμογή των προβλέψεων περί εταιρικών πράξεων στις αλλαγές που επήλθαν από την ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας 2003/71/ΕΚ για το ενημερωτικό δελτίο με το ν. 3341/2005.
- Εισαγωγή τελικών και μεταβατικών διατάξεων που ρυθμίζουν την ένταξη των κινητών αξιών που είναι ήδη εισηγμένες στο ΧΑ, καθώς και την τύχη αιτήσεων εισαγωγής που εκκρεμούν κατά την έναρξη ισχύος του.

Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή

1. Κοινοτικό επίπεδο

Παροχή πιστώσεων σε καταναλωτές

Στις 10 Οκτωβρίου 2005 δημοσιεύτηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναθεωρημένο κείμενο πρότασης Οδηγίας για την παροχή πιστώσεων σε καταναλωτές. Τα κύρια σημεία της αναθεωρημένης πρότασης Οδηγίας είναι τα εξής:

(α) Πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας

Η Οδηγία δεν εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων:

- στην ενυπόθηκη πίστη,
- σε δάνεια άνω των 50.000 ευρώ,
- σε δάνεια που συνάπτονται με επιχειρήσεις επενδύσεων στο πλαίσιο της παροχής επενδυτικών υπηρεσιών.

(β) Πληροφόρηση

Σε ό,τι αφορά την πληροφόρηση που πρέπει να παρέχεται στον καταναλωτή, στο κείμενο της πρότασης Οδηγίας περιέχονται ρυθμίσεις για τις εξής ειδικότερες περιπτώσεις:

- Παροχή τυποποιημένης πληροφόρησης σε περίπτωση διαφήμισης που περιέχει αριθμητικό στοιχείο κόστους του δανείου: η τυποποιημένη πληροφόρηση θα περιλαμβάνει με συγκεκριμένη σειρά και με σαφή τρόπο το συνολικό κόστος της πίστωσης, το ΣΕΠΕ, τη διάρκεια του δανείου, το ποσό, τον αριθμό και τη συχνότητα πληρωμών, και κάθε είδους κόστος που συνδέεται με τη σύμβαση πίστωσης και είναι γνωστό στον πιστωτή.
- Πληροφόρηση που πρέπει να παρέχεται προσυμβατικά: οι υποχρεώσεις προσυμβατικής πληροφόρησης είναι διευρυμένες σε σχέση με το ισχύον καθεστώς και αναφέρονται σε διάφορα στοιχεία αναφορικά με τη σύμβαση πίστωσης, ενώ διαφοροποιούνται για ορισμένες ειδικές περιπτώσεις, όπως ενδεικτικά, η υπέρβαση του ορίου πίστωσης (overdraft).
- Πληροφόρηση που πρέπει να περιέχει η σύμβαση πίστωσης: οι προβλεπόμενες υποχρεώσεις είναι αρκετά πιο διεξοδικές και διευρυμένες σε σχέση με το ισχύον καθεστώς.

(γ) Αρχή του υπεύθυνου δανεισμού

Σύμφωνα με τη σχετική διάταξη της πρότασης Οδηγίας, ο πιστωτής και, όπου υπάρχει, ο μεσίτης πιστώσεων, τηρούν την αρχή του υπεύθυνου δανεισμού. Για το σκοπό αυτό ο πιστωτής και ο μεσίτης πιστώσεων:

- τηρούν τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην Οδηγία αναφορικά με την προσυμβατική πληροφόρηση και
- ο πιστωτής επιβεβαιώνει την πιστοληπτική ικανότητα του καταναλωτή με βάση την παροχή ακριβούς πληροφόρησης από τον τελευταίο και σύμφωνα με όσα προκύπτουν από τις σχετικές βάσεις δεδομένων.

(δ) Καθήκον συνδρομής του καταναλωτή

Σύμφωνα με τη σχετική διάταξη της πρότασης Οδηγίας, ο πιστωτής και, όπου υπάρχει, ο μεσίτης πιστώσεων, παρέχουν επαρκείς εξηγήσεις στον καταναλωτή, προκειμένου ο τελευταίος να είναι σε θέση να αξιολογήσει εάν η προτεινόμενη σύμβαση πίστωσης είναι προσαρμοσμένη στις ανάγκες και την οικονομική του κατάσταση. Για την εκπλήρωση της υποχρέωσής του αυτής, ο προμηθευτής παρέχει ιδίως εξηγήσεις αναφορικά με τα στοιχεία της προσυμβατικής πληροφόρησης και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του προσφερόμενου προϊόντος. Τα κράτη-μέλη θα μπορούν να προσαρμόσουν τον τρόπο και την έκταση της παρεχόμενης βοήθειας και το πρόσωπο που την παρέχει στις συγκεκριμένες περιστάσεις υπό τις οποίες προσφέρεται η σύμβαση πίστωσης.

(ε) Λοιπές σημαντικές διατάξεις της πρότασης Οδηγίας

Άλλες σημαντικές διατάξεις της πρότασης Οδηγίας αφορούν την παροχή πληροφόρησης στον καταναλωτή για τυχόν αλλαγές στο επιτόκιο του, την καθιέρωση δικαιώματος υπαναχώρησης εντός 14 ημερών από τη σύναψη της σύμβασης πίστωσης, τις συνδεδεμένες συναλλαγές, την αναγνώριση του δικαιώματος αποζημίωσης του πιστωτικού ιδρύματος σε περίπτωση πρόωρης αποπληρωμής του δανείου, τον υπολογισμό του ΣΕΠΕ, την καθιέρωση συγκεκριμένων υποχρεώσεων για τους μεσίτες πιστώσεων και τη ρύθμιση της εποπτείας τους σε εθνικό επίπεδο, καθώς επίσης και την τροποποίηση της Οδηγίας 93/13/ΕΚ για τις καταχρηστικές ρήτρες σε συμβάσεις με την προσθήκη τριών όρων που, εφόσον περιέχονται σε σύμβαση πίστωσης, θα θεωρούνται καταχρηστικοί.

Η τροποποιημένη πρόταση Οδηγίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παροχή πιστώσεων σε καταναλωτές παρουσιάζει σημαντικές αλλαγές σε σχέση με την αρχική πρόταση Οδηγίας του 2002. Το γεγονός αυτό οφείλεται κατά κύριο λόγο στο ότι έγιναν αποδεκτές εν όλω ή εν μέρει οι 108 από τις 154 τροποποιήσεις που πρότεινε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατά την πρώτη ανάγνωση της πρότασης Οδηγίας.

Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές

Στις αρχές Ιουνίου 2005 εκδόθηκε η Οδηγία 2005/29/ΕΚ για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές, με στόχο την προσέγγιση της νομοθεσίας των κρατών-μελών για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένης της αθέμιτης διαφήμισης, οι οποίες βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών. Η Οδηγία 2005/29/ΕΚ ισχύει μόνο εφόσον δεν υφίστανται ειδικές διατάξεις τομεακής κοινοτικής νομοθεσίας που αφορούν αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, όπως εκείνες που αφορούν την παροχή πληροφοριών και τον τρόπο παρουσίασής τους στον καταναλωτή.

Με την Οδηγία καθιερώνεται γενική απαγόρευση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές. Ως εμπορική πρακτική νοείται κάθε πράξη, παράλειψη, τρόπος συμπεριφοράς ή εκπροσώπησης, εμπορική επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης και του μάρκετινγκ, ενός εμπόρου, άμεσα συνδεδεμένη με την προώθηση, πώληση ή προμήθεια ενός προϊόντος σε καταναλωτές. Για να χαρακτηριστεί μια εμπορική πρακτική ως αθέμιτη, θα πρέπει, σύμφωνα με την Οδηγία, να πληρούνται σωρευτικά δύο προϋποθέσεις:

- να είναι αντίθετη προς τις απαιτήσεις της επαγγελματικής ευσυνειδησίας, και
- να στρεβλώνει ή να ενδέχεται να στρεβλώσει ουσιωδώς την οικονομική συμπεριφορά του μέσου καταναλωτή, στον οποίο φτάνει ή απευθύνεται το προϊόν ή του μέσου μέλους της ομάδας, όταν μια εμπορική πρακτική απευθύνεται σε μια συγκεκριμένη ομάδα καταναλωτών.

Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές θεωρούνται ιδίως οι παραπλανητικές εμπορικές πρακτικές, οι οποίες διακρίνονται σε πράξεις ή παραλείψεις, και οι επιθετικές εμπορικές πρακτικές. Στην Οδηγία ορίζονται αναλυτικά τόσο οι παραπλανητικές όσο και οι επιθετικές αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, ενώ περιέχεται επίσης παράρτημα, στο οποίο καταγράφονται συγκεκριμένα παραδείγματα εμπορικών πρακτικών που θεωρούνται αθέμιτες σε κάθε περίπτωση. Ο κατάλογος που περιέχεται στην Οδηγία προβλέπεται ότι θα ισχύει ενιαία για όλα τα κράτη-μέλη και θα μπορεί να τροποποιηθεί μόνο με αναθεώρηση της Οδηγίας.

Σε ό,τι αφορά την τήρηση των διατάξεών της, η Οδηγία προβλέπει ότι τα κράτη-μέλη θα πρέπει να μεριμνούν ώστε να υπάρχουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με την Οδηγία. Ορίζεται ειδικότερα ότι τα πρόσωπα ή οι οργανώσεις που κατά την εθνική νομοθεσία έχουν έννομο συμφέρον για την καταπολέμηση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών θα μπορούν να προσβάλουν δικαστικά μία αθέμιτη πρακτική και/ή να προσφεύγουν σε διοικητική αρχή, η οποία θα έχει οριστεί ως αρμόδια για να αποφασίζει σχετικά με τις προσφυγές ή να κινεί τις νόμιμες διαδικασίες.

Ενώ η Οδηγία διέπεται από την αρχή της μέγιστης εναρμόνισης, ειδικά για τις χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, οι οποίες καταλαμβάνονται από το πεδίο εφαρμογής της, καθιερώνεται η αρχή της ελάχιστης εναρμόνισης, σύμφωνα με την οποία τα κράτη-μέλη μπορούν να επιβάλουν περιοριστικότερους και λεπτομερέστερους κανόνες από τους προβλεπόμενους στην Οδηγία. Ο λόγος της εξαίρεσης αυτής είναι σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση της Οδηγίας η πολυπλοκότητα και οι σοβαροί κίνδυνοι που ενέχουν οι χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι η ρητή αναφορά της Οδηγίας στην έννοια του «μέσου καταναλωτή», ο οποίος αποτελεί κατά βάση το πρότυπο του καταναλωτή, στον οποίο απευθύνονται και τον οποίο κυρίως προστατεύουν οι ρυθμίσεις της. Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική της έκθεση, η Οδηγία θέτει ως σημείο αναφοράς τον μέσο καταναλωτή, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος, λαμβανομένων υπόψη των κοινωνικών, πολιτιστικών και γλωσσικών παραγόντων, κατά την ερμηνεία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Το γεγονός αυτό είναι πολύ θετικό, στο βαθμό που με τον τρόπο αυτό οριοθετείται εύλογα το πρότυπο του προστατευτέου καταναλωτή, ο οποίος θα πρέπει να αποτελεί το σημείο αναφοράς για τον έλεγχο της εφαρμογής των διατάξεων της Οδηγίας.

Ενυπόθηκη πίστη

Σε συνέχεια των 48 Συστάσεων του Φόρουμ για την Ενυπόθηκη Πίστη, το οποίο συγκροτήθηκε το Μάρτιο του 2003 υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, προκειμένου να εξετάσει τους φραγμούς που υπάρχουν για την ολοκλήρωση των αγορών ενυπόθηκτης πίστης στην ΕΕ, στις 19 Ιουλίου 2005 δημοσιεύτηκε Πράσινη Βίβλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ενυπόθηκτη πίστη στην ΕΕ. Στην Πράσινη Βίβλο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο και τη σκοπιμότητα ρυθμιστικής παρέμβασής της στις αγορές ενυπόθηκτης πίστης στην ΕΕ, με στόχο την ολοκλήρωση της αγοράς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Όπως επισημαίνεται από την Επιτροπή, η διαδικασία διαβούλευσης βρίσκεται ακόμη σε πολύ πρώιμο στάδιο και δεν έχει αποσαφηνιστεί η αναγκαιότητα ρυθμιστικής παρέμβασης στο εν λόγω πεδίο, πολύ δε περισσότερο δεν έχει αξιολογηθεί ποιο μέσο θα ήταν το καταλληλότερο για το σκοπό αυτό. Σε κάθε περίπτωση επισημαίνεται ότι η ολοκλήρωση των αγορών ενυπόθηκτης πίστης στην ΕΕ απαιτεί την ανάληψη ενεργειών σε τέσσερις βασικούς, αλληλοσυνδεδεμένους τομείς, που αφορούν την προστασία του καταναλωτή, νομικά θέματα, θέματα σχετικά με εξασφαλίσεις και ζητήματα χρηματοδότησης.

Οποιοσδήποτε μελλοντικές πρωτοβουλίες της Επιτροπής θα ανακοινωθούν σε Λευκό Βιβλίο, στο οποίο θα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της διαβούλευσης και αναμένεται να δημοσιευτεί εντός του 2006.

Παράλληλα, τον Αύγουστο 2005 δημοσιεύτηκε έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε από την εταιρεία συμβούλων “London Economics – LE” και χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με θέμα τις επιπτώσεις σε επίπεδο κόστους-οφέλους για το σύνολο της ευρωπαϊκής οικονομίας από την ολοκλήρωση της αγοράς ενυπόθηκης πίστης. Η μελέτη αυτή καταλήγει στην αναγκαιότητα ρυθμιστικής παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με σκοπό την επίτευξη μιας ολοκληρωμένης ευρωπαϊκής αγοράς.

2. Εθνικό επίπεδο

Εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών

Στις 30 Μαΐου 2005 εκδόθηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση Ζ1-629/2005, με την οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2002/65/EK για την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές. Με τις διατάξεις της εν λόγω Απόφασης επέρχονται τροποποιήσεις στο ν. 2251/1994 για την προστασία του καταναλωτή, στην ασφαλιστική νομοθεσία και το ΠΔ 301/2002.

Σύμφωνα με την Απόφαση, προκειμένου να χαρακτηριστεί μια σύμβαση ως εξ αποστάσεως θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

- η σύμβαση να αφορά χρηματοοικονομικές υπηρεσίες, δηλαδή να πρόκειται για υπηρεσία τραπεζικής, πιστωτικής, ασφαλιστικής ή επενδυτικής φύσεως, ή σχετική με ατομικές συντάξεις ή πληρωμές,
- να μην υπάρχει ταυτόχρονη φυσική παρουσία του προμηθευτή και του καταναλωτή σε όλα τα στάδια της σύμβασης μέχρι και τη στιγμή της σύναψής της,
- να υπάρχει οργανωμένο σύστημα παροχής υπηρεσιών από τον προμηθευτή,
- να γίνεται αποκλειστική χρήση για τη σύμβαση (μέχρι και τη σύναψή της) μέσου επικοινωνίας εξ αποστάσεως. Εάν δηλαδή χρησιμοποιείται μέσο επικοινωνίας εξ αποστάσεως μόνο σε κάποιο στάδιο της σύμβασης, αυτό δεν αρκεί για να χαρακτηριστεί η σύμβαση ως εξ αποστάσεως.

Σε ό,τι αφορά το περιεχόμενό της, τα κυριότερα σημεία της Απόφασης είναι τα εξής:

- Ορισμός του καταναλωτή: Σημειώνεται ότι για πρώτη φορά στο πλαίσιο του ν. 2251/1994 υιοθετείται ο κοινοτικός ορισμός για τον καταναλωτή, σύμφω-

να με τον οποίο ως καταναλωτής νοείται κάθε φυσικό πρόσωπο που, στο πλαίσιο συμβάσεων εξ αποστάσεως, ενεργεί για σκοπούς εκτός του πεδίου της εμπορικής ή επαγγελματικής του δραστηριότητας.

- Παροχή προσυμβατικής πληροφόρησης στον καταναλωτή: Με την Απόφαση προβλέπονται αυξημένες υποχρεώσεις του προμηθευτή για την προσυμβατική πληροφόρηση που οφείλει να παρέχει στον καταναλωτή. Η πληροφόρηση αυτή είναι ιδιαίτερα διεξοδική και περιλαμβάνει στοιχεία για τον προμηθευτή, τη χρηματοοικονομική υπηρεσία, τη σύμβαση εξ αποστάσεως και τη δυνατότητα προσφυγής του καταναλωτή.
- Συνέπειες σε περίπτωση μη παροχής ή παροχής ελλιπούς προσυμβατικής πληροφόρησης: Σύμφωνα με τη σχετική διάταξη της Απόφασης, αν πριν από τη σύναψη της σύμβασης εξ αποστάσεως, ο καταναλωτής δεν ενημερώθηκε κατά τρόπο σαφή και κατανοητό με κάθε ενδεικνυόμενο τρόπο σε σχέση με το χρησιμοποιούμενο μέσο επικοινωνίας εξ αποστάσεως, η σύμβαση είναι άκυρη υπέρ του καταναλωτή.
- Δικαίωμα υπαναχώρησης: Με την Απόφαση εισάγεται ο γενικός κανόνας σύμφωνα με τον οποίο σε κάθε σύμβαση από απόσταση ο καταναλωτής έχει το δικαίωμα να υπαναχωρήσει, συμπληρώνοντας το υπόδειγμα δήλωσης υπαναχώρησης που προσαρτάται ως παράρτημα στην Απόφαση:
  - μέσα σε 14 ημερολογιακές ημέρες (η προθεσμία παρατείνεται σε 30 ημερολογιακές ημέρες προκειμένου περί συμβάσεων εξ αποστάσεως με αντικείμενο ασφαλίσεις ζωής),
  - χωρίς καμία ποινή, και
  - χωρίς να αναφέρει αιτιολογία.

Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών

1. Κοινοτικό επίπεδο

Θεσμικό πλαίσιο υπηρεσιών πληρωμών στην εσωτερική αγορά

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας διαβούλευσης με τους φορείς της αγοράς, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε, το Δεκέμβριο του 2005, πρόταση Οδηγίας για «τις υπηρεσίες πληρωμών στην Εσωτερική Αγορά».

Στόχος της Επιτροπής είναι η υιοθέτηση της Οδηγίας από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο μέχρι το τέλος του 2006 και η ενσωμάτωση των διατάξεών της στις εθνικές έννομες τάξεις μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2007.

Η πρόταση Οδηγίας περιλαμβάνει ρυθμίσεις που αφορούν:

- το δικαίωμα παροχής υπηρεσιών πληρωμής στο κοινό (Τίτλος II) και διέπουν τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών, οι οποίοι μπορεί να είναι πιστωτικά ιδρύματα, ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος και ιδρύματα πληρωμών,
- τις απαιτήσεις πληροφόρησης και διαφάνειας των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών προς τους χρήστες των υπηρεσιών αυτών (Τίτλος III), και
- τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των χρηστών και των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών (Τίτλος IV), με σκοπό την παροχή αποτελεσματικών, ασφαλών και χαμηλού κόστους υπηρεσιών ηλεκτρονικών πληρωμών.

Οι διατάξεις της πρότασης Οδηγίας κινούνται, με ελάχιστες εξαιρέσεις, στο πλαίσιο της μέγιστης εναρμόνισης, επιδιώκοντας την εξασφάλιση ενός κοινού κανονιστικού πλαισίου για τη διενέργεια πληρωμών στην εσωτερική αγορά. Ορισμένες από τις διατάξεις, εφόσον παραμείνουν ως έχουν, θα επηρεάσουν σημαντικά τόσο το επιχειρησιακό όσο και το νομικό πλαίσιο διενέργειας πληρωμών από την πελατεία των εγκατεστημένων στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων.

Πληροφορίες σχετικά με τον εντολέα μιας μεταφοράς κεφαλαίου που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών

Τον Ιούλιο του 2005 δημοσιεύτηκε πρόταση Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις πληροφορίες σχετικά με τον εντολέα (πληρωτή) που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών. Με την πρόταση Κανονισμού επιδιώκεται η ενιαία εφαρμογή από τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ειδικής Σύ-

στασης υπ' αριθμ. 7 (SR VII) της FATF, για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Οι διατάξεις του Κανονισμού αφορούν τις πληροφορίες που πρέπει να συνοδεύουν τον εντολέα μιας μεταφοράς κεφαλαίου (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση και αριθμός λογαριασμού), σε οποιοδήποτε νόμισμα, από και προς πάροχο υπηρεσιών πληρωμών εγκατεστημένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού οι πληρωμές με κάρτες και οι διατραπεζικές πληρωμές, ενώ για τις μεταφορές κεφαλαίων μεταξύ εντολέα και δικαιούχου των οποίων οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών είναι εγκατεστημένοι εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θα απαιτείται μόνο η αναγραφή του αριθμού λογαριασμού (ή άλλου μοναδικού αριθμού αναγνώρισης της συναλλαγής) του εντολέα κατά τη μεταφορά του χρηματικού ποσού.

Το Νοέμβριο 2005 ολοκληρώθηκε η πρώτη ανάγνωση από το Συμβούλιο και αναμένεται εντός του πρώτου εξαμήνου του 2006 η ψήφιση του Κανονισμού. Οι διατάξεις που αφορούν τις υποχρεώσεις των παρόχων υπηρεσιών πληρωμής (εντολέα, δικαιούχου και ενδιάμεσου), θα αρχίσουν να εφαρμόζονται από την 1η Ιανουαρίου 2007.

Κείμενο διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την προετοιμασία έκθεσης σε σχέση με την εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) 2560/2001 για τις διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ

Στο άρθρο 8 του Κανονισμού (ΕΚ) 2560/2001 προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι:

«Η Επιτροπή υποβάλλει, την 1η Ιουλίου 2004 το αργότερο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση, για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, ιδίως όσον αφορά:

- την εξέλιξη των υποδομών στον τομέα των συστημάτων διασυνοριακών πληρωμών,
- τη σκοπιμότητα βελτίωσης των υπηρεσιών προς τους πελάτες με την ενίσχυση των όρων ανταγωνισμού κατά την παροχή υπηρεσιών διασυνοριακής πληρωμής,
- τα αποτελέσματα της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού ως προς τα έξοδα σχετικά με τις πληρωμές που πραγματοποιούνται στο εσωτερικό κράτους μέλους,
- τη σκοπιμότητα αύξησης του ποσού που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 σε 50.000 ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2006, λαμβάνοντας υπόψη τις ενδεχόμενες συνέπειες για τις επιχειρήσεις».

Προκειμένου να υπάρξει μια ικανοποιητική περίοδος ανάμεσα στην έναρξη εφαρμογής του Κανονισμού και στην αξιολόγηση των επιπτώσεών της, αποφασίστηκε η αναβολή υποβολής της έκθεσης της Επιτροπής μέχρι το 2006. Έτσι, τον Οκτώβριο 2005, δημοσιεύτηκε κείμενο διαβούλευσης της Επιτροπής τόσο για τις άμεσες όσο και για τις έμμεσες επιπτώσεις του Κανονισμού κατά τη διενέργεια διασυνοριακών πληρωμών σε ευρώ.

Σύμφωνα με τον προγραμματισμό της Επιτροπής, ένα πρώτο σχέδιο της έκθεσης θα δημοσιευτεί για περαιτέρω διαβούλευση το πρώτο εξάμηνο του 2006, με χρονικό ορίζοντα υιοθέτησης της τελικής έκθεσης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το δεύτερο εξάμηνο του ίδιου έτους.

Εξάλλου, σε σχέση με το ζήτημα της σκοπιμότητας αύξησης του ποσού που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 του Κανονισμού σε 50.000 ευρώ από την 1η Ιανουαρίου 2006 και λαμβάνοντας υπόψη τις ενδεχόμενες συνέπειες για τις επιχειρήσεις, το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας αποφάσισε να προτείνει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αυξήσει το όριο σχετικά με την υποβολή στοιχείων του ισοζυγίου πληρωμών στα 50.000 ευρώ από το 2008 και να διατηρήσει για το ενδιάμεσο χρονικό διάστημα το τρέχον όριο των 12.500 ευρώ. Σύμφωνα με το σκεπτικό της ΕΚΤ, αυτή η λύση θα δώσει τη δυνατότητα στα κράτη-μέλη που εφαρμόζουν σύστημα υποβολής στοιχείων βασισμένο κυρίως στους τραπεζικούς διακανονισμούς να χρησιμοποιήσουν την περίοδο έως το 2008 για να εφαρμόσουν εναλλακτικές μεθόδους συλλογής των στοιχείων που απαιτούνται για τις στατιστικές του ισοζυγίου πληρωμών.

Κείμενο διαβούλευσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή των διατάξεων της Οδηγίας για το ηλεκτρονικό χρήμα από τους παρόχους υπηρεσιών κινητής τηλεφωνίας

Στο πλαίσιο δημόσιας διαβούλευσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε, τον Ιούλιο 2005, ερωτηματολόγιο σχετικά με την Οδηγία 2000/46/ΕΚ για την ανάληψη, την άσκηση και την προληπτική εποπτεία της δραστηριότητας ιδρύματος ηλεκτρονικού χρήματος.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 11 της Οδηγίας, έπρεπε να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της προαναφερόμενης Οδηγίας και ιδίως σχετικά με:

- τα μέτρα προστασίας των κομιστών ηλεκτρονικού χρήματος, συμπεριλαμβανομένης της πιθανής ανάγκης για την καθιέρωση ενός καθεστώτος εγγυήσεων,

- τις απαιτήσεις κεφαλαίου,
- τις εξαιρέσεις, και
- την πιθανή ανάγκη να απαγορευτεί η καταβολή τόκων επί ποσών εισπραχθέντων έναντι εκδόσεως ηλεκτρονικού χρήματος, συνοδευόμενη ενδεχομένως από πρόταση αναθεώρησής της.

Το ερωτηματολόγιο διαβιβάστηκε σε όλα τα εθνικά τραπεζικά συστήματα, με σκοπό να συμβουλευτεί η ΕΕ όλους τους εμπλεκόμενους σχετικά με την έως σήμερα υιοθέτηση της συγκεκριμένης Οδηγίας και να εντοπιστούν πιθανά προβλήματα και τρόποι μελλοντικής βελτίωσης.

Η διαμόρφωση του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA) - Πρωτοβουλίες του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος στο πλαίσιο της αυτορρύθμισης

Ένα από τα μείζονος σημασίας θέματα του ευρωπαϊκού χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι η δημιουργία, μέχρι τα τέλη του 2010, με ενδιαμέσο σταθμό την 1η Ιανουαρίου 2008, του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (Single Euro Payments Area – SEPA).

Η δημιουργία του ενιαίου χώρου πληρωμών καλύπτει τα βασικά μέσα ηλεκτρονικών πληρωμών σε ευρώ, δηλαδή κάρτες, ηλεκτρονικές μεταφορές πιστώσεων και άμεσες χρεώσεις, τα οποία προσφέρονται σε καταναλωτές και επιχειρήσεις μέσα στην Κοινότητα, για συναλλαγές μικρής αξίας (μέχρι μέγιστου ποσού 50.000 ευρώ).

Πρόκειται για μια ιδιαίτερα φιλόδοξη πρωτοβουλία, στην οποία διαδραματίζουν ενεργό ρόλο ταυτόχρονα:

- το Ευρωσύστημα (δηλαδή η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών-μελών που συμμετέχουν στην ευρωζώνη),
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και
- οι ευρωπαϊκές εμπορικές, αποταμιευτικές και συνεταιριστικές τράπεζες που πραγματοποιούν εγχώριες και διασυνοριακές πληρωμές σε ευρώ.

Οι ευρωπαϊκές τράπεζες προέβαλαν τη δική τους θεώρηση για την υλοποίηση του ενιαίου χώρου πληρωμών και ανέθεσαν την επίτευξή του στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών (EPC), στο οποίο συμμετέχουν τράπεζες και εθνικές ενώσεις τραπεζών από 27 ευρωπαϊκές χώρες.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών προχώρησε στην κατάρτιση ενός Οδηγού Δράσης για την περίοδο 2004-2010, με στόχο οι τράπεζες να ανταποκριθούν στη

διαμόρφωση του SEPA με πρωτοβουλίες της αγοράς (αυτορρύθμιση). Στο πλαίσιο εφαρμογής του Οδηγού Δράσης, κατά τη διάρκεια του 2005, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών:

- διαμόρφωσε και έθεσε προς διαβούλευση στα εθνικά τραπεζικά συστήματα τους κανόνες και το πλαίσιο διοίκησης των πανευρωπαϊκών σχημάτων πληρωμών για τα δύο βασικά μέσα ηλεκτρονικών πληρωμών, που είναι οι μεταφορές πιστώσεων και οι άμεσες χρεώσεις,
- ολοκλήρωσε το πλαίσιο λειτουργίας των καρτών πληρωμών (χρεωστικές, πιστωτικές και ανάληψης μετρητών),
- συγκρότησε Συντονιστική Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των εθνικών τραπεζικών κοινοτήτων των κρατών-μελών χωρίς παρέκκλιση (χώρες ευρωζώνης) και είναι υπεύθυνη για μια σειρά θεμάτων κατά τη διαδικασία προώθησης των πανευρωπαϊκών σχημάτων για τις μεταφορές πιστώσεων και τις άμεσες χρεώσεις, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος του EPC για το 2008,
- συνεργάστηκε με ανεξάρτητη εταιρεία νομικών συμβούλων για τον έλεγχο της συμβατότητας των πανευρωπαϊκών σχημάτων για τις άμεσες χρεώσεις, τις μεταφορές πιστώσεων και τις κάρτες πληρωμών με τις εθνικές νομοθεσίες και το δίκαιο ανταγωνισμού της Κοινότητας,
- συμφώνησε με τη γενική διεύθυνση Εσωτερικής Αγοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την υπογραφή κώδικα καλής μεταξύ τους συνεργασίας, στο πλαίσιο διενέργειας μελέτης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τα κίνητρα δημιουργίας του SEPA,
- προχώρησε σε τροποποίηση των συμφωνιών CREDEURO και ICP¹, προκειμένου να προσαρμοστούν στην από 1η Ιανουαρίου 2006 αύξηση του ορίου ποσού που προβλέπει ο Κανονισμός (ΕΚ) 2560/2001,
- υιοθέτησε ψήφισμα για την υποχρεωτική χρήση του IBAN, από την 1η Ιανουαρίου 2006, σε όλες τις διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων σε ευρώ, και

---

¹ Οι συμφωνίες Credeuro και ICP αποτελούν πρότυπα βασικής πανευρωπαϊκής μεταφοράς πίστωσης μεταξύ τραπεζών και εγγυώνται στον πελάτη χρέωση εξόδων στο επίπεδο της αντίστοιχης εγχώριας μεταφοράς πίστωσης, μέγιστο χρόνο ολοκλήρωσης της διαδικασίας πίστωσης του λογαριασμού του δικαιούχου σε τρεις εργάσιμες ημέρες, εναρμονισμένες διατραπεζικές πρακτικές χρέωσης, απαγόρευση της μέχρι σήμερα πρακτικής των διαμεσολαβουσών τραπεζών να αφαιρούν τα έξοδά τους από το ποσό της αρχικής μεταφοράς πίστωσης και πλήρως αυτοματοποιημένες (Straight Through Processing-STP) πληρωμές.

- συνεργάστηκε με όλους τους διεθνείς οργανισμούς και συστήματα πληρωμών (ISO, SWIFT, VISA, MASTERCARD, Euro Banking Association - EBA κ.ά.) που εμπλέκονται στην ηλεκτρονική κίνηση κεφαλαίων και τις κάρτες πληρωμών, προκειμένου να τους εξηγήσει και πείσει να κάνουν όλες τις απαιτούμενες αλλαγές που επιβάλλει η υλοποίηση του SEPA.

Εξελίξεις αναφορικά με το TARGET2

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), λαμβάνοντας υπόψη και τα σχετικά αιτήματα των τραπεζών, αποφάσισε την αντικατάσταση του συστήματος TARGET από ένα νέο, αποτελεσματικότερο σύστημα. Με το TARGET2 εξασφαλίζεται ότι το σύνολο των τραπεζών της Ευρωζώνης θα έχει στη διάθεσή του ένα σύστημα με εξαιρετικά αναπτυγμένες λειτουργικές δυνατότητες, ειδικά όσον αφορά τα θέματα διαχείρισης της ρευστότητας.

Μετά από μακρά περίοδο διαβούλευσης, στις 11 Νοέμβριου 2005, δημοσιεύτηκε η έκδοση 2.0 του κειμένου των «Λεπτομερών Λειτουργικών Προδιαγραφών», το οποίο διαρθρώνεται ως εξής:

- βασικές υπηρεσίες του νέου συστήματος (πρώτο μέρος),
- προαιρετικές μονάδες υπηρεσιών (δεύτερο μέρος),
- μηνύματα XML (τρίτο μέρος), και
- ο ρόλος των εθνικών κεντρικών τραπεζών (τέταρτο μέρος).

Είχε μεσολαβήσει η έκθεση προόδου για το TARGET2, τον Οκτώβριο του 2005, στην οποία διατυπώθηκε επίσημα η καθυστέρηση της έναρξης λειτουργίας του νέου συστήματος. Νέα ημερομηνία ορίστηκε η 19η Νοεμβρίου του 2007. Ειδικότερα, στην Έκθεση Προόδου καταγράφονται οι θέσεις της ΕΚΤ στα εξής βασικά ζητήματα:

- τα χρονικά «παράθυρα» μετάπτωσης,
- την τιμολόγηση των υπηρεσιών πληρωμών,
- την τιμολόγηση της υπηρεσίας ενοποίησης λογαριασμών,
- το ημερήσιο πρόγραμμα λειτουργίας του συστήματος,
- τον, κατά τη διάρκεια της νύχτας, διακανονισμό των επικουρικών συστημάτων, καθώς και την τιμολόγηση των υπηρεσιών εν γένει προς αυτά τα συστήματα, και
- το πλαίσιο για τη διασφάλιση της συνέχειας των λειτουργιών του TARGET2 σε έκτακτες περιστάσεις.

Τον Ιούνιο 2005 η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δημοσίευσε κείμενο στο οποίο καταγράφονταν τα εθνικά πλαίσια για τη μετάπτωση στο νέο σύστημα TARGET2 και ειδικότερα:

- το χρονικό «παράθυρο» μετάπτωσης για κάθε κράτος-μέλος,
- τον τρόπο της μετάπτωσης (“phased approach” ή “national Big Bang”),
- τις επιπρόσθετες υπηρεσίες που θα παρέχονται κατά τη διακριτική ευχέρεια κάθε εθνικής κεντρικής τράπεζας, είτε βάσει της κοινής πλατφόρμας (SSP) είτε βάσει εσωτερικής εφαρμογής, και
- τα εθνικά συστήματα πληρωμών και διακανονισμού, τα οποία θα χαρακτηριστούν ως «επικουρικά συστήματα» στο πλαίσιο του TARGET2.

Επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το εθνικό προφίλ μετάπτωσης, η Ελλάδα θα μεταβεί στο νέο σύστημα κατά τη διάρκεια της περιόδου από 18 Φεβρουαρίου μέχρι 19 Μαΐου του 2008. Σύμφωνα με το επίσημο χρονοπρόγραμμα μετάβασης στο νέο σύστημα, κατά τη διάρκεια του 2006 θα πραγματοποιηθούν τεστ και δοκιμές χρήσης του συστήματος TARGET2.

Πλαίσιο για την ανίχνευση των πλαστών και μη κατάλληλων προς κυκλοφορία μετρητών από πιστωτικά ιδρύματα και άλλους επαγγελματίες διαχειριστές

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δημοσίευσε, τον Ιανουάριο 2005, το «Πλαίσιο για την ανίχνευση των πλαστών και μη κατάλληλων προς κυκλοφορία μετρητών από πιστωτικά ιδρύματα και άλλους επαγγελματίες διαχειριστές». Το Δεκέμβριο 2005 οριστικοποίησε και υιοθέτησε κοινές απαιτήσεις για τη συλλογή στατιστικών στοιχείων από τα πιστωτικά ιδρύματα και τους άλλους επαγγελματίες διαχειριστές τραπεζογραμματίων.

Στόχος του πλαισίου είναι να εφαρμοστεί αποτελεσματικά στη ζώνη του ευρώ μια κοινή πολιτική για την ανακύκλωση των τραπεζογραμματίων. Οι Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες εξουσιοδοτούνται να το θέσουν σε εφαρμογή στην αγορά τους το αργότερο μέχρι το τέλος του 2006, και παρέχεται στα πιστωτικά ιδρύματα, μεταβατική περίοδος προσαρμογής 2 ετών, η οποία ωστόσο δεν μπορεί να υπερβεί το τέλος του 2007.

2. Εθνικό επίπεδο

Πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος κατά τις ημέρες αργιών του συστήματος TARGET, όταν αυτές δεν συμπίπτουν με κατά νόμο αργία εντός της ελληνικής επικράτειας

Με το άρθρο 11 του νόμου 3336/2005:

- ορίζονται ως ημέρες ειδικής αργίας διατραπεζικών συναλλαγών οι αργίες του συστήματος TARGET, όπως εκάστοτε ισχύουν βάσει Κατευθυντήριων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, οι οποίες δεν συμπίπτουν με κατά νόμο αργία εντός της επικράτειας και
- περιγράφεται το καθεστώς λειτουργίας του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τους φορείς και τις κατηγορίες επιχειρήσεων που αφορά και επηρεάζει.

Ο συγκεκριμένος νόμος προσδιορίζει εφεξής το πλαίσιο λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος της χώρας μας κατά τις ημέρες αργιών του συστήματος TARGET, όταν αυτές δεν συμπίπτουν με κατά νόμο αργία εντός της ελληνικής επικράτειας (π.χ. όταν το Πάσχα των Καθολικών/Διαμαρτυρόμενων δεν συμπίπτει με το Πάσχα των Ορθοδόξων).

Υπηρεσίες που παρέχουν εταιρείες διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων και ανταλλακτήρια συναλλάγματος

Τον Ιούλιο δημοσιεύτηκε η Απόφαση 202/1/12.7.2005 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, με την οποία συμπληρώνονται οι διατάξεις των ΠΔ/ΤΕ 2536/4.2.2004 και 2541/27.2.2004, σχετικά με τη λειτουργία των εταιρειών διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων και των ανταλλακτηρίων συναλλάγματος.

Με την εν λόγω Απόφαση εμπλουτίζονται οι παρεχόμενες υπηρεσίες για τις εταιρείες διαμεσολάβησης στη μεταφορά κεφαλαίων και προσδιορίζονται οι όροι συνεργασίας των εταιρειών αυτών, αλλά και των ανταλλακτηρίων συναλλάγματος, με τα πιστωτικά ιδρύματα.

Κανονισμοί της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ)

Η ανεξάρτητη Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών δημοσίευσε τον Ιανουάριο 2005 κανονισμούς για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά την παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών από σταθερά, ασύρματα δίκτυα και δίκτυα επικοινωνιών.

Επίσης, μετά από δημόσια διαβούλευση, εξέδωσε το Μάρτιο 2005, Κανονισμό για τη διασφάλιση του απορρήτου κατά τη χρήση των Αυτόματων Ταμειολογιστικών Μηχανών (ΑΤΜ). Ο Κανονισμός έχει τη μορφή ισχυρής σύστασης για τη λήψη πρόσθετων μέτρων από τις τράπεζες και δεν επιβάλλει κυρώσεις σε αυτές, πλην όμως απαιτεί, μεταξύ άλλων, την κατηγοριοποίηση των ΑΤΜ ανάλογα με τα κριτήρια επικινδυνότητάς τους και την υποβολή ετήσιας έκθεσης από κάθε τράπεζα.

Ε. Πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

1. Διεθνές επίπεδο

Αξιολόγηση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ελλάδας από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

Κατά τη διάρκεια του έτους ολοκληρώθηκε από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ) η αξιολόγηση της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος της Ελλάδας, σε σχέση με την εφαρμογή προτύπων και κωδίκων δεοντολογίας στις ακόλουθες θεματικές: τραπεζική εποπτεία, ασφαλιστική εποπτεία, θεσμικό πλαίσιο κεφαλαιαγοράς, πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Η συγκεκριμένη αξιολόγηση βασίστηκε στις εργασίες και τα ευρήματα της ομάδας του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου που είναι υπεύθυνη για την υλοποίηση του Προγράμματος Αξιολόγησης του Χρηματοοικονομικού Τομέα (Financial Sector Assessment Program - FSAP). Τα ευρήματα της ομάδας αποτέλεσαν αντικείμενο διαβούλευσης με τις αρμόδιες αρχές της χώρας μας, το Σεπτέμβριο του 2005.

Ερμηνευτικό κείμενο της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (FATF) για την Ειδική Σύσταση VII (ηλεκτρονικές μεταφορές χρηματικών ποσών)

Τον Ιούνιο του 2005, εγκρίθηκε το νέο ερμηνευτικό κείμενο της FATF για την Ειδική Σύσταση VII (ηλεκτρονικές μεταφορές χρηματικών ποσών). Οι βασικές αλλαγές, έναντι του παλαιότερου ερμηνευτικού κειμένου (2003), αφορούν:

- την υιοθέτηση ορίου ποσού 1.000 USD/EUR, μέχρι το οποίο οι εθνικές δικαιοδοσίες δεν θα είναι υποχρεωμένες να απαιτούν από τα εγκατεστημένα σε αυτές πιστωτικά ιδρύματα να πιστοποιούν, ταυτοποιούν και μεταφέρουν πληροφορίες για τον πληρωτή της διασυνοριακής πληρωμής (αριθμό λογαριασμού, ονοματεπώνυμο και διεύθυνση),
- την εξαίρεση της πλήρους πληροφόρησης για τις επιμέρους μεμονωμένες ηλεκτρονικές πληρωμές που εμπεριέχονται σε ένα «αρχείο» ηλεκτρονικής πληρωμής,

- την επέκταση της χρονικής περιόδου για την υποχρέωση ενσωμάτωσης των προβλέψεων της Ειδικής Σύστασης VII, μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2007, αντί του Φεβρουαρίου 2005 που προβλεπόταν στο προηγούμενο ερμηνευτικό κείμενο.

2. Κοινοτικό επίπεδο

Πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας

Στις 25 Νοεμβρίου δημοσιεύτηκε η Οδηγία 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η Οδηγία, η οποία αντικαθιστά πλήρως την Οδηγία 91/308/ΕΟΚ, έτσι όπως έχει τροποποιηθεί από την Οδηγία 2001/97/ΕΚ, τέθηκε σε εφαρμογή την 15η Δεκεμβρίου 2005. Σύμφωνα με το άρθρο 45, τα κράτη-μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την Οδηγία έως τις 15 Δεκεμβρίου 2007 το αργότερο.

Οι βασικότερες αλλαγές που επέρχονται στο ισχύον κανονιστικό πλαίσιο για την καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες αφορούν:

- την ενσωμάτωση των αναθεωρημένων 40 Συστάσεων του 2003 και ορισμένων Ειδικών Συστάσεων του 2000 της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (FATF),
- τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της ισχύουσας Οδηγίας (ένταξη των φορολογικών αδικημάτων στην έννοια της εγκληματικής πράξης, επέκταση των φορέων που εμπίπτουν στις διατάξεις πρόληψης και καταστολής της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας κ.ά.),
- τις αυξημένες υποχρεώσεις ταυτοποίησης της πελατείας των τραπεζών,
- την εισαγωγή νέων διατάξεων για τα μέτρα δέουσας επιμέλειας (αυξημένης και απλοποιημένης) που θα πρέπει να εφαρμόζουν τα πιστωτικά ιδρύματα (Contingency Due Diligence - CDD),

- την καθιέρωση διατάξεων για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και αρμόδιων εθνικών φορέων, καθώς και τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων εθνικών φορέων των κρατών-μελών, και
- την καθιέρωση διατάξεων για την προστασία των εργαζομένων των ιδρυμάτων, οργανισμών ή προσώπων που περιλαμβάνονται στην Οδηγία από την έκθεσή τους σε απειλές ή επιθέσεις, λόγω της αναφοράς των υπονοιών τους για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 40 η Επιτροπή θα θεσπίσει, μέχρι τις 15 Ιουνίου 2006, τα πρώτα μέτρα εφαρμογής σε σχέση με τον καθορισμό των τεχνικών κριτηρίων, προκειμένου να εκτιμηθεί εάν:

- οι περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 11, παρ. 2 και 5, παρουσιάζουν χαμηλό κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,
- δικαιολογείται, βάσει του άρθρου 2, σημ. 2, η μη εφαρμογή της παρούσας Οδηγίας σε ορισμένα νομικά ή φυσικά πρόσωπα που ασκούν χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες περιστασιακά ή σε πολύ περιορισμένη κλίμακα.

Πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών

Η Επιτροπή εξέδωσε το 2005 πρόταση Κανονισμού για τις πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή που πρέπει να συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών. Η εν λόγω πρόταση αποβλέπει στη μεταφορά της Ειδικής Σύστασης VII για τις «ηλεκτρονικές μεταφορές χρηματικών ποσών» (SR VII) της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες (FATF) στην κοινοτική νομοθεσία.

Ειδικότερα αφορά τις πληροφορίες που θα πρέπει να συνοδεύουν τον πληρωτή μιας μεταφοράς χρηματικού ποσού (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση και αριθμό λογαριασμού) σε οποιοδήποτε νόμισμα και οποιαδήποτε χώρα, από και προς πάροχο υπηρεσιών πληρωμών εγκατεστημένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Από το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού εξαιρούνται οι πληρωμές με κάρτες και οι διατραπεζικές πληρωμές. Στόχος της πρότασης είναι να εξασφαλιστεί ότι οι αρχές που είναι αρμόδιες για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας θα έχουν άμεσα στη διάθεσή τους τις αναγκαίες πληροφορίες για την αποτελεσματική άσκηση των καθηκόντων τους.

Η βασική διάταξη που καθιερώνεται με τον Κανονισμό είναι ότι όλες οι μεταφορές χρηματικών ποσών μεταξύ λογαριασμών σε κοινοτικά πιστωτικά ιδρύματα θεωρού-

νται εγχώριες και συνεπώς, σύμφωνα και με το σχετικό ερμηνευτικό κείμενο της FATF, θα πρέπει να συνοδεύονται μόνο από τον αριθμό λογαριασμού του πληρωτή ή, σε περίπτωση που δεν διαθέτει αριθμό λογαριασμού, το μοναδικό αριθμό αναφοράς της συναλλαγής.

Άλλες σημαντικές διατάξεις της πρότασης Κανονισμού αφορούν:

- την υποχρέωση των κοινοτικών πιστωτικών ιδρυμάτων να ταυτοποιούν, βασιζόμενα σε έγγραφα, αρχεία ή πληροφορίες αξιόπιστων και ανεξάρτητων αρχών, τα στοιχεία του πληρωτή μιας μεταφοράς χρηματικού ποσού,
- την υποχρέωση διατήρησης των στοιχείων του εντολέα, για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 5 ετών από την ημερομηνία μεταφοράς του χρηματικού ποσού, και
- την υποχρέωση, από τις παραλήπτριες τράπεζες, του ελέγχου των στοιχείων που θα πρέπει να συνοδεύουν τον εντολέα (ανάλογα με το αν η μεταφορά χρηματικού ποσού προέρχεται από πάροχο υπηρεσιών πληρωμών εντός ή εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης). Σε αντίθετη περίπτωση, είτε απορρίπτουν την εντολή μεταφοράς χρηματικού ποσού που στερείται των απαραίτητων πληροφοριών είτε διακόπτουν τη σχέση τους, εφόσον η πρακτική αυτή επαναλαμβάνεται, με τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμής του εντολέα. Σε κάθε περίπτωση οφείλουν να ενημερώνουν σχετικά τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

Ο Κανονισμός αναμένεται να ψηφιστεί το αργότερο εντός του πρώτου εξαμήνου του 2006, με έναρξη εφαρμογής των διατάξεων που αφορούν τις υποχρεώσεις των παρόχων υπηρεσιών πληρωμής την 1η Ιανουαρίου 2007.

Πρόσωπα και οντότητες επί των οποίων εφαρμόζονται διατάξεις για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων

Κατά τη διάρκεια του 2005 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε 15 Κανονισμούς, με τους οποίους τροποποιείται και συμπληρώνεται ο κατάλογος προσώπων και οντοτήτων επί των οποίων εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κανονισμού του Συμβουλίου (ΕΚ) 881/2002 για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλιμπάν.

Κώδικας Δεοντολογίας για την προαγωγή της διαφάνειας και της ευθύνης των μη κερδοσκοπικών οργανισμών

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το 2005 σχέδιο Συστάσεων προς τα κράτη-μέλη, σχετικά με τον Κώδικα Δεοντολογίας για την προαγωγή της διαφάνειας και της ευθύνης των μη κερδοσκοπικών οργανισμών. Αυτή η πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επιδιώκει να συμβάλει στην ενσωμάτωση από τα κράτη-μέλη της Ειδικής Σύστασης VIII για τους «μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς» της FATF. Το σχέδιο συστάσεων προτείνει τα ακόλουθα βήματα για τη μη χρησιμοποίηση, μέσω μη κερδοσκοπικών οργανισμών, κεφαλαίων από τρομοκράτες:

- Διατήρηση επικαιροποιημένης αδειοδότησης και καταχώρισης σε ειδικό μητρώο των μη κερδοσκοπικών οργανισμών.
- Πρόβλεψη για έκδοση ετήσιας έκθεσης του μη κερδοσκοπικού οργανισμού, η οποία θα περιγράφει λεπτομερώς τη χρηματοδότηση των σκοπών του οργανισμού κατά τη διάρκεια του προηγούμενου οικονομικού έτους.
- Διατήρηση όλων των αποδεικτικών στοιχείων για κεφάλαια, τα οποία ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός απέστειλε σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα στο εξωτερικό.
- Διατήρηση, για τουλάχιστον πέντε έτη, των ετήσιων λογιστικών καταστάσεων, των αναφορών και μνημονίων των συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου και των αποδεικτικών στοιχείων για κεφάλαια που απέστειλε ο οργανισμός στο εξωτερικό.
- Χρησιμοποίηση τραπεζικών λογαριασμών για κάθε μεταφορά χρηματικού ποσού.
- Πιστοποίηση της ταυτότητας των δικαιούχων μιας μεταφοράς χρημάτων, καθώς και των δωρητών και λοιπών μη κερδοσκοπικών οργανισμών.

3. Εθνικό επίπεδο

Τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση των διατάξεων του ν. 2331/1995 και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

Το Δεκέμβριο 2005 θεσπίστηκε ο νόμος 3424 για την τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση των διατάξεων του ν. 2331/1995 και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Με τον εν λόγω νόμο επιδιώκεται η υιοθέτηση ορισμένων Ειδικών Συστάσεων της Ομάδας Χρηματοοικονομικής Δράσης για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος από εγκληματικές δραστηριότητες (FATF). Με τις διατάξεις του νόμου αναβαθμίζεται το νομοθετικό, διοικητικό και λειτουργικό πλαίσιο για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Βασικά σημεία του νόμου αποτελούν:

- Η περαιτέρω θωράκιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος για την πρόληψη χρησιμοποίησής του για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,
- η επέκταση του πεδίου εφαρμογής των σχετικών διατάξεων σε άλλους τομείς και επαγγέλματα,
- η διεύρυνση της έννοιας των «βασικών εγκλημάτων»,
- η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων και εξουσιών της Επιτροπής του άρθρου 7 του ν. 2331/1995 και αναμόρφωση της σύνθεσής της σύμφωνα με τις νέες απαιτήσεις,
- η ορθολογικοποίηση των ποινικών κυρώσεων που επεκτείνονται και στους μη υποβάλλοντες αρμοδίως αναφορά ύποπτης συναλλαγής από πρόθεση,
- ο ορισμός του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών ως κεντρικής συντονιστικής αρχής για την πρόληψη και καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες,
- η εξειδίκευση των υποχρεώσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων και των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, καθώς και των αρμόδιων εποπτικών αρχών τους, προκειμένου να αντιμετωπιστεί καλύτερα η χρησιμοποίηση του χρη-

ματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, και

- η έκδοση κοινών υπουργικών αποφάσεων για τη συγκεκριμενοποίηση των μέτρων και διαδικασιών αδειοδότησης, καταχώρισης, επιχορήγησης και ελέγχου των προσώπων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (οργανισμοί, οργανώσεις, σωματεία κ.ά.).

II.

Οι δραστηριότητες της ΕΕΤ

A. Λειτουργία και εποπτεία τραπεζών

Εφαρμογή του νέου πλαισίου περί κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων στην Ελλάδα

Η Τράπεζα της Ελλάδος, αποβλέποντας στη βέλτιστη ενσωμάτωση του νέου πλαισίου περί κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων, ξεκίνησε από το 2004 εκτεταμένη διαδικασία διαβούλευσης αναφορικά με την εφαρμογή επιμέρους ζητημάτων της σχετικής κοινοτικής Οδηγίας στην Ελλάδα. Η διαδικασία συνεχίστηκε και κατά τη διάρκεια του 2005, με την έκδοση εγγράφων διαβούλευσης από την Τράπεζα της Ελλάδος, στα οποία η ΕΕΤ υπέβαλε διεξοδικές παρατηρήσεις.

Ειδικότερα, η ΕΕΤ υπέβαλε κείμενα παρατηρήσεων για τα εξής έγγραφα διαβούλευσης:

- Βασικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της Μεθόδου των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (ΜΕΔ) (υπό α),
- πλαίσιο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων για το λειτουργικό κίνδυνο (υπό β), και
- θέματα που άπτονται της υλοποίησης της νέας Οδηγίας για την κεφαλαιακή επάρκεια (υπό γ).

(α) Βασικές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της Μεθόδου των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων (ΜΕΔ)

Η Τράπεζα της Ελλάδος, σε συνέχεια του εγγράφου διαβούλευσης του Οκτωβρίου 2004 αναφορικά με τις βασικές προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για να εξασφαλιστεί η εποπτική αναγνώριση της Μεθόδου των Εσωτερικών Διαβαθμίσεων, προχώρησε τον Ιανουάριο του 2005 στην έκδοση νέου κειμένου διαβούλευσης αναφορικά με τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά, τη δομή, την ποσοτικοποίηση των παραμέτρων κινδύνου και την επικύρωση των υποδειγμάτων (validation) των συστημάτων εσωτερικών διαβαθμίσεων.

Η ΕΕΤ υπέβαλε στην Τράπεζα της Ελλάδος κείμενο παρατηρήσεων επί του εγγράφου διαβούλευσης, τα κύρια σημεία του οποίου αφορούν τα εξής:

- συστήματα “point-in-time” και “through-the-cycle” (υπό i),
- μεθοδολογία ανάπτυξης υποδειγμάτων για τα συστήματα διαβάθμισης (υπό ii),
- δομή συστημάτων διαβάθμισης (υπό iii),

- εκτίμηση της ζημιάς ως ποσοστού του χρηματοδοτικού ανοίγματος (LGD) (υπό iv),
- ζητήματα προσαρμογής (calibration) (υπό v).

(i) Συστήματα “point-in-time” και “through-the-cycle”

Σύμφωνα με το έγγραφο διαβούλευσης, η Τράπεζα της Ελλάδος αποδέχεται τα συστήματα, με τα οποία η διαβάθμιση των πιστούχων μπορεί να γίνεται με βάση την υφιστάμενη κατάσταση τη στιγμή της ταξινόμησης (συστήματα “point-in-time”), αλλά προτρέπει τις τράπεζες να ενσωματώνουν στις εκτιμήσεις τους τα αποτελέσματα του οικονομικού κύκλου (συστήματα “through-the-cycle”).

Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, λόγω των μακροοικονομικών συνθηκών της ελληνικής οικονομίας, τα δεδομένα του πιστωτικού κινδύνου τα τελευταία χρόνια δεν καλύπτουν έναν πλήρη οικονομικό κύκλο, η ΕΕΤ ζήτησε πρόσθετες διευκρινίσεις από την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με τις μεθοδολογίες ενσωμάτωσης των επιπτώσεων του οικονομικού κύκλου στις PIT διαβαθμίσεις.

(ii) Μεθοδολογία ανάπτυξης υποδειγμάτων για τα συστήματα διαβάθμισης

Στο έγγραφο διαβούλευσης η Τράπεζα της Ελλάδος αποδίδει έμφαση στην ύπαρξη ικανοποιητικού αριθμού περιπτώσεων αθετήσεων, θεωρώντας ως τέτοιο ποσοστό του δείγματος. Η ΕΕΤ επισήμανε στο κείμενο παρατηρήσεων που υπέβαλε ότι η απουσία ιστορικών στοιχείων καθιστά επιτακτική την υιοθέτηση κάποιας ευελιξίας είτε για το ποσοστό αθετήσεων είτε για τη χρονική περίοδο άντλησης των στοιχείων.

(iii) Δομή συστημάτων διαβάθμισης

Επί του θέματος της δομής των συστημάτων διαβάθμισης και όσον αφορά τον αριθμό των αναγκαίων διαβαθμίσεων, η Τράπεζα της Ελλάδος υπογραμμίζει την ανάγκη το σύστημα διαβάθμισης να περιλαμβάνει τουλάχιστον 10 βαθμίδες, ώστε να αποφεύγονται οι υπερβολικές συγκεντρώσεις αντισυμβαλλομένων σε μία βαθμίδα (ως σημαντική συγκέντρωση θεωρείται η υπερβαίνουσα το 25%).

Επιπλέον, για τα συστήματα διαβάθμισης που αφορούν το επιχειρηματικό χαρτοφυλάκιο, επισημαίνεται ότι πρέπει να είναι διοδιάστατα. Αναφορικά με την πρώτη διάσταση (δηλαδή την πιθανότητα αθέτησης υποχρέωσης (PD) του αντισυμβαλλομένου), ορίζεται ότι διαφορετικά ανοίγματα έναντι του ίδιου αντισυμβαλλομένου πρέπει να ταξινομούνται στην ίδια βαθμίδα, ανεξάρτητα από το είδος της συναλλαγής διαβαθμίσεων, με την εξαίρεση των ανοιγμάτων που είναι εκφρασμένα σε ξένο νόμισμα, και τα εγγυημένα ή καλυμμένα με πιστωτικά παράγωγα ανοίγματα.

(iv) Εκτίμηση της ζημιάς ως ποσοστού του χρηματοδοτικού ανοίγματος (LGD)

Στο έγγραφο διαβούλευσης αναφορικά με τη μεθοδολογία της συνολικής ενδεχόμενης ζημιάς, η Τράπεζα της Ελλάδος επισημαίνει ότι, καθώς στη διαδικασία εκτίμησης του ποσοστού ανάκτησης απαιτήσεων υπεισέρχεται και η χρονική διάσταση, οι ταμειακές ροές που θα προκύψουν από τη διαδικασία ρευστοποίησης των απαιτήσεων πρέπει να προεξοφληθούν, προκειμένου η παρούσα αξία τους να αφαιρεθεί από τη συνολική οφειλή τη στιγμή της αθέτησης της υποχρέωσης. Η ΕΕΤ συμφωνεί με τη θέση της Τράπεζας της Ελλάδος, βάσει της οποίας ως επιτόκιο προεξόφλησης θα χρησιμοποιείται το κόστος κεφαλαίων της κάθε τράπεζας. Ωστόσο είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί περαιτέρω ο ορισμός της έννοιας του κόστους κεφαλαίων.

Η εκτίμηση του χρηματοδοτικού ανοίγματος σε περίπτωση αθέτησης υποχρέωσης του οφειλέτη (EAD) διαφοροποιείται ανάλογα με το αν πρόκειται για εντός ή εκτός ισολογισμού ανοίγματα. Στην τελευταία περίπτωση χρησιμοποιείται συντελεστής πιστωτικής μετατροπής (credit conversion factor). Αναφορικά με τον εποπτικό συντελεστή μετατροπής για τα πιστωτικά όρια, συντελεστής ο οποίος αφορά τις τράπεζες που θα έχουν υποθετήσει τη θεμελιώδη μέθοδο εσωτερικών διαβαθμίσεων, η ΕΕΤ επισήμανε ότι στο σχέδιο πρότασης Οδηγίας προβλέπεται η υπό προϋποθέσεις δυνατότητα χρησιμοποίησης συντελεστή πιστωτικής μετατροπής 0% στις μη χρησιμοποιηθείσες πιστωτικές ευχέρειες, οι οποίες μπορούν να ακυρωθούν άνευ όρων και χωρίς προειδοποίηση οποιαδήποτε στιγμή.

(v) Ζητήματα προσαρμογής (calibration)

Αναφορικά με το τελικό στάδιο της ποσοτικοποίησης των παραμέτρων του πιστωτικού κινδύνου, στάδιο κατά το οποίο θα πρέπει να γίνονται προσαρμογές στα αρχικά αποτελέσματα, η ΕΕΤ ζήτησε περαιτέρω διευκρινίσεις για τις έννοιες του «θορύβου» και των «συστηματικών παραγόντων».

(β) Πλαίσιο υπολογισμού κεφαλαιακών απαιτήσεων για το λειτουργικό κίνδυνο

Το νέο πλαίσιο περί κεφαλαιακής επάρκειας εισάγει τρεις εναλλακτικές προσεγγίσεις για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων έναντι του λειτουργικού κινδύνου:

- τη μέθοδο του Βασικού Δείκτη (BIA)
- την Τυποποιημένη Μέθοδο (TSA) και την Εναλλακτική Τυποποιημένη Μέθοδο (ASA), και
- τις Εξελιγμένες Μεθόδους (AMA).

Η Τράπεζα της Ελλάδος δημοσίευσε το Μάιο 2005, κείμενο διαβούλευσης σχετικά με θέματα που άπτονται της εφαρμογής των δύο πρώτων μεθόδων. Ακολούθησε η υποβολή παρατηρήσεων από την ΕΕΤ αναφορικά με:

- το χρονικό διάστημα υπολογισμού του μέσου όρου του δείκτη «Μικτά Έσοδα»,
- την παράλληλη χρήση των δύο απλούστερων μεθόδων,

- τον τρόπο υπολογισμού του Δείκτη «Μικτά Έσοδα»,
- τα απαιτούμενα ποιοτικά κριτήρια για την υιοθέτηση της τυποποιημένης μεθόδου, και
- τις προϋποθέσεις υιοθέτησης της Εναλλακτικής Τυποποιημένης Μεθόδου.

(γ) Θέματα που άπτονται της υλοποίησης της νέας Οδηγίας για την κεφαλαιακή επάρκεια

Στα τέλη Ιουλίου 2005 η Τράπεζα της Ελλάδος εξέδωσε νέο έγγραφο διαβούλευσης, με τίτλο: «Θέματα που άπτονται της υλοποίησης της νέας Οδηγίας για την κεφαλαιακή επάρκεια». Στο εν λόγω έγγραφο η Τράπεζα της Ελλάδος:

- ζητεί στοιχεία από τα πιστωτικά ιδρύματα για ορισμένα θέματα,
- παρουσιάζει τις θέσεις της σε ορισμένα νέα θέματα, και
- παρουσιάζει τις θέσεις της σε συνέχεια των παρατηρήσεων τις οποίες υπέβαλε η ΕΕΤ επί των προηγούμενων εγγράφων διαβούλευσης.

Ειδικότερα, η Τράπεζα της Ελλάδος ζητεί από τα πιστωτικά ιδρύματα:

- τα αναγκαία ιστορικά στοιχεία, προκειμένου να καθορίσει τους συντελεστές προσαρμογής αξίας (haircuts) των εξασφαλίσεων,
- στοιχεία ανά είδος εξασφάλισης, ώστε να υπολογιστεί το απαιτούμενο ποσοστό υπερκάλυψης της απαίτησης σε καθυστέρηση για να θεωρηθεί ότι αυτή είναι πλήρως καλυμμένη, και
- τα επιμέρους στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνονται στον ορισμό των ανοιγμάτων σε μετοχές, προκειμένου να αποφασίσει σε επιμέρους θέματα τον τρόπο ενσωμάτωσης του νέου πλαισίου για την κεφαλαιακή επάρκεια.

Στο έγγραφο διαβούλευσης παρουσιάζονται επίσης οι θέσεις της Τράπεζας της Ελλάδος για:

- το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής,
- το πεδίο εφαρμογής,
- τη στάθμιση ανοιγμάτων έναντι hedge funds,
- τις αρχές και τα κριτήρια για την αναγνώριση των εξωτερικών οίκων αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας (ECAIs),
- την αίτηση για την πιστοποίηση της Μεθόδου Εσωτερικών Διαβαθμίσεων, και
- τη δυνατότητα εξαίρεσης από την υποχρέωση σύστασης μονάδας ελέγχου πιστωτικού κινδύνου.

Όπως προκύπτει από το τελευταίο έγγραφο διαβούλευσης, η Τράπεζα της Ελλάδος

αποδέχθηκε σε μεγάλο βαθμό τις προτάσεις και παρατηρήσεις της ΕΕΤ στα προηγούμενα έγγραφα διαβούλευσης.

Η εποπτική μεταχείριση των επιπτώσεων της εφαρμογής των Διεθνών Λογιστικών Πρότυπων (ΔΛΠ) στο πλαίσιο εκπλήρωσης των υποχρεώσεων κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων

Σε συνέχεια σχετικής απόφασης της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Αρχών Τραπεζικής Εποπτείας, η Τράπεζα της Ελλάδος εξέδωσε τον Ιανουάριο 2005 έγγραφο διαβούλευσης με τίτλο: «εποπτική αντιμετώπιση ορισμένων επιπτώσεων της εφαρμογής των ΔΛΠ από τα πιστωτικά ιδρύματα». Επισημαίνεται ότι η Τράπεζα της Ελλάδος είχε ήδη συμπεριλάβει στο σχέδιο ΠΔ/ΤΕ για την κωδικοποίηση της ΠΔ/ΤΕ 1313/1998 τροποποιημένους, σύμφωνα με τα ΔΛΠ, πίνακες των υποβαλλόμενων στοιχείων, βάσει των οποίων υπολογίζονται τα ίδια κεφάλαια και η κεφαλαιακή επάρκεια.

Στο έγγραφο διαβούλευσης η Τράπεζα της Ελλάδος εξειδικεύει περαιτέρω τις προσαρμογές ορισμένων λογιστικών στοιχείων που προκύπτουν από την εφαρμογή των ΔΛΠ. Η ΕΕΤ διαμόρφωσε κείμενο με τις θέσεις των τραπεζών για τα εξής σημεία του εγγράφου διαβούλευσης:

- απομείωση αξίας δανείων και απαιτήσεων, καθώς και εποπτικής και λογιστικής φύσεως προβλέψεις,
- χρήση της ευχέρειας αποτίμησης στην εύλογη αξία του συνόλου των χρηματοοικονομικών μέσων,
- αποτίμηση της αξίας των παγίων στην εύλογη αξία τους,
- κατάταξη στοιχείων του παθητικού στις κατηγορίες ιδίων κεφαλαίων ή υποχρεώσεων,
- εύρος ενοποίησης για εποπτικούς και λογιστικούς σκοπούς, και
- χρηματοδότηση των ασφαλιστικών ταμείων.

Πλαίσιο ελέγχου της επάρκειας της ρευστότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων

Η ΕΕΤ υπέβαλε κείμενο παρατηρήσεων προς την Τράπεζα της Ελλάδος σχετικά με την κωδικοποίηση και τροποποίηση της ΠΔ/ΤΕ 2156/10.12.92 για τα στοιχεία που υποβάλλουν τα πιστωτικά ιδρύματα για την παρακολούθηση της ρευστότητας. Τα βασικά σημεία των παρατηρήσεων της ΕΕΤ επί του νέου πλαισίου εντοπίζονται στις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- μεθοδολογία κατάταξης των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού σε προκαθορισμένες χρονικές κατηγορίες,
- συντελεστές υπολογισμού κινδύνου ρευστότητας,
- υποβολή στοιχείων και εκπλήρωση ελάχιστων ορίων δεικτών ρευστότητας, και
- βασικές αρχές διαχείρισης κινδύνου ρευστότητας.

Σχέδιο Πράξης Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος «Πλαίσιο αρχών οργάνωσης και λειτουργίας των Συστημάτων Εσωτερικού Ελέγχου, Διαχείρισης Κινδύνων και Κανονιστικής Συμμόρφωσης των πιστωτικών και χρηματοδοτικών ιδρυμάτων»

Σε συνέχεια διαβουλεύσεων με την ΕΕΤ, στις αρχές Νοεμβρίου 2005 τέθηκε προς διαβούλευση από την Τράπεζα της Ελλάδος σχέδιο Πράξης Διοικητή για την αναθεώρηση της ΠΔ/ΤΕ 2438/1998 σχετικά με τα Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου των πιστωτικών ιδρυμάτων. Το σχέδιο Πράξης περιείχε σημαντικές αλλαγές σε σχέση με το ισχύον καθεστώς, οι κυριότερες από τις οποίες συνοψίζονται θεματικά στη διεύρυνση καταρχήν του πεδίου εφαρμογής της, το οποίο καταλαμβάνει πλέον και τα χρηματοδοτικά ιδρύματα που εποπτεύονται από την Τράπεζα της Ελλάδος σε ατομική βάση. Καθιερώνονται επίσης διευρυσμένοι κανόνες για τα Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου, τη διαχείριση κινδύνων και την κανονιστική συμμόρφωση σε επίπεδο ομίλου. Σε σχέση με το αντικείμενο ρύθμισης της Πράξης θεσμοθετείται η λειτουργία κανονιστικής συμμόρφωσης, ενώ γίνεται διεξοδική προσέγγιση των θεμάτων διαχείρισης κινδύνου. Σημαντικές είναι επίσης οι νέες ρυθμίσεις που αναφέρονται στην περιγραφή των αρμοδιοτήτων και των ευθυνών του Διοικητικού Συμβουλίου και της Διοίκησης του πιστωτικού ιδρύματος, στη συγκρότηση και τις αρμοδιότητες των επιτροπών που συγκροτούνται σε επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου, καθώς επίσης και στις αρμοδιότητες και τις ευθύνες της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων, της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης και της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης, της οποίας η σύσταση προβλέπεται. Τέλος, στη νέα Πράξη θα περιέχονται παραρτήματα, τα οποία θα εξειδικεύουν το περιεχόμενο των γενικών διατάξεών της.

Η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά στη διαβούλευση που πραγματοποιήθηκε με την Τράπεζα της Ελλάδος και πολλές από τις παρατηρήσεις που υπέβαλε, έγιναν δεκτές, όπως εκείνες που αφορούν τη λειτουργία της κανονιστικής συμμόρφωσης, τις επιτροπές που λειτουργούν σε επίπεδο Διοικητικού Συμβουλίου και τις αρμοδιότητες και ευθύνες των υπηρεσιακών μονάδων.

Β. Λειτουργία και εποπτεία κεφαλαιαγορών και χρηματαγορών

Σχέδιο νόμου για θέματα κεφαλαιαγοράς και άλλες διατάξεις

Η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά στην επεξεργασία του σχεδίου νόμου για θέματα κεφαλαιαγοράς, το οποίο τέθηκε προς διαβούλευση από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών. Μεγάλο μέρος των προτάσεων και παρατηρήσεων της ΕΕΤ ελήφθη υπόψη κατά την κατάρτιση του τελικού σχεδίου νόμου. Συγκεκριμένα:

(α) Το χρονικό διάστημα των τριών μηνών για τη λήψη της απόφασης του χρηματιστηρίου περί εισαγωγής κινητών αξιών σε οργανωμένη αγορά μειώθηκε σε ένα μήνα από την έγκριση του ενημερωτικού δελτίου ή από την ολοκλήρωση δημόσιας εγγραφής, εφόσον αυτή προβλέπεται, συμβάλλοντας έτσι στην ελαχιστοποίηση καθυστερήσεων για την εισαγωγή.

(β) Ενόψει και της επικείμενης ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2004/109/ΕΚ περί των υποχρεώσεων διαφάνειας του εκδότη, απαλείφθηκε ως αόριστη η εισαγωγή ευχέρειας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς να ζητά από τον εκδότη κινητών αξιών ατομικά τη δημοσίευση πρόσθετων πληροφοριών που αφορούν τις εταιρικές υποθέσεις. Ο τύπος και το ελάχιστο περιεχόμενο των πληροφοριών που πρέπει να δημοσιοποιούν οι εκδότες για τη δραστηριότητά τους και την εν γένει πορεία των εταιρικών και επιχειρηματικών τους υποθέσεων πρέπει να συμπεριλαμβάνεται σε απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, ενώ επιτρέπεται να υπάρξει διαφοροποίηση ανάλογα με την οργανωμένη αγορά, στην οποία οι κινητές αξίες έχουν εισαχθεί προς διαπραγμάτευση.

(γ) Δεν συμπεριλήφθηκε πρόβλεψη περί της δυνατότητας της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς να επιβάλλει την απομάκρυνση μελών του ΔΣ ή στελεχών του εκδότη, σε περίπτωση που ο εκδότης επανειλημμένα δεν τηρεί τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 11-14 του νόμου. Τέτοια ευχέρεια θα αποτελούσε δυσανάλογη παρέμβαση στο εσωτερικό των ανωνύμων εταιρειών και θα έκαμπε τις νομοθετικά κατοχυρωμένες εξουσίες της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων. Η ποινή που τελικά προβλέπεται είναι η επιβολή στους εκδότες ή και στα μέλη Διοικητικού Συμβουλίου, στα διευθυντικά στελέχη και στον εσωτερικό ελεγκτή αυτών επίπληξης ή χρηματικού προστίμου έως 500.000 ευρώ.

(δ) Δεν συμπεριλήφθηκαν στους παράγοντες που δύναται να λάβει υπόψη η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για να αποφασίσει για τη διαγραφή μετοχής από οργανωμένη αγορά, το χαμηλό ύψος πραγματοποιούμενων συναλλαγών επί της μετοχής για μακρό χρονικό διάστημα, η διατήρηση της τιμής κλεισίματος της μετοχής για μα-

κρό χρονικό διάστημα σε χαμηλά επίπεδα και η επί μακρόν διατήρηση της μετοχής σε ειδικό καθεστώς διαπραγμάτευσης κινητών αξιών αυξημένου κινδύνου. Η διατύπωση αυτών των περιπτώσεων ήταν αόριστη και θα μπορούσε να δημιουργήσει ερμηνευτικά προβλήματα.

(ε) Η περίπτωση (δ) της παραγράφου 1 του άρθρου 78 του ν. 1969/1991 περί ελέγχων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας από εταιρείες, των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών, Ανώνυμες Χρηματιστηριακές Εταιρείες, συμβούλους χρηματιστηριακών επενδύσεων, Εταιρείες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου και Διαχείρισεως Αμοιβαίων Κεφαλαίων και από την ΑΕ Αποθετηρίων Τίτλων αναδιατυπώθηκε, ώστε να μην υπάρχει η άσκοπη ρητή αναφορά στους επιμέρους τομείς που μπορεί να αφορούν οι έλεγχοι αυτοί.

(στ) Ρυθμίσεις που αφορούσαν τη μετατροπή Ανώνυμης Εταιρείας Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου σε αμοιβαίο κεφάλαιο και οι οποίες θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ερμηνευτικά προβλήματα τελικά απαλείφθηκαν, προβλέφθηκε δε η δυνατότητα έκδοσης απόφασης από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς που θα ρυθμίζει κάθε ειδικό θέμα και αναγκαία λεπτομέρεια για την εκκαθάριση της εταιρείας σε περίπτωση μετατροπής της.

(ζ) Βελτιώθηκε η διατύπωση της ρύθμισης που αφορά την προνομιακή ικανοποίηση των επενδυτών-πελατών ΑΧΕ ή ΕΠΕΥ αναφορικά με επιστροφές χρηματικών ποσών από το Συνεγγητικό προς τις εταιρείες αυτές, ώστε να αποφεύγονται παρερμηνείες ως προς τη σειρά κατάταξής τους.

Κατάχρηση αγοράς

Η ΕΕΤ υπέβαλε, στο πλαίσιο της διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε με την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς για τις Αποφάσεις του Διοικητικού της Συμβουλίου σχετικά με την κατάχρηση αγοράς, διεξοδικές παρατηρήσεις, αρκετές από τις οποίες έγιναν δεκτές. Συγκεκριμένα:

(α) Απαλείφθηκε διάταξη από την Απόφαση για τις υποχρεώσεις των προσώπων που διαμεσολαβούν κατ' επάγγελμα στην κατάρτιση συναλλαγών, σύμφωνα με την οποία η υποχρέωση γνωστοποίησης θα περιλάμβανε και συναλλαγές, που μπορεί να μην προκαλούν οι ίδιες υποψίες, αλλά παρέχουν ενδείξεις πιθανής κατάχρησης αγοράς, αν εξεταστούν σε συνάρτηση με άλλες συναλλαγές, συμπεριφορές ή πληροφορίες. Η εν λόγω διάταξη, η οποία δεν προβλέπεται στην Οδηγία 2004/72/ΕΚ, αλλά περιέχεται στις κατευθυντήριες γραμμές του επιπέδου 3 της CESR, κρίθηκε ιδιαίτερα αόριστη, στο μέτρο που δεν προσδιορίζονταν στην Απόφαση τα κριτήρια εφαρμογής της.

(β) Από την ίδια Απόφαση για τις υποχρεώσεις των προσώπων που διαμεσολαβούν κατ' επάγγελμα στην κατάρτιση συναλλαγών σχετικά με την πρόληψη περιπτώσεων κατάχρησης της αγοράς, απαλείφθηκε διάταξη αναφορικά με την υποχρέωση των προσώπων αυτών να διαθέτουν αποτελεσματικούς εσωτερικούς μηχανισμούς εντοπισμού συναλλαγών που προκαλούν σοβαρές υπόνοιες ότι θα μπορούσαν να συνιστούν κατάχρηση αγοράς. Η εν λόγω διάταξη δεν προβλέπεται στην Οδηγία 2004/72/ΕΚ, αλλά ούτε και στην εξουσιοδότηση του άρθρου 19 του ν. 3340/2005, σύμφωνα με την οποία το Διοικητικό Συμβούλιο της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς καθορίζει τον τρόπο, το χρόνο και το περιεχόμενο της γνωστοποίησης προς την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Σημειώνεται επίσης ότι, ειδικά για τα πιστωτικά ιδρύματα, προβλέπονται με την ΠΔ/ΤΕ 2438/1998 ειδικές διεξοδικές ρυθμίσεις για την οργάνωση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου τους, δηλαδή του συνόλου των ελεγκτικών μηχανισμών και διαδικασιών που καλύπτει σε συνεχή βάση κάθε δραστηριότητα ενός πιστωτικού ιδρύματος.

(γ) Στην Απόφαση αναφορικά με τις υποχρεώσεις των προσώπων που εκπονούν ή διαδίδουν αναλύσεις γίνεται πλέον αναφορά στον ορισμό της ανάλυσης για σύσταση ή πρόταση επενδυτικής στρατηγικής ή πληροφορία με την οποία συστήνεται ή υποδεικνύεται άμεσα ή έμμεσα μια επενδυτική στρατηγική (άρθρο 2, παρ. 1). Αντίθετα, σύμφωνα με την προηγούμενη διατύπωση, γινόταν λόγος για ρητή ή σιωπηρή υπόδειξη, διατύπωση η οποία είχε ως αποτέλεσμα την υπέρμετρη διεύρυνση της έννοιας της ανάλυσης.

(δ) Τέλος, σημαντικές είναι οι αλλαγές που επήλθαν στην Απόφαση για την Τροποποίηση της Απόφασης 5/204/14.11.2000 του Δ.Σ. της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς «Κανόνες συμπεριφοράς των εταιρειών που έχουν εισαγάγει τις μετοχές τους στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και των συνδεδομένων με αυτές προσώπων» με την κατάργηση αρκετών από τις διατάξεις της.

Εκκαθάριση και διακανονισμός

Η ΕΕΤ συμμετείχε ενεργά στις διεργασίες για την έρευνα που διεξάγεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τις επιπτώσεις που θα έχει η ενοποίηση της εκκαθάρισης και του διακανονισμού στην ευρωπαϊκή αγορά με ή χωρίς τη νομοθετική παρέμβασή της (Regulatory Impact Assessment), αλλά και για τη διαμόρφωση, οριστικοποίηση και εφαρμογή των συστάσεων των Ευρωπαϊκών Ενώσεων Πιστωτικού Τομέα (ECSAs) για την άρση του Εμποδίου 3 της Έκθεσης Giovannini περί εταιρικών πράξεων.

Ειδικότερα, η ΕΕΤ συμμετείχε στην έρευνα που διεξήχθη από την Ευρωπαϊκή Τραπεζική Ομοσπονδία (ΕΤΟ) σχετικά με το κόστος των συναλλαγών, συγκεντρώνοντας και αποστέλλοντας σε ανώνυμη βάση στοιχεία που αφορούν την ελληνική κε-

φαλαιαγορά και βοηθούν στη συγκεκριμενοποίηση των επιμέρους οικονομικών παραμέτρων της εκκαθάρισης και του διακανονισμού στην Ελλάδα.

Επιπλέον, σε συνεργασία και με το Κεντρικό Αποθετήριο Αξιών απέστειλε λεπτομερή ερωτηματολόγια (Gap Analysis Questionnaires) και πίνακες (Compliance Tables) της ΕΤΟ για την εκτίμηση της κατάστασης σε κάθε χώρα και το βαθμό συμμόρφωσης με τις συστάσεις των ECSAs για την άρση του Εμποδίου 3.

Τέλος, μέσω της παρουσίας εκπροσώπου της στην Ομάδα Εργασίας για τις Ευρωπαϊκές Υποδομές Κινητών Αξιών (European Securities Infrastructure-ESI Working Group) της ΕΤΟ, η οποία ασχολείται με την εκκαθάριση και το διακανονισμό των κινητών αξιών στην ευρωπαϊκή αγορά, η ΕΕΤ συμμετέχει ενεργά στους χώρους λήψης αποφάσεων για το ζήτημα αυτό.

Διανομή μερίσματος

Για την αντιμετώπιση της ύπαρξης διαφορετικών διαδικασιών πληρωμής μερίσματος από τις εταιρείες που είναι εισηγμένες στο ΧΑ (π.χ. πληρωμή μέσω Κ.Α.Α., μέσω πληρωτριών τραπεζών, απευθείας με επιταγές στους μετόχους τους) και σε συνέχεια μελέτης διαφόρων εναλλακτικών προτάσεων, η ΕΕΤ σε συνεργασία με το Κ.Α.Α. προέκριναν πρόταση για την καθιέρωση μιας ενοποιημένης, αποτελεσματικής, χαμηλού κόστους και έγκαιρης διαδικασίας πληρωμής μερίσματος. Σημειώνεται ότι, με την εν λόγω πρόταση, επιχειρείται και η εναρμόνιση με τις Συστάσεις για την Πληρωμή Μερίσματος, στο πλαίσιο της προσπάθειας άρσης του Εμποδίου 3 της Έκθεσης Giovannini που αφορά τις εθνικές διαφορές αναφορικά με εταιρικές πράξεις.

Η πρόταση προβλέπει τη θέσπιση ως μοναδικής διαδικασίας πληρωμής μερίσματος την πληρωμή μέσω πληρωτριών τραπεζών, οι οποίες θα καταβάλουν τα επιμέρους ποσά στους χειριστές Σ.Α.Τ., καθώς και στους δικαιούχους που δεν έχουν εξουσιοδοτήσει κάποιον χειριστή για την είσπραξη, με βάση συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα πληρωμών που θα στηρίζεται στην αποστολή σχετικών αρχείων δικαιούχων μερίσματος από το Κ.Α.Α. στην εκδότρια εταιρεία και στην πληρώτρια τράπεζα.

Η πρόταση αυτή στοχεύει στην έγκαιρη και ασφαλή πληρωμή των μερισμάτων στους δικαιούχους, στην ελαχιστοποίηση του κόστους για τις εκδότριες εταιρείες και στη βελτιστοποίηση της διαδικασίας για όλους τους ενδιαμέσους φορείς (χειριστές Σ.Α.Τ., πληρώτριες τράπεζες, Κ.Α.Α.).

Η πρόταση υιοθετήθηκε ως προς τα ουσιαστά σημεία της από τους αρμόδιους φορείς (Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, Χρηματιστήριο Αθηνών και Κεντρικό Αποθετήριο Αθηνών) και τέθηκαν σχετικές ρυθμίσεις τόσο στον αναθεωρημένο Κανονισμό Χ.Α. όσο και στον Κανονισμό Λειτουργίας Σ.Α.Τ.

Γ. Θέματα προστασίας καταναλωτή

Παροχή πιστώσεων σε καταναλωτές - Θέσεις της ΕΕΤ
επί της τροποποιημένης Οδηγίας

Οι αλλαγές που έχουν επέλθει μέχρι στιγμής στο κείμενο της πρότασης Οδηγίας κινούνται στη σωστή κατεύθυνση σύμφωνα με την ΕΕΤ, καθώς το νέο κείμενο ανταποκρίνεται περισσότερο στους στόχους που είχε εξαρχής θέσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε ό,τι αφορά την Οδηγία, δηλαδή τη δημιουργία των αναγκαίων συνθηκών για μια γνήσια αγορά, την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών και τη βελτίωση της σαφήνειας του σχετικού νομοθετικού πλαισίου. Ωστόσο και στο τροποποιημένο κείμενο παραμένουν αρκετές διατάξεις που προβληματίζουν, για τους λόγους που παρατίθενται στη συνέχεια, η δε επαναξιολόγησή τους θα ήταν σκόπιμη, προκειμένου να ανταποκρίνονται στους σκοπούς που καλούνται να υπηρετήσουν.

Οι κυριότερες από τις διατάξεις αυτές είναι οι ακόλουθες:

- **Τυποποιημένη πληροφόρηση για τη διαφήμιση** (άρθρο 4): Με την τροποποιημένη πρόταση Οδηγίας καθιερώνονται αυξημένες υποχρεώσεις πληροφόρησης αναφορικά με τη διαφήμιση, εφόσον αναφέρεται σε αυτή το επιτόκιο ή οποιοδήποτε άλλο αριθμητικό στοιχείο του κόστους. Η πληροφόρηση δε αυτή θα πρέπει να παρέχεται με συγκεκριμένη σειρά και με σαφή, συνοπτικό και ευδιάκριτο τρόπο. Το ζήτημα που ανακύπτει είναι ότι η προβλεπόμενη παροχή αυξημένης πληροφόρησης δεν συνάδει με τη φύση και λειτουργία της διαφήμισης σε βαθμό που καθίσταται ιδιαίτερα δυσχερής η συμμόρφωση με τις επιταγές της διάταξης σε ορισμένες περιπτώσεις. Ειδικότερα, λόγω των περιορισμών που έχει η τηλεοπτική και η ραδιοφωνική διαφήμιση (εξαιρετικά σύντομος χρόνος, πολύ μεγάλο κόστος), η εν λόγω λεπτομερής πληροφόρηση, ακόμη και εάν παρέχεται, είναι αδύνατο να δίνεται με ευδιάκριτο και κατανοητό τρόπο. Επιπλέον είναι κοινά αποδεκτό ότι η διαφήμιση αποτελεί εργαλείο προώθησης ενός προϊόντος σε ένα πολύ προκαταρκτικό στάδιο επικοινωνίας με το ευρύ συναλλακτικό κοινό, με σκοπό την πρόκληση ενδιαφέροντος, ώστε ο υποψήφιος συναλλασσόμενος να απευθυνθεί στην τράπεζα προκειμένου να πληροφορηθεί για το προϊόν που τον ενδιαφέρει. Συνεπώς η παρεχόμενη στη διαφήμιση πληροφόρηση δεν θα πρέπει να ταυτίζεται με την προσυμβατική πληροφόρηση που πρέπει να παρέχεται στον καταναλωτή, ο οποίος ενδιαφέρεται να συνάψει σύμβαση για τη χορήγηση του προϊόντος.
- **Υπεύθυνος δανεισμός και παροχή συνδρομής στον καταναλωτή** (άρθρο 5, παρ. 1 και παρ. 5): Με τη διάταξη του άρθρου 5, παρ. 1, σύμφωνα με την οποία ο πιστω-

τικός φορέας υποχρεούται να τηρεί την αρχή της υπεύθυνης χορήγησης πίστωσης, επιχειρείται η καθιέρωση μιας μορφής ειδικής ευθύνης για τον πιστωτικό φορέα, τη στιγμή που αυτή προκύπτει ήδη από τις διατάξεις για την αστική ευθύνη, ενώ ταυτόχρονα δεν ρυθμίζεται αντίστοιχη υποχρέωση του καταναλωτή για την πληρότητα και την ακρίβεια των πληροφοριών που παρέχει στον πιστωτικό φορέα κατά το προσυμβατικό στάδιο. Η διάταξη αυτή προβληματίζει ακόμη περισσότερο συνδυαζόμενη με την καθιέρωση στο ίδιο άρθρο υποχρέωσης παροχής από τον πιστωτικό φορέα επαρκών εξηγήσεων στον καταναλωτή, ώστε να μπορεί ο τελευταίος να αξιολογήσει τη σύμβαση πίστωσης, με επεξήγηση των παρεχόμενων πληροφοριών και επισήμανση των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων του προϊόντος. Είναι όμως σαφές ότι, πέραν της γενικότητας που χαρακτηρίζει την εν λόγω διάταξη, είναι πολύ δύσκολο για τον πιστωτικό φορέα να επισημάνει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ίδιων των προϊόντων του. Η υποχρέωση του πιστωτικού φορέα θα πρέπει να εξαντλείται στην παροχή της προβλεπόμενης προσυμβατικής πληροφόρησης, η οποία δίνει τη δυνατότητα στον καταναλωτή να αξιολογήσει τη σύμβαση χορήγησης πίστωσης, ενώ η τελική απόφαση θα πρέπει να λαμβάνεται από τον καταναλωτή και μόνο.

- **Δικαίωμα υπαναχώρησης** (άρθρο 13): Το κυριότερο ζήτημα που ανακύπτει με τη διάταξη αυτή είναι ότι η περίοδος των δεκατεσσάρων ημερών, κατά την οποία ο καταναλωτής έχει δικαίωμα να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση και μάλιστα αδικαιολόγητα, είναι ιδιαίτερα μεγάλη, χωρίς να συντρέχει κάποιος ειδικός λόγος γι' αυτό. Η διάταξη δε αυτή μπορεί να λειτουργήσει τελικά σε βάρος του καταναλωτή, καθώς ο πιστωτικός φορέας ενδέχεται να μην προβαίνει στην εκτέλεση της σύμβασης πριν παρέλθει το διάστημα των δεκατεσσάρων ημερών. Για τους λόγους αυτούς, εκτιμάται ότι η διάταξη θα πρέπει να τροποποιηθεί, ώστε η διάρκεια προθεσμίας άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης να είναι επτά ημέρες, ενώ ταυτόχρονα ο καταναλωτής να έχει το δικαίωμα να ζητά άμεση εκτέλεση της σύμβασής του με έγγραφη παραίτησή του από το δικαίωμα υπαναχώρησης.
- **Εναρμόνιση, αμοιβαία αναγνώριση και επιτακτικός χαρακτήρας της Οδηγίας** (άρθρο 21): Η εν λόγω διάταξη δημιουργεί ιδιαίτερο προβληματισμό στο βαθμό που δεν καθίσταται τελικά σαφές το καθεστώς που διέπει τις διατάξεις της Οδηγίας (εφαρμογή της αρχής της μέγιστης ή της ελάχιστης εναρμόνισης) και τις διακριτικές ευχέρειες που ισχύουν για τα κράτη-μέλη.

Καθορισμός τραπεζικών επιτοκίων

Το Υπουργείο Ανάπτυξης συγκρότησε ομάδα εργασίας, στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Ανάπτυξης, της Τράπεζας της Ελλάδος, της ΕΕΤ, του Τραπεζικού Μεσολαβητή και ενώσεων καταναλωτών, στην οποία συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια του 2005 διάφορα θέματα αναφορικά με τους όρους των τραπεζικών συμβάσεων και τις σχέσεις τραπεζών και καταναλωτών εν γένει. Την ομάδα εργασίας απασχόλησε έντονα το θέμα της διαμόρφωσης των τραπεζικών επιτοκίων.

Η ΕΕΤ υπέβαλε εγγράφως τις απόψεις της αναφορικά με:

- τα κριτήρια για τη διαμόρφωση των επιτοκίων (υπό α), και
- την έλλειψη συσχετισμού μεταξύ τραπεζικών και εξωτραπεζικών επιτοκίων (υπό β).

(α) Κριτήρια για τη διαμόρφωση των επιτοκίων

Ειδικότερα σε ό,τι αφορά τα κριτήρια για τη διαμόρφωση των επιτοκίων καταθέσεων επισημάνθηκε ότι αυτά είναι το παρεμβατικό επιτόκιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης (που αποτελεί τη βάση για τη διαμόρφωση του κόστους του χρήματος και κατ' επέκταση τη ζήτηση της μονάδας στην οποία αυτό εκφράζεται), η ανάγκη της κάθε τράπεζας για αύξηση ή περιορισμό της ρευστότητάς της, η διάρκεια της κατάθεσης (δηλαδή ο χρόνος για τον οποίο η τράπεζα γνωρίζει ότι θα έχει στη διάθεσή της τα συγκεκριμένα κεφάλαια) και ο ανταγωνισμός στην τραπεζική αγορά.

Σε κάθε περίπτωση είναι προφανές ότι ο καθορισμός των επιτοκίων καταθέσεων είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού όλων των παραπάνω παραγόντων, αλλά και της πολιτικής της τράπεζας όσον αφορά τα επιτόκια χορηγήσεων.

Ο καθορισμός των επιτοκίων χορηγήσεων αποτελεί επίσης σύνθετη διαδικασία, η οποία λαμβάνει υπόψη της πολλές παραμέτρους, μεταξύ των οποίων, το κόστος του χρήματος, τα λειτουργικά έξοδα της τράπεζας, τον αναλαμβανόμενο κίνδυνο (κίνδυνος της αγοράς, πιστωτικός κίνδυνος και λειτουργικός κίνδυνος) και τον ανταγωνισμό.

Όλοι αυτοί οι παράγοντες διαμόρφωσης των επιτοκίων περιλήφθηκαν επιγραμματικά στην ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 και επαναλήφθηκαν στην έκθεση του Διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος για το 2002. Όμως η δυσχέρεια κατανόησής τους από τον μέσο καταναλωτή και το σημείο μέχρι του οποίου είναι δυνατόν να περιληφθούν και αναλυθούν σε μία σύμβαση δανείου καθίστανται φανερά και από το γεγονός ότι οι παράγοντες αυτοί δεν επηρεάζουν κάθε φορά τη διαμόρφωση των επιτοκίων κατά τον ίδιο τρόπο, ούτε μπορούν να έχουν πάντα την ίδια βαρύτητα. Έτσι τυχόν υπεραπλουστευμένη παράθεση κάποιων κριτηρίων θα απείχε σημαντικά από την πραγματικότητα και θα οδηγούσε σε εσφαλμένα συμπεράσματα και στρεβλώσεις στην τραπεζική αγορά, προς βλάβη όχι μόνο των τραπεζών, αλλά και των ίδιων των καταναλωτών.

Η Τράπεζα της Ελλάδος, στοχεύοντας στην ενημέρωση των καταναλωτών με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, όρισε στην ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 ότι, στην περίπτωση των κυμαινόμενων επιτοκίων, οι πελάτες των τραπεζών πρέπει να ενημερώνονται «σχετικά με τους βασικούς παράγοντες, η ενδεχόμενη μεταβολή των οποίων θα επηρεάσει το συνολικό κόστος του αντίστοιχου δανείου (όπως π.χ. παρεμβατικά επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας)».

Συνεπώς η πληροφόρηση κατά την Τράπεζα της Ελλάδος πρέπει να περιλαμβάνει τους βασικούς παράγοντες διακύμανσης των επιτοκίων, που προφανώς είναι οι κατά τα παραπάνω αναφερόμενοι στις Γενικές Αρχές της Πράξης, όπως το κόστος του χρήματος, στο οποίο ευθέως παραπέμπουν τα παρεμβατικά επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, που αναφέρονται χάριν παραδείγματος. Σε συνέχεια δε της ΠΔ/ΤΕ 2501/2002 εκδόθηκε η Απόφαση 178/3/19.7.04 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων, με την οποία διευκρινίστηκε πλήρως το θέμα της διαμόρφωσης και διακύμανσης των επιτοκίων. Συγκεκριμένα, στην παράγραφο 2β της Απόφασης ορίζεται ότι: «Η μεταβολή του κυμαινομένου επιτοκίου συνδέεται αποκλειστικά με δείκτες γενικού και ευρέως προσβάσιμου επιτοκιακού χαρακτήρα, όπως παρεμβατικά επιτόκια της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, euribor, απόδοση ομολόγων, βραχυπρόθεσμων τίτλων, κ.λπ., οι οποίοι πρέπει να αναφέρονται ρητά στη σύμβαση. Στη σύμβαση προσδιορίζεται επίσης ρητά ο τρόπος προσαρμογής του συμβατικού επιτοκίου, ως εξής: i) ως ανώτατο πολλαπλάσιο της εκάστοτε μεταβολής του επιτοκιακού δείκτη ή ii) ως το εκάστοτε προκύπτον άθροισμα του ύψους του επιτοκιακού δείκτη πλέον ενός περιθωρίου καθοριζόμενου μέχρι ενός ανωτάτου ορίου. Σε περίπτωση που επιλεγούν περισσότεροι του ενός από τους ως άνω δείκτες πρέπει επίσης να σταθμίζεται στη σύμβαση η συμμετοχή του κάθε δείκτη στη συνολική διαμόρφωση της μεταβολής του κυμαινομένου επιτοκίου».

(β) Έλλειψη συχετισμού μεταξύ τραπεζικών και εξωτραπεζικών επιτοκίων

Ο Άρειος Πάγος, με την Απόφασή του 1219/2001, αν και αναγνώρισε ότι τα τραπεζικά επιτόκια είναι ελεύθερα διαπραγματεύσιμα και ότι το ισχύον γι' αυτά καθεστώς δεν συνοδεύεται από τη θέσπιση ανωτάτων ορίων, διατύπωσε την κρίση ότι:

- τα εξωτραπεζικά επιτόκια έχουν γενικότερη κοινωνικοοικονομική σημασία και αφορούν και τις τραπεζικές συμβάσεις,
- ο κοινωνικός και οικονομικός σκοπός του δικαιώματος στην ελεύθερη διαμόρφωση των τραπεζικών επιτοκίων είναι η συμπίεσή τους κάτω από τα εξωτραπεζικά,
- συμφωνία για επιτόκια μεγαλύτερα των εξωτραπεζικών «δεν παύει να απαγορεύεται από το νόμο».

Η κρίση αυτή του Αρείου Πάγου, η οποία διατυπώθηκε ως μείζων σκέψη στην εν λόγω

Απόφαση, αποτέλεσε αντικείμενο ποικίλων ερμηνειών και σύμφωνα με μια άποψη θεωρήθηκε ότι αναίρει το σαφή διαχωρισμό μεταξύ των διοικητικά καθοριζόμενων εξωτραπεζικών επιτοκίων και των ελεύθερα διαμορφούμενων τραπεζικών επιτοκίων. Ωστόσο η κρίση του Αρείου Πάγου ότι τα διοικητικά καθοριζόμενα εξωτραπεζικά επιτόκια αφορούν και τις τραπεζικές συναλλαγές, έρχεται σε αντίθεση με τις συνειδητές επιλογές της Τράπεζας της Ελλάδος να προχωρήσει σε σταδιακή απελευθέρωση της τραπεζικής αγοράς και να οδηγήσει τις τράπεζες στον καθορισμό των επιτοκίων τους στο πλαίσιο των κανόνων της οικονομίας της ανοικτής αγοράς και των όρων του ελεύθερου ανταγωνισμού. Άλλωστε η σταδιακή αυτή απελευθέρωση αποφασίστηκε και υλοποιήθηκε ενόψει της οικονομικής και νομοματικής ολοκλήρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της εισαγωγής της Ευρωπαϊκής Λογιστικής Μονάδας το 1974, του ECU το 1979, και τέλος του ευρώ, και πλέον επιβάλλεται από τη Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (άρθρο 4) και το Καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (άρθρο 2).

Οι επιλογές αυτές της Τράπεζας της Ελλάδος επιβεβαιώθηκαν με την ΠΔ/ΤΕ 2501/2002, στις Γενικές Αρχές της οποίας επανακαθορίστηκε το πλαίσιο στο οποίο διαμορφώνονται τα τραπεζικά επιτόκια και προσδιορίστηκαν οι παράγοντες που τα επηρεάζουν, χωρίς καμία απολύτως αναφορά στα εξωτραπεζικά επιτόκια. Η Τράπεζα της Ελλάδος όρισε ότι τα πιστωτικά ιδρύματα «οφείλουν να διαμορφώνουν τα επιτόκια στο πλαίσιο της αρχής της ανοικτής αγοράς και του ελεύθερου ανταγωνισμού, συνεκτιμώντας τους κατά περίπτωση αναλαμβανόμενους κινδύνους και λαμβάνοντας υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές στις χρηματοοικονομικές συνθήκες, καθώς και στοιχεία και πληροφορίες τις οποίες οι αντισυμβαλλόμενοι οφείλουν να παρέχουν με ακρίβεια για το σκοπό αυτό».

Πρόσφατα δε με την Απόφαση 178/3/19.07.04 της Επιτροπής Τραπεζικών και Πιστωτικών Θεμάτων της Τράπεζας της Ελλάδος, η σαφής διάκριση μεταξύ εξωτραπεζικών και τραπεζικών επιτοκίων αποτυπώθηκε και πάλι. Συγκεκριμένα, στο προοίμιο της Απόφασης αυτής ορίζεται ότι: «...ζ) το γεγονός ότι τα τραπεζικά και τα εξωτραπεζικά επιτόκια αποτελούν κατηγορίες επιτοκίων εκάστη των οποίων εξαρτάται από διαφορετικούς παράγοντες και διαμορφώνεται με βάση διαφορετικά κριτήρια, υποκείμενες, για το λόγο αυτό, σε απολύτως διακριτές, μη επικαλυπτόμενες ρυθμίσεις (άρθρο 2 παρ. 3 ν.δ. 588/48 σε συνδυασμό με το άρθρο 1 ν. 1266/82, όπως ισχύει και το άρθρο 15 παρ. 5 ν. 876/1979, αντιστοίχως), η) το γεγονός ότι κατά τις αρχές που διέπουν τη νομοματική πολιτική του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών, όπως αυτή έχει διαμορφωθεί εντός του πλαισίου της οικονομίας της ανοικτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό, βάσει των άρθρων 2, 4 και 105.1 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και 2 του Καταστατικού του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, τα τραπεζικά επιτόκια διαμορφώνονται ελεύθερα ...». Περαιτέρω, στην παράγραφο 1 της Απόφασης ορίζεται ότι «Δεν είναι συμβατός προς τις αναφερόμενες ανωτέρω, υπό

στοιχεία (ζ) και (η) αρχές, ο διοικητικός καθορισμός ανώτατου ορίου στα τραπεζικά επιτόκια, ούτε ο συσχετισμός τους προς το εκάστοτε ισχύον για τα εξωτραπεζικά επιτόκια ανώτατο όριο. Το όριο αυτό δεν ανήκει, κατά το περιεχόμενο και το σκοπό του, στους παράγοντες προσδιορισμού των τραπεζικών επιτοκίων, τα οποία διαμορφώνονται ελεύθερα ύστερα από στάθμιση των εκτιμώμενων κατά περίπτωση κινδύνων, των εκάστοτε συνθηκών των χρηματοπιστωτικών αγορών, καθώς και των εν γένει υποχρεώσεων των τραπεζών που απορρέουν από τις διατάξεις που διέπουν τη λειτουργία τους. Κατά συνέπεια, οι μετά την απελευθέρωση των επιτοκίων (ΠΔ/ΤΕ 1087/1987 κ.λπ.) συναπτόμενες συμφωνίες τραπεζικών επιτοκίων, στις οποίες συνομολογείται επιτόκιο που τυχόν υπερβαίνει το εκάστοτε οριζόμενο για τα εξωτραπεζικά επιτόκια ανώτατο όριο, δεν είναι αθέμιτες για το λόγο αυτό».

Η ΕΕΤ επισήμανε τέλος ότι ο μη συσχετισμός των εξωτραπεζικών με τα τραπεζικά επιτόκια υπαγορεύεται και από το γεγονός ότι τα πρώτα αφορούν μεμονωμένες παρεμπόμιστες συναλλαγές μεταξύ δικαιοπρακτούντων, οι οποίοι δεν έχουν ούτε διατηρούν οργάνωση και υποδομή για την κατ' επάγγελμα εξέταση, χορήγηση, παρακολούθηση και είσπραξη δανείων.

Ενημέρωση των συναλλασσομένων με πιστωτικά ιδρύματα

Με γνώμονα την ενίσχυση της διαφάνειας των συναλλαγών και την επίτευξη πληρέστερης ενημέρωσης των συναλλασσομένων, η Τράπεζα της Ελλάδος με τη συνεργασία της ΕΕΤ εισήγαγε στο διαδικτυακό της χώρο ειδικό πίνακα, στον οποίο παρουσιάζονται συγκριτικά στοιχεία για ορισμένα από τα προϊόντα που προσφέρουν τα πιστωτικά ιδρύματα και θεωρούνται, με βάση κυρίως το βαθμό διάδοσής τους, αντιπροσωπευτικά. Η πληροφόρηση που περιέχεται στον εν λόγω πίνακα αποτελεί μέρος μόνο της αναλυτικής ενημέρωσης που είναι δυνατό να αντλούν οι συναλλασσόμενοι όταν επισκέπτονται είτε την ιστοσελίδα είτε κάποιο κατάστημα τράπεζας. Οι πληροφορίες δε που παρέχονται δεν αποτελούν παροχή συμβουλής ούτε οποιασδήποτε μορφής πρόταση για σύναψη σύμβασης.

Στον πίνακα περιλαμβάνονται πληροφορίες αναφορικά με το επιτόκιο και τα έξοδα σε αντιπροσωπευτικές κατηγορίες της καταναλωτικής και της στεγαστικής πίστης, τα έξοδα και τις προμήθειες εμβασμάτων και τα έξοδα και τις προμήθειες καταθετικών λογαριασμών. Η ηλεκτρονική διεύθυνση στην οποία είναι διαθέσιμος ο πίνακας είναι: www.bankofgreece.gr/epopteia/interestrates. Επίσης, προκειμένου οι συναλλασσόμενοι να γνωρίζουν αν ένα πρόσωπο συνεργάζεται ή όχι με κάποιο πιστωτικό ίδρυμα, παρέχεται η δυνατότητα αυτή σε κάθε ενδιαφερόμενο με την εισαγωγή της πλήρους ή και μερικής επωνυμίας του διαμεσολαβητή (φυσικό ή νομικό πρόσωπο) σε ειδικό πλαίσιο εισαγωγής κειμένου.

Δ. Συστήματα και μέσα πληρωμών

Ενέργειες των ελληνικών τραπεζών για τη δημιουργία του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA)

Κατά τη διάρκεια του 2005, όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς επιβεβαίωσαν, με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, τον πολιτικό και επιχειρηματικό στόχο υλοποίησης του SEPA και ανέδειξαν την ανάγκη εντατικοποίησης της προσπάθειας τα επόμενα δύο χρόνια. Ειδικότερα:

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε, στις αρχές Δεκεμβρίου, την πρόταση Οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών στην Εσωτερική Αγορά.
- Οι ευρωπαϊκές τράπεζες και οι εθνικές τραπεζικές ενώσεις, εκπροσωπούμενες από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών (EPC), σχεδόν ολοκλήρωσαν τις επιχειρηματικές και λειτουργικές απαιτήσεις που θα πληρούν τα νέα βασικά πανευρωπαϊκά μέσα ηλεκτρονικών πληρωμών σε ευρώ.
- Το Ευρώσύστημα συμμετείχε ενεργά στη διαμόρφωση των παραδοτέων του EPC και στο συντονισμό της διαβούλευσης με τους πάσης φύσεως χρήστες των ηλεκτρονικών πληρωμών και τα συστήματα εκκαθάρισης των συναλλαγών.

Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών εκπροσωπεί τις τράπεζες-μέλη της στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών, και παράλληλα σχεδιάζει, συντονίζει και παρακολουθεί τη μετάπτωση των τραπεζών της χώρας μας στον SEPA.

Οι ελληνικές τράπεζες συνέβαλαν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους στη διαμόρφωση του ενιαίου χώρου πληρωμών σε ευρώ με πρωτοβουλίες της αγοράς, όπως αυτές αναπτύσσονται στο EPC. Συγκεκριμένα η ΕΕΤ:

- συμμετείχε ενεργά στη διαβούλευση για τους κανόνες και το πλαίσιο διοίκησης των πανευρωπαϊκών σχημάτων πληρωμών για τα δύο βασικά μέσα ηλεκτρονικών πληρωμών, τις μεταφορές πιστώσεων και τις άμεσες χρεώσεις,
- τοποθετήθηκε επί του πλαισίου λειτουργίας των καρτών πληρωμών (χρεωστικές, πιστωτικές και ανάληψης μετρητών),
- συμμετέχει με εκπρόσωπό της στη Συντονιστική Επιτροπή (Roll-out Committee) για την υλοποίηση του SEPA, που λειτουργεί υπό την αιγίδα του EPC,
- επεξεργάστηκε και γνωστοποίησε στο EPC τη συμβατότητα των πανευρωπαϊκών σχημάτων για τα τρία βασικά μέσα πληρωμής με το θεσμικό πλαίσιο της χώρας μας,

- συμμετείχε στις ομάδες εργασίας του EPC, οι οποίες επεξεργάζονται τις εισηγήσεις προς την Ολομέλεια, που λαμβάνει τις όποιες δεσμευτικές αποφάσεις,
- ανέδειξε τη σημασία, την πολυπλοκότητα και την ανάγκη έγκαιρης συμβολής όλων των άμεσα συνδεόμενων με τα συστήματα πληρωμών (Τράπεζα της Ελλάδος, συναρμόδια υπουργεία με τη διπλή ιδιότητα του νομοθέτη αλλά και πελάτη υπηρεσιών πληρωμών, επιχειρήσεις και καταναλωτές), προκειμένου να στεφθεί με επιτυχία ένα έργο τόσο μεγάλης εμβέλειας, όπως είναι ο μετασχηματισμός των ευρωπαϊκών συστημάτων πληρωμών και η αλλαγή παγιωμένων συνηθειών δεκαετιών αναφορικά με τον τρόπο διενέργειας των πληρωμών.

Υιοθέτηση διατραπεζικών συμφωνιών για θέματα κίνησης κεφαλαίων

Η Ελληνική Ένωση Τραπεζών υιοθέτησε:

1. Διατραπεζική συμφωνία για το χαρακτηρισμό μιας εγχώριας ή διασυνοριακής μεταφοράς πίστωσης σε ευρώ ως «αυτόματης» ή ως πίστωσης “Straight Through Processing” (STP).
2. Διατραπεζική συμφωνία για τον καθορισμό των διατραπεζικών εξόδων κατά τη διενέργεια μιας μεταφοράς πίστωσης.

Η έναρξη εφαρμογής των δύο διατραπεζικών συμφωνιών καθορίστηκε για την 1η Μαΐου και 1η Ιουλίου 2005, αντίστοιχα, ενώ το πρώτο τρίμηνο του 2006 αναμένεται η ολοκλήρωση της κοστολογικής μελέτης για τα διατραπεζικά έξοδα που έχουν προβλεφθεί στη συμφωνία για θέματα κίνησης κεφαλαίων. Μέχρι τότε, η υφιστάμενη διατραπεζική συμφωνία χαρακτηρίζεται ως «πειραματική» και «προσωρινή».

Οι συμφωνίες, με τις βελτιώσεις, επεκτάσεις και επικαιροποιήσεις που επιδέχονται, αναμένεται να διευκολύνουν σημαντικά τις διατραπεζικές σχέσεις, διότι τυποποιούν βασικές έννοιες της λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών και καθορίζουν τα έξοδα που καταβάλλει η μία τράπεζα στην άλλη, εφόσον δεν υπάρχει μεταξύ τους διμερής συμφωνία, για εντολές μεταφοράς πίστωσης που διακινούνται μέσω όλων των χρησιμοποιούμενων συστημάτων πληρωμών.

Εξελίξεις στο νέο σύστημα πληρωμών TARGET2

Κατά το 2005 η ΕΕΤ προχώρησε στη συγκρότηση επιτροπής, προκειμένου να χειριστεί σε διατραπεζικό επίπεδο:

- αιτήματα των τραπεζών που είναι δυνατό να επιλυθούν σε διατραπεζικό επίπεδο,
- θέματα που άπτονται των ευχερειών που παρέχει το νέο σύστημα στην Τράπεζα Ελλάδος και
- προτάσεις πολιτικής προς την ομάδα εργασίας για το TARGET της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας.

Σε αυτό το πλαίσιο η ΕΕΤ υπέβαλε στην αρμόδια διεύθυνση της Τράπεζας της Ελλάδος τα βασικά θέματα που απασχολούν τις ελληνικές τράπεζες σε σχέση με τη μετάπτωση στο TARGET2.

Η Τράπεζα της Ελλάδος διευκρίνισε καταρχήν ότι δεν προτίθεται να χρησιμοποιήσει τις προαιρετικές μονάδες της κοινής πλατφόρμας Home Accounting και Reserve Management, καθώς κρίθηκε ότι οι υπάρχουσες εφαρμογές θα παρέχουν με αξιόπιστο, αποτελεσματικό και οικονομικό τρόπο τις απαραίτητες υπηρεσίες. Η τιμολόγηση των πληρωμών που θα διακανονίζονται μέσω της εφαρμογής ΡΗΑ της Τράπεζας της Ελλάδος θα βασίζεται στην αρχή της ανάκτησης κόστους, και θα είναι υψηλότερη από εκείνη που θα εφαρμόζεται για τις πληρωμές της κοινής πλατφόρμας.

Αντίθετα οι πράξεις οριακής χρηματοδότησης και αποδοχής καταθέσεων για τα άμεσα μέλη θα εκτελούνται από τη μονάδα Standing Facilities Module (SFM) της κοινής πλατφόρμας, ενώ για τα έμμεσα μέλη οι πράξεις αυτές θα υποστηρίζονται από εφαρμογή της Τράπεζας της Ελλάδος.

Επίσης διευκρινίστηκε η δυνατότητα ενός έμμεσου μέλους να συνδέεται με άμεσο μέλος σε διαφορετικό κράτος-μέλος της ΕΕ. Τέλος, η Τράπεζα της Ελλάδος παρέιχε πληροφορίες αναφορικά με τις λειτουργίες τις οποίες θα καλύπτει ο ΡΗΑ λογαριασμός, και δήλωσε ότι δεν προτίθεται να προσφέρει επιπλέον στατιστικές πληροφορίες στις τράπεζες από εκείνες που θα προσφέρει το Ευρωσύστημα μέσω της κοινής πλατφόρμας (static data module).

Διαμόρφωση της πολιτικής αντικατάστασης των παραδοσιακών αριθμών λογαριασμού από τον IBAN

(α) Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών για την υποχρεωτική χρήση του IBAN και BIC

Από την 1η Ιανουαρίου 2006 γίνεται υποχρεωτική η χρήση του IBAN και BIC για κάθε διασυνοριακή μεταφορά πίστωσης σε ευρώ, εντός του Ενιαίου Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), ανεξαρτήτως ποσού.

Σύμφωνα με το ψήφισμα του ΕΡC, ορίζεται μεταβατική περίοδος ενός έτους (μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2006), κατά τη διάρκεια της οποίας τα εγκατεστημένα στον ΕΟΧ πιστωτικά ιδρύματα θα μπορούν να διεκπεραιώνουν (στη βάση της εξαίρεσης και ως υπηρεσία προστιθέμενης αξίας) μεταφορές πιστώσεων σε ευρώ, έστω και αν ο αριθμός λογαριασμού του δικαιούχου δεν είναι εκφρασμένος σε IBAN.

Από την 1η Ιανουαρίου 2007, διασυνοριακές μεταφορές πιστώσεων σε ευρώ εντός του Ενιαίου Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) και ανεξαρτήτως ποσού, εφόσον δεν συνοδεύονται από IBAN του δικαιούχου και BIC της τράπεζάς του, είτε θα απορρίπτονται είτε θα επιστρέφονται από την τράπεζα του δικαιούχου (παρακρατώντας τα σχετικά έξοδά της).

(β) Σύσταση ομάδας εργασίας υπό την αιγίδα του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών για τη μελέτη και εξέταση του τρόπου αντικατάστασης των τραπεζικών λογαριασμών των καταθετών με τον κωδικό IBAN, καθώς και την τροποποίηση των σχετικών φορολογικών δηλώσεων

Τον Ιούνιο 2005, το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών κοινοποίησε στην ΕΕΤ υπουργική απόφαση για τη σύσταση, συγκρότηση και ορισμό των μελών της Ομάδας Εργασίας για τη μελέτη και εξέταση του τρόπου αντικατάστασης των τραπεζικών λογαριασμών των καταθετών με τον κωδικό IBAN, καθώς και της τροποποίησης των σχετικών φορολογικών δηλώσεων. Η έναρξη των εργασιών αναμένεται.

(γ) Αποκλειστική χρήση του IBAN και στις εγχώριες (εντός Ελλάδας) μεταφορές κίνησης κεφαλαίων για το χαρακτηρισμό τους ως αυτόματων

Σύμφωνα με απόφαση της διατραπεζικής επιτροπής κίνησης κεφαλαίων, από την 1η Ιανουαρίου 2007, για το χαρακτηρισμό μιας εγχώριας μεταφοράς πίστωσης ως αυτόματης, αυτή θα πρέπει να συνοδεύεται αποκλειστικά από τον IBAN.

Σε αυτό το πλαίσιο αποφασίστηκε η συγκρότηση διατραπεζικής ομάδας εργασίας, η οποία, σε συνεργασία και με τη ΔΙΑΣ, θα αναλάβει τη μελέτη τρόπων και δράσεων για την αύξηση του ποσοστού χρήσης του IBAN μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους.

Εθνικό Σχέδιο Μετρητών της Ελλάδας (National Cash Plan)

Στο πλαίσιο των υποχρεώσεων των τραπεζών της χώρας μας προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Πληρωμών, για την κατάρτιση ενός Εθνικού Σχεδίου Μετρητών, το οποίο θα έχει στόχο:

- (α) τη μείωση του όγκου των κερμάτων και των χαρτονομισμάτων που βρίσκονται σε κυκλοφορία και
- (β) τη μείωση του κόστους των μετρητών για τις ευρωπαϊκές τράπεζες, καθώς και τη δημιουργία ισότιμων όρων κανονιστικής λειτουργίας σε όλες τις χώρες της κοινότητας,

ολοκληρώθηκε το Εθνικό Σχέδιο Μετρητών της Ελλάδας με την ενσωμάτωση των σχολίων/παρατηρήσεων των τραπεζών.

Η ΕΕΤ εξέδωσε μια σειρά από «γενικές αρχές πολιτικής για τη μείωση της χρήσης των μετρητών και την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών πληρωμών», με την επισήμανση ότι είναι επιχειρηματική απόφαση της κάθε τράπεζας η τιμολογιακή πολιτική των υπηρεσιών που παρέχει προς την πελατεία της και συνεπώς δεν μπορεί και δεν πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο διατραπεζικής συζήτησης. Οι αρχές αυτές είναι οι εξής:

- Αποφυγή ανάπτυξης προϊόντων ή/και υπηρεσιών με χρήση μετρητών.
- Επανεξέταση της τιμολογιακής πολιτικής αναφορικά με τα μέσα ηλεκτρονικών πληρωμών, στοχεύοντας στη χαμηλότερη τιμολόγηση των πληρωμών αυτών, συγκριτικά με τις αντίστοιχες πληρωμές στα γκισό των τραπεζών.
- Εντατικοποίηση της ενημέρωσης καταναλωτών, εταιρειών και Δημοσίου για τα πλεονεκτήματα χρήσης ηλεκτρονικών μέσων πληρωμών.
- Ανάπτυξη συστηματικής συνεργασίας με το Δημόσιο, την Τράπεζα της Ελλάδος και άλλους φορείς του Δημοσίου προς την κατεύθυνση της μείωσης χρήσης των μετρητών και των επιταγών.

Πλαίσιο για την Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά Μετρητών (Single European Cash Area - SECA)

Η υφιστάμενη κατάσταση στην κατανομή των μετρητών χαρακτηρίζεται από τη συνύπαρξη του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA) και των διάφορων εθνικών υποδομών, οι οποίες είναι οργανωμένες σε εθνικό επίπεδο και βασίζονται σε διαφορετικά επιχειρησιακά μοντέλα. Ως αποτέλεσμα, προς το παρόν δεν υπάρχει

Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά Πληρωμών. Η επιτυχία της πραγματοποίησής της θα είναι ουσιαστική για τη μείωση του κόστους διαχείρισής τους στην Ευρωζώνη που επωμίζονται κατά κύριο λόγο τα πιστωτικά ιδρύματα.

Για το λόγο αυτό, η Ομάδα Εργασίας για Θέματα Μετρητών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Πληρωμών επεξεργάστηκε και ολοκλήρωσε κατά τη διάρκεια του 2005, το Πλαίσιο για την Ενιαία Αγορά Μετρητών σε Ευρώ, το οποίο παρουσιάστηκε στην Ολομέλεια του EPC και εγκρίθηκε για να τεθεί σε εθνική διαβούλευση.

Αντικειμενικός σκοπός του Πλαισίου είναι αφενός να οριστικοποιήσει, λαμβάνοντας υπόψη την οπτική γωνία του χρήστη, τις απαιτήσεις της τραπεζικής κοινότητας για βασικές υπηρεσίες σχετικά με τα μετρητά που παρέχονται από το Ευρωσύστημα των Εθνικών Κεντρικών Τραπεζών και αφετέρου να ορίσει ένα κοινό σύνολο βέλτιστων τραπεζικών πρακτικών για την κατανομή και ανακύκλωση των μετρητών σε ευρώ στην Ευρωζώνη.

Επισημαίνεται ότι υπάρχει συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η οποία και θα τοποθετηθεί στο τελικό κείμενο που θα προκύψει μετά την εθνική διαβούλευση.

Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕΤ προς τις τράπεζες που εκδίδουν και αποδέχονται κάρτες MasterCard

Το Διοικητικό Συμβούλιο της MasterCard Europe, στις 3 Ιουλίου 2004, είχε αποφασίσει την κατάργηση της απαγόρευσης επιβολής επιπρόσθετων χρεώσεων από τους εμπόρους στους χρήστες καρτών MasterCard, από την 1η Ιανουαρίου 2005.

Η ΕΕΤ συγκρότησε ομάδα εργασίας με σκοπό να μελετήσει τις επιπτώσεις από την υιοθέτηση της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της MasterCard, τόσο στο κύκλωμα «έκδοσης» όσο και στο κύκλωμα «αποδοχής». Σε αυτό το πλαίσιο και μετά την εξέταση των νομικών θεμάτων που προέκυψαν, διαμορφώθηκαν και κοινοποιήθηκαν στις τράπεζες-μέλη της ΕΕΤ που εκδίδουν και αποδέχονται κάρτες MasterCard οι κατευθυντήριες γραμμές για την αντιμετώπιση από το τραπεζικό σύστημα της χώρας μας της ανωτέρω απόφασης.

Οι κατευθυντήριες γραμμές συνέθεσαν το γενικό πλαίσιο αντιμετώπισης των προβλημάτων από την υλοποίηση του νέου κανονισμού της MasterCard Europe. Ο τρόπος εφαρμογής τους αφέθηκε στις τράπεζες, ιδίως όσον αφορά τις σχέσεις τους με τους πελάτες-κατόχους καρτών. Οι κατευθυντήριες γραμμές κάλυψαν μεταξύ άλλων:

- τα επικοινωνιακά θέματα που προέκυψαν από την απόφαση της MasterCard,
- τις τροποποιήσεις επί των συμβάσεων (υφιστάμενες και νέες) που υπογράφουν οι τράπεζες με τους εμπόρους,

- την εξασφάλιση ενημέρωσης των κατόχων κάρτας MasterCard/Maestro στο σημείο πώλησης της επιχείρησης που θα αποφασίσει την επιβολή επιπλέον χρέωσης,
- τις συμβάσεις με τους κατόχους καρτών MasterCard και
- την αποφυγή επιπρόσθετου κόστους των τραπεζών (π.χ. μέσω της μηχανογραφικής παρακολούθησης των επιχειρήσεων που θα κάνουν χρήση της επιπλέον χρέωσης του κατόχου) εξαιτίας της υιοθέτησης της απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της MasterCard.

Από 1 Ιανουαρίου έως 30 Ιουνίου 2005, οι τράπεζες-μέλη της ΕΕΤ δεσμεύτηκαν ότι δεν θα παρέχουν σε οποιαδήποτε επιχείρηση (νέα ή υφιστάμενη), τη δυνατότητα επιβολής επιπρόσθετων χρεώσεων σε πελάτες τους που επιθυμούν να πραγματοποιήσουν συναλλαγές με κάρτες MasterCard ή Maestro. Η έναρξη εφαρμογής της συγκεκριμένης δυνατότητας άρχισε από την 1η Ιουλίου 2005.

Οι επιπτώσεις στο ελληνικό τραπεζικό σύστημα από τη δημιουργία του Ενιαίου Χώρου Πληρωμών σε Ευρώ (SEPA)

Η ΕΕΤ κατά τη διάρκεια του έτους επεξεργάστηκε κείμενα σε σχέση με τις υποχρεώσεις, τα θέματα που εγείρονται και τις επιπτώσεις που δημιουργεί ο SEPA, για τις εγκατεστημένες στην Ελλάδα τράπεζες. Συγκεκριμένα εγκρίθηκαν από την ΕΕΤ:

- Οι γενικές αρχές πολιτικής για τη μείωση χρήσης των μετρητών και την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών πληρωμών.
- Όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στη χώρα μας (εμπορικές και συνεταιριστικές τράπεζες) θα πρέπει να είναι προσβάσιμα μέσω της ΔΙΑΣ ως άμεσα ή έμμεσα μέλη. Για την επίτευξη του στόχου αυτού κρίσιμη θεωρείται και η συμβολή της Τράπεζας της Ελλάδος.
- Η εταιρεία ΔΙΑΣ θα πρέπει να εστιάσει την προσοχή της στην κάλυψη των αναγκών του τραπεζικού μας συστήματος για τη διεκπεραίωση των εντός Ελλάδας μεταφορών πιστώσεων (οι οποίες υπολογίζεται ότι καλύπτουν άνω του 90% επί του συνόλου των μεταφορών πιστώσεων) και άμεσων χρεώσεων (οι οποίες υπολογίζεται ότι καλύπτουν άνω του 99,9% επί του συνόλου των άμεσων χρεώσεων), στηριζόμενη σε δύο βασικές αρχές:
  - διατήρηση του παγίου αλλά και ανά συναλλαγή κόστους όσο το δυνατό χαμηλότερα, και
  - προσαρμογή των μηνυμάτων και του χρησιμοποιούμενου λογισμικού

της με τρόπο τέτοιο ώστε να είναι αντίστοιχος με αυτόν που αναπτύσσουν τα Πανευρωπαϊκά Γραφεία Συμφηφισμού (PE-ACH).

- Η λειτουργία της ΔΙΑΣ για την τεχνική σύνδεση ή συμμετοχή της σε ένα ή περισσότερα PE-ACH θα αποφασιστεί σε ύστερο στάδιο, όταν τα επιχειρηματικά δεδομένα θα είναι πιο σαφή.
- Σχετικά με τις κάρτες πληρωμών, θα πρέπει η ΕΕΤ να προετοιμάσει ενημερωτικό υλικό σχετικά με το Chip και το PIN, το οποίο θα αξιοποιήσει κατά την κρίση της η κάθε τράπεζα. Η περαιτέρω ενημέρωση και εκπαίδευση των πελατών/κατόχων στη χρήση και διαχείριση του EMV και του PIN, καθώς και στη χρήση των νέων ATM και POS, θα αποτελέσει φροντίδα της κάθε τράπεζας, στο πλαίσιο της επιχειρηματικής της πολιτικής.

Προαγωγή των ηλεκτρονικών πληρωμών σε συνεργασία με το ελληνικό Δημόσιο και τις ΔΕΚΟ

- Υπογράφηκε με το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και τέθηκε σε εφαρμογή η Σύμβαση Είσπραξης Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων (ΦΕΦΠ), μέσω του διατραπεζικού συστήματος DiasDebit. Συνολικά συμμετέχουν 22 πιστωτικά ιδρύματα.
- Υπεγράφη η παράταση της σύμβασης καταβολής επιδοτήσεων του ΕΟΜΜΕΧ για το πρόγραμμα «ΔΙΚΤΥΩΘΕΙΤΕ» μέχρι 11.9.2006.
- Υπεβλήθη νέα πρόταση των τραπεζών προς το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών αναφορικά με την επαναδιαπραγμάτευση των όρων της Σύμβασης Καταβολής Αποδοχών, μεταξύ ΕΕΤ και Δημοσίου.
- Ολοκληρώθηκε η τροποποίηση της Σύμβασης του ΟΤΕ, η οποία έχει σκοπό να ενεργοποιήσει τη νέα λειτουργία Ακύρωσης Άμεσης Χρέωσης και προβλέπεται να τεθεί σε εφαρμογή την 15η Ιανουαρίου 2006.

Πρώθηση του e-banking στις ελληνικές επιχειρήσεις με τη συνεργασία του e-business forum που λειτουργεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Ανάπτυξης

Ολοκληρώθηκε ο κύκλος των διατραπεζικών εκδηλώσεων σε επαρχιακές πόλεις για την ενημέρωση και την ευαισθητοποίηση των παραγωγικών τάξεων, σχετικά με τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η ηλεκτρονική τραπεζική στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στη Χαλκίδα, την Κόρινθο, τα Χα-

νιά, το Ηράκλειο και κατέληξαν στο Βόλο. Κατά τις εκδηλώσεις προέκυψαν χρήσιμα συμπεράσματα, με βάση τα οποία καταρτίστηκαν προτάσεις προς τις τράπεζες που δραστηριοποιούνται στο χώρο του e-banking.

Πρωώθηση του e-banking στο ευρύ κοινό με διατραπεζικές ενέργειες

Οι τράπεζες συνεργάστηκαν με την ΕΕΤ και πραγματοποίησαν τις εξής διατραπεζικές προωθητικές ενέργειες:

- Ολοσέλιδη καταχώρηση στον Τύπο για το internet banking.
Η δημοσίευση της ολοσέλιδης καταχώρησης ξεκίνησε στις 11/06 καλύπτοντας μία χρονική περίοδο 4 εβδομάδων.
- Παρουσία στα portals (π.χ. in.gr, flash.gr) / Διαφήμιση στο internet με on-line καμπάνια.
- Επίσης δημοσιεύτηκε άρθρο στο τεύχος Ιουλίου της έκδοσης «Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ – The Economist» σχετικά με το e-banking.

Πρόληψη και αντιμετώπιση της απάτης κατά τις συναλλαγές του e-banking

Με στόχο την πρόληψη και την αντιμετώπιση της απάτης κατά τις συναλλαγές μέσω e-banking πραγματοποιήθηκαν οι εξής ενέργειες:

- Συγκρότηση ομάδας εργασίας για τη δημιουργία ενημερωτικού υλικού σχετικά με την πρόληψη της απάτης κατά τις συναλλαγές του e-banking.
- Δημιουργία λίστας με ονόματα αρμοδίων από όλες τις τράπεζες (internet fraud contact list), οι οποίοι σε περιπτώσεις κρουσμάτων απάτης μέσω internet θα επικοινωνούν και θα ενημερώνουν τους συναδέλφους τους άλλων τραπεζών.

Πρόληψη και αντιμετώπιση της απάτης στα μέσα και συστήματα πληρωμών

Με στόχο την πρόληψη και την αντιμετώπιση της απάτης κατά τις συναλλαγές στα ΑΤΜ, πραγματοποιήθηκαν οι εξής ενέργειες:

- Δημιουργήθηκε η μακέτα ενημερωτικού διατραπεζικού φυλλαδίου με συμβουλές προς τους συναλλασσομένους στα δίκτυα ΑΤΜ των τραπεζών, την

οποία θα προμηθεύονται για να τυπώσουν οι τράπεζες, σε όσα αντίτυπα επιθυμούν. Το περιεχόμενο του ενημερωτικού φυλλαδίου έγινε επανειλημμένα ολοσέλιδη καταχώρηση στον Ημερήσιο Τύπο.

- Δημιουργήθηκε λίστα με ονόματα αρμοδίων από όλες τις τράπεζες (contact persons), οι οποίοι επικοινωνούν άμεσα σε περίπτωση που γίνει αντιληπτό κρούσμα απάτης στα ΑΤΜ.
- Δημιουργήθηκε και συντηρείται από την ΕΕΤ βάση πληροφοριών με τα κρούσματα απάτης στα ΑΤΜ από το 2003 μέχρι σήμερα. Αναφερόμενες σε αυτή τη βάση οι τράπεζες τεκμηρίωσαν την κατηγοριοποίηση των ΑΤΜ τους, την οποία συμπεριέλαβαν στην έκθεση που υπέβαλαν στην ΑΔΑΕ το Σεπτέμβριο 2005. Το εν λόγω αρχείο θα ενημερώνεται κάθε τρίμηνο με στοιχεία που θα αποστέλλουν οι τράπεζες προς την ΕΕΤ, η οποία θα τα συγκεντρώνει και θα τα διαβιβάζει σε όλες τις τράπεζες για δική τους ενημέρωση και μελέτη.
- Οι τράπεζες ενημέρωσαν την ΕΕΤ για τις οικονομικές απώλειες του 2004 από κάρτες που αντιγράφηκαν σε ΑΤΜ της τράπεζας τους, σε ΑΤΜ άλλης τράπεζας και στο εξωτερικό. Εφεξής αυτό θα γίνεται κάθε χρόνο για καλύτερη ενημέρωση των Διοικήσεων των τραπεζών σχετικά με την έκταση του προβλήματος.
- Οργανώθηκαν δύο ημερίδες με εξειδικευμένες εταιρείες, προκειμένου να ενημερωθούν οι εκπρόσωποι των τραπεζών για τους μηχανισμούς αποτροπής αντιγραφής καρτών που διαθέτουν στην αγορά. Στις ημερίδες συμμετείχαν εκπρόσωποι τραπεζών, της Αστυνομίας, της ΑΔΑΕ, του Τραπεζικού Μεσολαβητή και της Τράπεζας της Ελλάδος.

Δημιουργία πανευρωπαϊκής βάσης δεδομένων για την καταπολέμηση της απάτης με τη χρήση καρτών

Στο πλαίσιο του ΕΡC αποφασίστηκε η δημιουργία πανευρωπαϊκής βάσης δεδομένων για την καταπολέμηση της απάτης με τη χρήση καρτών. Η ΕΕΤ υπέβαλε τις παρατηρήσεις για το Project Management Plan της δημιουργίας της βάσης, την οποία απέστειλε στον Πρόεδρο της Ομάδας Εργασίας Καρτών του ΕΡC.

Συνεργασία EET - EAST

- Συγκεντρώθηκαν και εστάλησαν στην European ATM Security Team (EAST) οι απαντήσεις σε ερωτηματολόγιο που αφορούσε την ασφάλεια των ATM, το οποίο εκπόνησε η EAST σε συνεργασία με το Commission Fraud Prevention Expert.
- Εστάλησαν στην EAST τα στατιστικά στοιχεία για τις απάτες στα ATM κατά το έτος 2005.

Συνεργασία EET - ΔΙΑΣ για θέματα απάτης στα μέσα και συστήματα πληρωμών

- Μετά από αίτημα τράπεζας, ζητήθηκε από τη ΔΙΑΣ να εξετάσει τη δυνατότητα αλλαγής των κλειδιών κρυπτογράφησης και την προσαρμογή τους στα πρότυπα που εφαρμόζουν οι διεθνείς οργανισμοί VISA και MasterCard στις διενεργούμενες συναλλαγές μεταξύ τραπεζών και ΔΙΑΣ, μέσω ATM.
- Μετά από αίτημα των μελών της επιτροπής για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της απάτης στα μέσα και τα συστήματα πληρωμών, ζητήθηκε από τη ΔΙΑΣ να μελετήσει το θέμα, ώστε να γίνει επέκταση του συστήματος Diascheque, προκειμένου να καταχωρούνται και να ελέγχονται οι μεταχρονολογημένες επιταγές χωρίς όμως να συμψηφίζονται.

Συνεργασία EET - ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ για θέματα απάτης στα μέσα και συστήματα πληρωμών

Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης του οικονομικού εγκλήματος στα μέσα και τα συστήματα πληρωμών ανατέθηκε στην ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ να μελετήσει και να δημιουργήσει μια βάση παρακολούθησης καταγγελιών συμβάσεων με εμπόρους. Η βάση ολοκληρώθηκε και ξεκινά τη λειτουργία της στο πρώτο τρίμηνο του 2006. Το τελευταίο δεκαήμερο του Δεκεμβρίου η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ ζήτησε από τις τράπεζες να ορίσουν εκπροσώπους, οι οποίοι θα ενημερώνουν και θα έχουν πρόσβαση στα δεδομένα της βάσης. Η βάση μετονομάστηκε σε Σύστημα Καταγγελθεισών Συμβάσεων Επιχειρήσεων (ΣΚΣΕ) που Αποδέχονται Συναλλαγές Καρτών και έγινε πλήρης παρουσίαση του προγράμματος σε όλους τους αρμοδίους των τραπεζών από τους εκπροσώπους της εταιρείας.

Συνεργασία ΕΕΤ - Αστυνομίας

Στο πλαίσιο της συνεργασίας της ΕΕΤ με την Ελληνική Αστυνομία για την αντιμετώπιση του οικονομικού εγκλήματος στα μέσα και συστήματα πληρωμών και στην ηλεκτρονική τραπεζική, έγιναν τα εξής:

- 1) Ζητήθηκε να οριστεί αρμόδιος εκπρόσωπος στη Financial Crime Unit της Europol.
- 2) Πραγματοποιήθηκε κοινή σύσκεψη της αρμόδιας επιτροπής με εκπροσώπους της Αστυνομίας, όπου συζητήθηκαν εκτενώς τα προβλήματα που έχουν παρουσιαστεί και αφορούν τις απάτες και από τις δύο πλευρές.
- 3) Ζητήθηκε να ορίσει η Αστυνομία μόνιμους εκπροσώπους στις αρμόδιες επιτροπές της Ένωσης, ώστε να υπάρξει αλληλοενημέρωση και αλληλοβοήθεια με την Αστυνομία, όπως άλλωστε γίνεται σε όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Ε. Νομικά θέματα

Σχέδιο νόμου για την τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση διατάξεων του ν. 2331/1995 και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ

Η ΕΕΤ, τον Ιανουάριο του 2005, απέστειλε παρατηρήσεις για το ως άνω σχέδιο νόμου, οι κυριότερες από τις οποίες αφορούσαν, μεταξύ άλλων, την ποινικοποίηση της παράλειψης αναφοράς ύποπτης συναλλαγής από βαριά αμέλεια, την ένταξη στο πεδίο εφαρμογής του νόμου του συνόλου των εγκλημάτων που συνδέονται με παραβάσεις του φορολογικού δικαίου, την ενσωμάτωση της Ειδικής Σύστασης VII (wire transfers) της FATF, την έμμεση αναφορά στην εισηγητική έκθεση ότι τα τμήματα private banking ενέχονται σε νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Στο σχέδιο νόμου που κατατέθηκε τελικά στη βουλή το Νοέμβριο του 2005 και ψηφίστηκε (ν. 3424/2005) ελήφθησαν υπόψη όλες οι παρατηρήσεις της ΕΕΤ και μερικές έγιναν αποδεκτές, όπως η μη ποινικοποίηση της παράλειψης αναφοράς ύποπτης συναλλαγής από βαριά αμέλεια.

Νομοσχέδιο για την επιτάχυνση της διαδικασίας ενώπιον των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και άλλες διατάξεις

Η ΕΕΤ υπέβαλε παρατηρήσεις για το νομοσχέδιο αυτό, στο οποίο, μεταξύ άλλων, προβλέφθηκε η τροποποίηση του άρθρου 1003 ΚποΛΔ, όπου για τον υπερθεματισμό για λογαριασμό τρίτου απαιτείται η εκ των προτέρων κατάθεση ειδικού πληρεξουσίου. Η ΕΕΤ πρότεινε την κατάθεση γενικού πληρεξουσίου, η οποία όμως δεν έγινε αποδεκτή.

Το θέμα τελικά επιλύθηκε με την έκδοση σχετικής οδηγίας από τον Συμβολαιογραφικό Σύλλογο (εγκύκλιος 20, αρ. πρωτ. 1043/22.6.2005).

Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3310/2005 «Μέτρα για τη διασφάλιση της διαφάνειας και την αποτροπή καταστρατηγήσεων κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων»

Εκπονήθηκε διεξοδικό κείμενο παρατηρήσεων για την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3310/2005, από το οποίο προέκυπτε, με σαφήνεια και εκτενή επιχειρηματολογία, ότι υπάρχει ήδη σε ισχύ πλέγμα διατάξεων, σε απόλυτη αρμονία με το ισχύον κοινοτικό δίκαιο, που διασφαλίζει πλήρως τη διαφάνεια, αφενός στη συμμετοχή σε

ένα πιστωτικό ίδρυμα, αφετέρου στη συμμετοχή των πιστωτικών ιδρυμάτων σε άλλες επιχειρήσεις, ενώ η εφαρμογή του ν. 3310/2005 θα επιφέρει σημαντικά προβλήματα στο Δημόσιο και στη συνεργασία του με τα πιστωτικά ιδρύματα. Με το κείμενο αυτό προτεινόταν η θέσπιση ειδικών εξαιρέσεων για τα πιστωτικά ιδρύματα. Το κείμενο εγκρίθηκε από ειδική ομάδα εργασίας.

Μετά την τροποποίηση του ανωτέρω νόμου από το ν. 3414/2005 συντάχθηκε νέο κείμενο παρατηρήσεων, από το οποίο προκύπτει ότι παραμένουν σε ισχύ διατάξεις που έχουν επιπτώσεις στις τράπεζες και πιθανόν να δημιουργήσουν κατά την εφαρμογή τους δυσλειτουργίες και πρακτικές δυσκολίες.

Τροποποίηση του ν. 1665/1986

Εξετάστηκε από την ΕΕΤ σχέδιο νόμου για την τροποποίηση του ν. 1665/1986 περί χρηματοδοτικής μίσθωσης. Με το νομοσχέδιο αυτό συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) θα μπορούν να συνάπτουν πλέον και τα πιστωτικά ιδρύματα. Η ΕΕΤ συμφώνησε με το σχέδιο νόμου και υπέδειξε συγκεκριμένες βελτιώσεις. Το σχέδιο νόμου έχει υποβληθεί στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.

Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2844/2000 για την εκχώρηση επιχειρηματικών απαιτήσεων

Η ΕΕΤ εκπόνησε σχετικό υπόμνημα, στο οποίο επισημαίνεται η ανάγκη επανεξέτασης της σκοπιμότητας των διατάξεων των άρθρων 11 έως 15 του παραπάνω νόμου και πρότεινε συγκεκριμένες τροποποιήσεις του στην κατεύθυνση της ισχυροποίησης του δικαίου της αναγγελίας του ΑΚ και της αναγκαιότητας για περαιτέρω μείωση του κόστους της δημοσίευσης.

Σχετική πρόταση υποβλήθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Μετά από διαβουλεύσεις στελεχών του Υπουργείου και της ΕΕΤ προκρίθηκε η κατάργηση των εν λόγω διατάξεων. Κατόπιν τούτου η ΕΕΤ εκπόνησε νέο σχέδιο νόμου με σχετική εισηγητική έκθεση για την κατάργηση των άρθρων 11 έως 15 του ν. 2844/2000, το οποίο θα υποβληθεί στο Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Επιτροπή για θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου

Η επιτροπή για θέματα Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου της ΕΕΤ συνέχισε την επεξεργασία θεμάτων που εξετάζει η Επιτροπή Τραπεζικής Τεχνικής και Πρακτικής του ΔΕΕ. Κατά προτεραιότητα εξετάστηκαν τα σχέδια αναθεώρησης των ομοιόμορφων κανόνων για τις Ενέγγυες Πιστώσεις Νο 500 (UCP 500), και απεστάλησαν σχετικές παρατηρήσεις μέσω της Εθνικής Ελληνικής Επιτροπής του ΔΕΕ. Όπως είναι γνωστό η ΕΕΤ εκπροσωπεί την Εθνική Ελληνική Επιτροπή του ΔΕΕ στην Επιτροπή Τραπεζικής Τεχνικής και Πρακτικής του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου.

ΣΤ. Ασφάλεια τραπεζικών συναλλαγών και τραπεζών

Παρατηρήσεις της ΕΕΤ στο σχέδιο νόμου για τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση των διατάξεων του ν. 2331/1995 και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2001/97/ΕΚ για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

Ο ρόλος της ΕΕΤ, ως φορέα εκπροσώπησης των εγκατεστημένων στην Ελλάδα πιστωτικών ιδρυμάτων-μελών της συνίσταται, μεταξύ αρκετών άλλων, στο να παρεμβαίνει κατά το στάδιο επεξεργασίας του ρυθμιστικού πλαισίου με στόχο την άρτια διαμόρφωση των διατάξεών του. Σε αυτό το πλαίσιο, ήδη από τον Ιανουάριο του 2005, η ΕΕΤ επεξεργάστηκε και απέστειλε στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών τις παρατηρήσεις της στο σχέδιο νόμου και την εισηγητική έκθεση για την «Τροποποίηση, συμπλήρωση και αντικατάσταση διατάξεων του ν. 2331/1995».

Μια γενική παρατήρηση της ΕΕΤ ως προς το πνεύμα που διέπει το συγκεκριμένο αρχικό σχέδιο νόμου, είναι πως σε ορισμένες περιπτώσεις ο έλληνας νομοθέτης σπεύδει να ενσωματώσει στο εθνικό δίκαιο διατάξεις κοινοτικού δικαίου, οι οποίες τελούν ακόμα υπό διαμόρφωση, την ίδια στιγμή που καθυστέρησε πέραν των δύο ετών την ενσωμάτωση των διατάξεων της Οδηγίας 2001/97/ΕΚ. Ειδικότερα:

- Με την παράγραφο 1 του άρθρου 3 του σχεδίου νόμου, ποινικοποιείται για πρώτη φορά η από βαριά αμέλεια (και όχι δόλο ή πρόθεση) παράλειψη αναφοράς ενδεχόμενης ύποπτης συναλλαγής από υπάλληλο των προσώπων του άρθρου 2α παράγραφος 1 ή από άλλο υπόχρεο πρόσωπο προς αναφορά ύποπτων συναλλαγών. Μάλιστα προβλέπεται η επιβολή ποινής φυλάκισης μέχρι δύο ετών, η οποία χαρακτηρίζεται στην εισηγητική έκθεση ως ήπια. Ωστόσο ουδεμία αιτιολογία περιλαμβάνεται στην εισηγητική έκθεση για τη σκοπιμότητα ποινικοποίησης ενός πειθαρχικού παραπτώματος, ενώ η συγκεκριμένη ποινικοποίηση δεν έχει έρεισμα στη σχετική Οδηγία.
- Με την παράγραφο 1, στοιχεία 2 και 3 του άρθρου 2 του σχεδίου νόμου εντάσσεται πλέον στον ορισμό της εγκληματικής δραστηριότητας το σύνολο των κακουργημάτων και πλημμελημάτων, εφόσον από την τέλεσή τους προκύπτει περιουσία τουλάχιστον 4.000 ευρώ. Συνεπώς, στον ορισμό εντάσσεται πλέον και το σύνολο σχεδόν των εγκλημάτων που συνδέονται με την παράβαση του φορολογικού δικαίου. Με τη διάταξη αυτή είναι εμφανές ότι επιχειρείται η ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία του άρθρου 1 της Απόφασης-πλασίου 2001/500/ΔΕΥ. Ωστόσο στην εισηγητική έκθεση

του νομοσχεδίου δεν υπήρχε αναφορά στην Απόφαση αυτή, ούτε άλλη αιτιολόγηση της καθολικής διεύρυνσης της έννοιας της εγκληματικής δραστηριότητας.

- Το σχέδιο νόμου προβλέπει την ενσωμάτωση ορισμένων από τις ειδικές συστάσεις της FATF, πλην όμως θα ήταν προτιμότερο να επιδιωχθεί η ενιαία ενσωμάτωσή τους από όλα τα κράτη-μέλη της Κοινότητας, για τη διασφάλιση της ενιαίας εφαρμογής τους από αυτά και συνεπώς ίσων όρων ανταγωνισμού. Ειδικότερα, αναφορικά με την Ειδική Σύσταση VII (Wire Transfers), η οποία ήδη εφαρμόζεται στα εγκατεστημένα στη χώρα μας πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς, ύστερα από την έκδοση σχετικής εγκυκλίου Διοίκησης από την Τράπεζα της Ελλάδος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επεξεργάζεται σχέδιο Κανονισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του οποίου στόχος είναι η θεώρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως ενιαίας έννομης τάξης και η ενιαία εφαρμογή σε αυτήν της έννοιας και των σχετικών κανόνων πληροφόρησης που προβλέπει το ερμηνευτικό κείμενο της FATF για τις «εγχώριες μεταφορές χρηματικών ποσών».
- Με την παράγραφο 4 του άρθρου 6 προβλέπεται η καθιέρωση υποχρέωσης ορισμού για κάθε «χρηματοπιστωτικό όμιλο» ενός διευθυντικού στελέχους ως συντονιστή για τη διασφάλιση της τήρησης των σχετικών υποχρεώσεων των επιμέρους εταιρειών του εν λόγω ομίλου. Επειδή όμως δεν υπάρχει ορισμός του ομίλου στην ελληνική νομοθεσία, είναι αναγκαίο να συμπεριληφθεί στους ορισμούς του νομοσχεδίου η έννοια του «χρηματοπιστωτικού ομίλου», καθώς και ο καθορισμός συγκεκριμένων και αντικειμενικών κριτηρίων για τον προσδιορισμό της έννοιας «μεγαλύτερη εταιρεία του ομίλου». Αλλιώς η σχετική διάταξη θα είναι αόριστη και θα οδηγήσει σε σοβαρά προβλήματα κατά την εφαρμογή του νόμου.

Ο νόμος 3424/13.12.2005 που ψηφίστηκε τελικά τροποποίησε αρκετά από τα σημεία που υπήρχαν στο αρχικό σχέδιο νόμου, και επί των οποίων η ΕΕΤ υπέβαλε τις παρατηρήσεις της. Επιπλέον, η ΕΕΤ θα εξακολουθεί να συμμετέχει με εκπρόσωπό της στον αρμόδιο εθνικό φορέα του άρθρου 7 του ν. 2331/1995, καθώς έχει κριθεί ότι ο τραπεζικός τομέας αποτελεί το βασικό πυλώνα του μηχανισμού παρακολούθησης ύποπτων συναλλαγών και η μεγάλη πλειονότητα των αναφορών προς αυτόν τον φορέα προέρχεται από τις τράπεζες.

Παρακολούθηση των ρυθμιστικών εξελίξεων σε διεθνές και κοινοτικό επίπεδο

Το 2005 υπήρξε, όπως προαναφέρθηκε, έτος ανάληψης σημαντικών πρωτοβουλιών για την ενίσχυση του ευρωπαϊκού θεσμικού και ρυθμιστικού πλαισίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

Ειδικότερα, τα θέματα που απασχόλησαν το ελληνικό τραπεζικό σύστημα κατά το 2005 ήταν:

- το νέο ερμηνευτικό κείμενο της FATF για την Ειδική Σύσταση VII (ηλεκτρονικές μεταφορές χρηματικών ποσών),
- οι δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (έγγραφο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου),
- η διαβούλευση και προώθηση των θέσεων των ευρωπαϊκών τραπεζών κατά τη διαδικασία υιοθέτησης της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας,
- η έκθεση της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας σε σχέση με τις τυπολογίες απατών στα μέσα και τα συστήματα πληρωμών,
- η διαβούλευση και προώθηση των θέσεων των ευρωπαϊκών τραπεζών κατά τη διαδικασία υιοθέτησης της πρότασης Κανονισμού (COM (2005) 603 τελικό), για τις πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών,
- οι θέσεις των ευρωπαϊκών τραπεζών προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το θέμα των περιοριστικών μέτρων που επιβάλλει στις αλλοδαπές τράπεζες ο σχετικός νόμος των ΗΠΑ (Patriot Act),
- η υιοθέτηση μέτρων για την εξειδίκευση ορισμένων διατάξεων της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ, στο πλαίσιο της διαδικασίας της επιτροπολογίας,
- το σχέδιο συστάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την εφαρμογή της Ειδικής Σύστασης της FATF VIII (μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί) στην Ευρωπαϊκή Ένωση,
- η εξακρίβωση της ταυτότητας των πελατών σε εξ αποστάσεως συναλλαγές και οι πιθανές αρνητικές συνέπειες για το ηλεκτρονικό εμπόριο (ερωτηματολόγιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο των προβλέψεων του άρθρου 2 της Οδηγίας 2001/97/ΕΚ).

Συμμετοχή στην επιτροπή του άρθρου 7 του ν. 2331/1995

Η ΕΕΤ συμμετείχε και το 2005 στις συνεδριάσεις της εν λόγω εθνικής επιτροπής που έχει ως αντικείμενο τη συγκέντρωση, διερεύνηση και αξιολόγηση των αναφορών που διαβιβάζονται σε αυτήν από τους υπόχρεους φορείς (πιστωτικά ιδρύματα, ανταλλακτήρια συναλλάγματος, χρηματιστηριακές εταιρείες κ.λπ.) ως ύποπτες συναλλαγών νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Η μεγάλη πλειονότητα των αναφορών αυτών προέρχονται από το τραπεζικό σύστημα, κάτι που καταδεικνύει τη συστηματική και αποτελεσματική εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας από τα πιστωτικά ιδρύματα. Η Επιτροπή, αφού διερευνήσει κάθε σχετική αναφορά, είτε τη θέτει στο αρχείο είτε την αξιολογεί ως ύποπτη και με σχετικό αιτιολογημένο πόρισμα η υπόθεση παραπέμπεται στις αρμόδιες δικαστικές αρχές για τις δέουσες ενέργειες.

Διατραπεζικό φυλλάδιο που θα απευθύνεται στους συναλλασσομένους για την ανάγκη συνεργασίας τους κατά την παροχή στοιχείων στα πιστωτικά ιδρύματα

Η ΕΕΤ ανέλαβε, σε συνεργασία με τους Compliance Officers των τραπεζών-μελών της, τη σύνταξη διατραπεζικού ενημερωτικού φυλλαδίου προς τους συναλλασσομένους για την ανάγκη συνεργασίας τους κατά την παροχή στοιχείων στα πιστωτικά ιδρύματα.

Κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου του 2006 αναμένεται να ολοκληρωθεί το φυλλάδιο, καθώς και η μετάφρασή του στα αγγλικά.

Δημιουργία ηλεκτρονικού αρχείου παρακολούθησης κυρώσεων από την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Υπουργείο Οικονομικών των ΗΠΑ έχουν συγκροτήσει και διαχειρίζονται βάσεις δεδομένων, οι οποίες περιέχουν αναλυτικά ατομικά στοιχεία προσώπων, οργανισμών και εταιρειών για τα οποία εφαρμόζονται περιοριστικά μέτρα (financial sanctions) και είναι προσβάσιμες μέσω διαδικτύου.

Η ΕΕΤ, σε συνεργασία με τους αρμόδιους των τραπεζών για την εφαρμογή του νόμου 2331/1995 και την ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, εξέτασε την πιθανότητα ανάπτυξης υπηρεσίας ηλεκτρονικής βάσης παρακολούθησης κυρώσεων. Με την υπηρεσία αυτή οι τράπεζες θα έχουν τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης στο σύνολο των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στη βάση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Υπουργείου Οικονομικών των ΗΠΑ, χωρίς να έχουν κατ' ανάγκη πρόσβαση στο διαδίκτυο.

Η προσέγγιση που θα ακολουθηθεί συνίσταται σε δύο φάσεις:

- (α) τη δημιουργία ηλεκτρονικού αρχείου, και
- (β) την εξέταση της πιθανότητας ανάπτυξης ηλεκτρονικής βάσης παρακολούθησης περιοριστικών μέτρων.

Στην πρώτη η ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ διαμόρφωσε και απέστειλε στις τράπεζες ένα ενιαίο αρχείο, το οποίο περιλαμβάνει τις δύο παραπάνω λίστες και διαθέτει συγκεκριμένη ονοματολογία, κρυπτογράφηση και γραμμογράφηση, ενώ στη δεύτερη φάση θα διερευνηθεί η πιθανότητα ανάπτυξης εφαρμογής που θα λειτουργεί σε πραγματικό χρόνο και θα μπορεί να προσαρμοστεί στις υφιστάμενες μηχανογραφικές εφαρμογές των τραπεζών.

Ευρετήριο του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος (Ευρετήριο HEBIC)

Το ευρετήριο του Ελληνικού Τραπεζικού Συστήματος έχει διπλό στόχο. Αφενός μεν να αποτελέσει ένα χρήσιμο βοήθημα με την προβολή και καταγραφή της συνολικής παρουσίας του τραπεζικού συστήματος της χώρας μας, και αφετέρου να συμβάλει με την παρουσίαση του κωδικού HEBIC για κάθε κατάστημα, στην προσπάθεια που πρέπει να καταβάλουν οι τράπεζες για την καθιέρωση του IBAN.

Η ΕΕΤ, σε συνεργασία με τις τράπεζες που λειτουργούν στη χώρα μας, εκδίδει κάθε τρίμηνο το Ευρετήριο HEBIC στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, το οποίο περιέχει τον επταψήφιο κωδικό HEBIC, καθώς και άλλα στοιχεία του καταστήματος για το σύνολο των καταστημάτων της κάθε τράπεζας. Για το σκοπό αυτό, παραλαμβάνει σε τριμηνιαία βάση τα σχετικά στοιχεία κάθε τράπεζας, τα ενοποιεί και τα επεξεργάζεται αναλόγως, προκειμένου να επιτευχθεί ομοιόμορφη και ορθή αποτύπωση των εγγραφών.

Το Ευρετήριο παρουσιάζεται στην ιστοσελίδα της ΕΕΤ. Μετά από αίτημα του οργανισμού SWIFT για ένταξη στοιχείων του Ευρετηρίου HEBIC στη βάση του οργανισμού Bic Database Plus, η ΕΕΤ διαμόρφωσε νέο αρχείο σύμφωνα με τις προδιαγραφές του SWIFT, το οποίο μετά την αρχική ένταξή του στις αρχές του 2006 θα επικαιροποιείται αντιστοίχως ανά τρίμηνο.

Φυσική ασφάλεια τραπεζικών καταστημάτων

Το θέμα της φυσικής ασφάλειας των τραπεζικών καταστημάτων από ληστείες και άλλου τύπου παραβιάσεις παρακολουθείται συστηματικά από την ΕΕΤ, η οποία συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και ενημερώνει σχετικά τις τράπεζες-μέλη της. Η ΕΕΤ συμμετέχει με εκπρόσωπό της στην αρμόδια ομάδα εργασίας της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας που διερευνά και συζητά διάφορα σχετικά θέματα, αντλώντας πληροφόρηση αναφορικά με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές εξελίξεις. Παράλληλα, η ΕΕΤ συγκέντρωσε και επεξεργάστηκε συγκεντρωτικά στατιστικά στοιχεία που είναι απαραίτητα για τη συμπλήρωση της ετήσιας εμπιστευτικής έκθεσης της Ευρωπαϊκής Τραπεζικής Ομοσπονδίας σε σχέση με τις ληστείες και άλλου τύπου παραβιάσεις των τραπεζών κατά τη διάρκεια του 2004.

Κατά τη διάρκεια του 2004 η τάση που διαμορφώθηκε στους σχετικούς δείκτες έδειξε ότι:

- Οι ληστείες και παραβιάσεις των τραπεζικών καταστημάτων της χώρας μας μειώθηκαν, έναντι του 2003, κατά 15% (έναντι αύξησης 1% στις υπόλοιπες 27 ευρωπαϊκές χώρες που αποστέλλουν στοιχεία), και
- ο δείκτης κινδύνου ληστειών για τις τράπεζες της χώρας μας μειώθηκε, έναντι του 2003, κατά 14% (έναντι μείωσης 6% στις υπόλοιπες 27 ευρωπαϊκές χώρες που αποστέλλουν στοιχεία).

Ζ. Τραπεζικές εργασίες

Συμμετοχή τραπεζών στην υλοποίηση δράσεων κρατικών ενισχύσεων ΜΜΕ στα πλαίσια των ΠΕΠ του Γ΄ ΚΠΣ

Σε συνεργασία ΕΕΤ, τραπεζών και ΥΠΟΙΟ, οριστικοποιήθηκαν τα θεσμικά και συμβατικά κείμενα για την ανάληψη από τα πιστωτικά ιδρύματα του ρόλου του τελικού δικαιούχου σε προγράμματα ενίσχυσης ΜΜΕ στα πλαίσια των ΠΕΠ του Γ΄ ΚΠΣ και συγκεκριμένα:

- της ΚΥΑ-πλασίου
- του κώδικα δεοντολογίας που θα εφαρμοστεί μεταξύ των τραπεζών
- της σύμβασης συνεργασίας ΥΠΟΙΟ – Τελικού Δικαιούχου (τράπεζας)
- της σύμβασης συνεργασίας Τελικού Δικαιούχου – Επενδυτή
- της ΚΥΑ-προκήρυξης
- των ενημερωτικών οδηγιών.

Παράλληλα η ΕΕΤ συνεργάστηκε με τη ΜΟΔ ΑΕ, για την ανάπτυξη του ολοκληρωμένου πληροφοριακού προγράμματος (χρονοδιάγραμμα έναρξης και υλοποίησης του έργου, οριστικοποίηση εσωτερικών διαδικασιών διαχείρισης του προγράμματος, ρόλοι χρηστών, εκπαίδευση κ.λπ.), μέσω του οποίου θα πραγματοποιηθεί η διαχείριση του προγράμματος.

Σημειώνεται ότι στον 3ο κύκλο ενίσχυσης ΜΜΕ εκδήλωσαν το ενδιαφέρον τους και θα συμμετάσχουν 17 τράπεζες-μέλη της ΕΕΤ, οι οποίες θα διαθέσουν στο επενδυτικό κοινό 1.836 καταστήματα, που θα λειτουργήσουν ως κέντρα “one-stop-shop” για τους επενδυτές.

Πέραν αυτών η ΕΕΤ εξέτασε και έλυσε ζητήματα που αφορούσαν την πορεία του 1ου και 2ου κύκλου προγραμμάτων ενίσχυσης των ΜΜΕ στις θεματικές ενότητες «Μεταποίηση» και «Τουρισμός» σε συνεργασία με τις υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών.

Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα

Στις 22 Σεπτεμβρίου 2005 δημοσιεύτηκε ο νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα, με τον οποίο καθορίζεται το ευρύτερο πλαίσιο και προβλέπονται οι αναγκαίες επιμέρους ρυθμίσεις για τη σύμπραξη του δημόσιου τομέα

και των ιδιωτών στην εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών που εμπίπτουν στους τομείς αρμοδιότητας ή δραστηριότητας του πρώτου.

Τα οφέλη των ΣΔΙΤ είναι πολλά (υψηλή ποιότητα κατασκευής έργων, ικανοποιητικό επίπεδο παρεχόμενων υπηρεσιών, μεταφορά τεχνογνωσίας, αύξηση παραγωγικότητας, ενίσχυση ανταγωνιστικότητας) και έχουν καταδειχτεί με την επιτυχή εφαρμογή του θεσμού αυτού διεθνώς, αλλά και στην Ελλάδα, με τα έργα της Αττικής Οδού, του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών και της Γέφυρας Ρίου-Αντιρρίου. Με το νόμο αυτό επιδιώκεται η συστηματοποίηση της συνεργασίας του δημόσιου τομέα και των ιδιωτών στην εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών που παραδοσιακά εμπίπτουν στους τομείς αρμοδιότητας ή δραστηριότητας του Δημοσίου, με τη θέσπιση ενός θεσμικού περιβάλλοντος υλοποίησης συμπράξεων που θα είναι ασφαλές, αποτελεσματικό και αποδοτικό τόσο για το δημόσιο τομέα όσο και για τους συμμετέχοντες ιδιώτες.

Ο νομοθέτης αναγνώρισε τη σημασία του ρόλου του τραπεζικού συστήματος και θέσπισε σειρά ρυθμίσεων που καθιερώνουν την αποφασιστική συμμετοχή των τραπεζών ήδη από το στάδιο των διαδικασιών ανάθεσης, αλλά και στοχεύουν στην εισαγωγή μηχανισμών βέλτιστης κατανομής κινδύνων (risk allocation) μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, είτε σε επίπεδο κεντρικού φορέα υλοποίησης είτε σε επίπεδο σύμβασης σύμπραξης.

Τα βασικά σημεία του νόμου έχουν ως εξής:

(α) Πεδίο εφαρμογής

Προσδιορίζονται οι δημόσιοι φορείς που περιλαμβάνονται στην έννοια του «Δημόσιου Τομέα» και στους οποίους επιτρέπεται να συνάπτουν συμβάσεις σύμπραξης εξ επαχθούς αιτίας με ιδιωτικούς φορείς για θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων τους. Οι ιδιωτικοί φορείς συμμετέχουν στις εν λόγω συμβάσεις μόνο μέσω εταιρειών ειδικού σκοπού, οι οποίες συνιστώνται από αυτούς αποκλειστικά για τους σκοπούς της σύμπραξης, εδρεύουν στην Ελλάδα και λειτουργούν σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία περί ανωνύμων εταιρειών. Στις διατάξεις του νόμου δύναται επίσης να υπάγονται και παρεπόμενες των συμβάσεων σύμπραξης συμφωνίες που συνάπτουν τρίτα πρόσωπα με τους δημόσιους φορείς ή τις εταιρείες ειδικού σκοπού.

Προκειμένου μια σύμπραξη να υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου θα πρέπει να έχει ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων ή και την παροχή υπηρεσιών που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του δημόσιου φορέα βάσει νόμου ή σύμβασης, ο ιδιωτικός φορέας να αναλαμβάνει ουσιώδες μέρος των κινδύνων που συνδέονται με την εκτέλεση της σύμβασης σύμπραξης και να είναι υπεύθυνος για την εξεύρεση των πόρων για τη χρηματοδότηση του αντικειμένου της σύμπραξης, καθώς επίσης το μέγιστο συνολικό συμβατικό προϋπολογιζόμενο κόστος του αντικειμένου της σύμπραξης να

μην υπερβαίνει το ποσό των € 200.000.000 πλέον ΦΠΑ. Εφόσον συντρέχουν εξαιρετικές περιπτώσεις, είναι δυνατή η υπαγωγή στις διατάξεις του νόμου και συμπράξεων που δεν πληρούν μία ή περισσότερες από τις ανωτέρω αναφερόμενες προϋποθέσεις. Σε κάθε περίπτωση, όμως, ο νόμος δεν επιτρέπει την υποκατάσταση ιδιωτών στη θέση του κράτους αναφορικά με την άσκηση της ίδιας της δημόσιας εξουσίας και εξαιρεί από το αντικείμενο σύμπραξης τις δραστηριότητες που επιφυλάσσονται αποκλειστικά στο Κράτος σύμφωνα με το Σύνταγμα, όπως η εθνική άμυνα, η αστυνόμευση, η απονομή της δικαιοσύνης και η εκτέλεση των ποινών.

(β) Κεντρικοί μηχανισμοί υλοποίησης και υποστήριξης

Προβλέπεται η σύσταση Διυπουργικής Επιτροπής Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα –ΔΕΣΔΙΤ– στην οποία συμμετέχουν ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών, ως προεδρεύων, ο Υπουργός ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. και ο Υπουργός Ανάπτυξης καθώς και οι κατά περίπτωση συναρμόδιοι υπουργοί. Έργο της ΔΕΣΔΙΤ είναι ο σχεδιασμός της πολιτικής για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών με τη μέθοδο των συμβάσεων σύμπραξης και η λήψη αποφάσεων σχετικών με την υπαγωγή συμπράξεων στις διατάξεις του νόμου, την υπαγωγή αυτών στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και τη συμμετοχή του Δημοσίου στη χρηματοδότηση του αντικειμένου της σύμπραξης.

Προς το σκοπό της διάδοσης του θεσμού των συμπράξεων, της υποβοήθησης του έργου της ΔΕΣΔΙΤ και της υποστήριξης των εμπλεκόμενων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων κατά την ανάθεση και την εκτέλεση των συμβάσεων σύμπραξης ο νόμος, κατά τα πρότυπα άλλων κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβλέπει την σύσταση στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών Ειδικής Γραμματείας Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα –ΕΓΣΔΙΤ, στην οποία ανατίθενται όλες οι αρμοδιότητες που είναι απαραίτητες για την επίτευξη των στόχων της.

Η υπαγωγή συμπράξεων στις διατάξεις του νόμου γίνεται σύμφωνα με ειδική διαδικασία που προβλέπεται στο νόμο με απόφαση της ΔΕΣΔΙΤ κατόπιν αίτησης του ενδιαφερόμενου δημόσιου φορέα. Αν και η αποφασιστική αρμοδιότητα ανήκει στη ΔΕΣΔΙΤ, η ΕΓΣΔΙΤ έχει την πρωτοβουλία της κίνησης και του συντονισμού της διαδικασίας υπαγωγής, αλλά και την ευθύνη παρακολούθησης της ορθής εφαρμογής της απόφασης υπαγωγής.

(γ) Διαδικασίες ανάθεσης

Περιλαμβάνεται ειδικό κεφάλαιο σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης για την επιλογή του ιδιωτικού φορέα που θα αναλάβει την εκτέλεση έργου ή την παροχή υπηρεσιών με σύμβαση σύμπραξης. Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται οι γενικές αρχές, οι οποίες διέπουν τις σχέσεις του δημόσιου φορέα ως αναθέτουσας αρχής και των υποψήφιων στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης και ενσωματώνονται –μερικά– στην

ελληνική έννομη τάξη οι διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι όποιες αβεβαιότητες ως προς το νομικό καθεστώς που θα διέπει τις διαδικασίες ανάθεσης τέτοιου είδους συμβάσεων μετά τη λήξη της ισχύος των Οδηγιών 92/50/ΕΚ, 93/36/ΕΚ και 93/37/ΕΚ. Μνεία πρέπει να γίνει στο ότι η εν λόγω μερική ενσωμάτωση επιτρέπει την προσφυγή και στην ευέλικτη και αποτελεσματική διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου.

(δ) Περιεχόμενο συμβάσεων και ειδικές διατάξεις

Καθιερώνονται οι συμβάσεις σύμπραξης και τα παρεπόμενα σύμφωνα, όπως διαμορφώθηκαν κατά τη διαδικασία ανάθεσης, ως το μόνο συμβατικό πλαίσιο που δεσμεύει τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, περιλαμβάνει δε διατάξεις που περιγράφουν το ελάχιστο περιεχόμενο των συμβάσεων σύμπραξης, το οποίο κρίνεται αναγκαίο για την απρόσκοπτη εκτέλεσή τους.

Ιδιαίτερες ρυθμίσεις επιφυλάσσονται ως προς τη χρηματοδότηση των συμπράξεων.

- Προβλέπεται ότι η εταιρεία ειδικού σκοπού φέρει την ευθύνη και τον κίνδυνο της χρηματοδότησης, αποδεικνύοντας τη διαθεσιμότητά της κατά τους όρους των διαδικασιών ανάθεσης.
- Απαριθμούνται ενδεικτικά οι πηγές χρηματοδότησης της εταιρείας ειδικού σκοπού.
- Διασφαλίζεται ότι οι δανειστές θα συμμετέχουν εξαρχής ενεργά στη διαδικασία ανάθεσης.
- Προβλέπεται η δυνατότητα συμμετοχής σε χρήμα ή σε είδος του δημόσιου φορέα στη χρηματοδότηση της υλοποίησης του αντικειμένου της σύμπραξης.
- Καθιερώνεται η δυνατότητα του δημόσιου φορέα να συνάπτει σχετικές συμβάσεις απευθείας με τους δανειστές της εταιρείας ειδικού σκοπού.

Τέλος, περιλαμβάνεται σειρά ειδικών ρυθμίσεων που σκοπό έχουν τη διευκόλυνση υλοποίησης του αντικειμένου της σύμπραξης.

Οργάνωση διαβούλευσης με φορείς για θέματα επιχειρηματικότητας

Η ΕΕΤ συμμετείχε στη διαβούλευση φορέων και υπέβαλε τις απόψεις και προτάσεις της στο ΥΠΟΙΟ στο πλαίσιο της οργάνωσης διαβούλευσης επιχειρηματικότητας με φορείς για την καταγραφή θεμάτων επιχειρηματικότητας, των εργαλείων χρηματοδότησης επιχειρήσεων και των προοπτικών δράσεων υπέρ της επιχειρηματικότητας.

Ανατοκισμός (ν. 3259/2004)

Η ΕΕΤ σε συνεργασία με τις τράπεζες ανταποκρίθηκε σε αίτημα του ΥΠΟΙΟ σχετικά με την πληροφόρηση των υπηρεσιών του Υπουργείου για τις ρυθμίσεις των οφειλών δανείων όπως αυτά προέκυψαν μετά την εφαρμογή του νόμου από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Πρώθηση σχέσεων της ΕΕΤ με παραγωγικές τάξεις

Με πρωτοβουλία της ΕΕΤ πραγματοποιήθηκε συνάντηση με εκπροσώπους των παραγωγικών τάξεων με θέμα: Χρηματοδότηση ΜΜΕ – Πρόσβασή τους στο Τραπεζικό σύστημα – Λειτουργία του Ταμείου Εγγυοδοσίας (ΤΕΜΠΜΕ), στην οποία ενημερώθηκαν οι συμμετέχοντες για το ρόλο του ΤΕΜΠΜΕ κατά τη συνεργασία του με τα πιστωτικά ιδρύματα και για την πορεία πρώθησης των προγραμμάτων του προς όφελος των ΜΜΕ.

Δόθηκαν επίσης απαντήσεις αναφορικά με διάφορα προβλήματα που απασχολούν τα μέλη των φορέων που συμμετείχαν στις σχέσεις τους με το τραπεζικό σύστημα και ειδικότερα στις θεματικές ενότητες: χρηματοδότηση ΜΜΕ, τραπεζικά επιτόκια, ηλεκτρονική τραπεζική, διαφάνεια συναλλαγών, θέματα εταιρείας ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ, εξυπηρέτηση πελατείας, κώδικας δεοντολογίας.

Η συνάντηση χαρακτηρίστηκε γόνιμη και από τα δύο μέρη και προβλέπεται επανάληψή της στο εγγύς μέλλον.

Συνεργασία ΕΕΤ - Υπουργείου Ανάπτυξης

Η ΕΕΤ, με στόχο την πλέον αποτελεσματική συνεργασία ΤΕΜΠΜΕ – τραπεζών προς όφελος των ΜΜΕ, υπέβαλε στο Υπουργείο Ανάπτυξης τις προτάσεις της για επαναπροσδιορισμό του ρόλου του Ταμείου Εγγυοδοσίας. Η υιοθέτηση των προτάσεων αυτών από το ΤΕΜΠΜΕ, πέραν των άλλων, γεννά βάσιμες προσδοκίες για την επίτευξη των στόχων του Ταμείου, γεγονός που θα συμβάλει στη μεγαλύτερη δυνατή χορήγηση εγγυήσεων και σε μεγαλύτερη απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων.

Εθνικό Συμβούλιο Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΕΣΜΕ)

Η ΕΕΤ συμμετείχε στις εργασίες του Εθνικού Συμβουλίου Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΕΣΜΕ), όπου και υπέβαλε τις θέσεις και προτάσεις της, με σκοπό να συνδράμει την προσπάθεια του Υπουργείου Ανάπτυξης για τη στήριξη των ΜΜΕ και την προώθηση ενός νέου πλαισίου ανάπτυξής τους. Στο πλαίσιο αυτό και λαμβανομένων υπόψη:

- των αλλαγών που θα επέλθουν στο ρυθμιστικό πλαίσιο των τραπεζών και αφορούν ΜΜΕ (διαδικασίες χορήγησης δανείων–Basel II, ενιαίος χώρος πληρωμών–SEPA, κώδικας συμπεριφοράς μεταξύ πιστωτικών ιδρυμάτων και ΜΜΕ κ.λπ.), καθώς και
- της πλημμελούς ενημέρωσης των επιχειρηματιών
  - α. τόσο για τα υφιστάμενα όσο και τα νέα χρηματοδοτικά εργαλεία (leasing, factoring κ.λπ.),
  - β. για τις προσφερόμενες νέες δυνατότητες εξυπηρέτησής τους με σύγχρονα μέσα (phone-banking, e-banking), αλλά και
  - γ. για τους προσφερόμενους τρόπους κάλυψης των υποχρεώσεών τους προς τρίτους μέσω τραπεζικών υπηρεσιών (ηλεκτρονική καταβολή των εργοδοτικών εισφορών, του ΦΠΑ, της μισθοδοσίας υπαλλήλων κ.λπ.),

η ΕΕΤ πρότείνει στο Υπουργείο Ανάπτυξης να προχωρήσει στην κατάρτιση ενός προγράμματος ενημέρωσης των επιχειρηματιών σχετικά με τα παραπάνω, χρηματοδοτούμενο, εάν είναι εφικτό, από το ΕΠΑΝ. Αρχική σκέψη είναι ότι το πρόγραμμα αυτό μπορεί να υλοποιηθεί με τη μορφή ημερίδων σε συνεργασία με τα Επιμελητήρια της χώρας, την έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου, καθώς και άλλες πιθανές δράσεις.

Συνεργασία με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους (ΓΛΚ)

Η ΕΕΤ συνεργάστηκε με το ΓΛΚ για τη θέσπιση και εφαρμογή σύγχρονης και αποτελεσματικής διαδικασίας βεβαίωσης και είσπραξης ληξιπρόθεσμων οφειλών δανείων, ιδιωτών ή και επιχειρήσεων, εγγυημένων από το ελληνικό Δημόσιο. Η αρχική πρόβλεψη περιλαμβάνει κεντρικό και ηλεκτρονικό τρόπο βεβαίωσης των οφειλών αυτών σε σύντομο χρονικό διάστημα. Στόχος της προσπάθειας αυτής είναι η ελαχιστοποίηση των γραφειοκρατικών προβλημάτων και της χρονοβόρας διαδικασίας, στοιχεία που επιβαρύνουν σημαντικά το λειτουργικό κόστος των τραπεζών.

Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης 2007-2013

Στο πλαίσιο διαβούλευσης του ΥΠΟΙΟ για τον εθνικό αναπτυξιακό προγραμματισμό της περιόδου 2007-2013, η ΕΕΤ κλήθηκε να συνδράμει το έργο του Υπουργείου, με τη συμμετοχή της στην πορεία του κοινωνικού διαλόγου για την αποτύπωση της παρούσας κατάστασης και τον καθορισμό της αναπτυξιακής στρατηγικής και των εθνικών στόχων.

Συμμετοχή της ΕΕΤ σε επιτροπές του Δημοσίου

- Εθνικό Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας και Ανάπτυξης
- Επιτροπή Παρακολούθησης του Κοινοτικού πλαισίου Στήριξης 2000-2006
- Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού προγράμματος Ανταγωνιστικότητα
- Κεντρική Γνωμοδοτική Επιτροπή του άρθρου 7 του ν. 3299/2004 (Αναπτυξιακός)

Επίσης η ΕΕΤ, πέραν των ανωτέρω, συμμετείχε σε πλειάδα εκδηλώσεων και ημερίδων που διοργάνωσαν διάφοροι επαγγελματικοί φορείς (Επιμελητήρια, Περιφέρειες, ξένες πρεσβείες κ.ά.).

Η. Εκπαιδευτική δραστηριότητα: Ελληνικό Τραπεζικό Ινστιτούτο (ΕΤΙ)

Το 2005 ήταν χρονιά προκλήσεων και αυξημένων απαιτήσεων για το ΕΤΙ. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα εμπλουτίστηκε με νέα θεματολογία, σημαντικό μέρος της οποίας προήλθε από την ανάγκη διάχυσης της γνώσης για τις κανονιστικές και ρυθμιστικές αλλαγές. Ένα εξίσου σημαντικό μέρος της νέας θεματολογίας ήταν αποτέλεσμα του αυξημένου ενδιαφέροντος των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης των τραπεζών για πιο εξειδικευμένη, ενδοεπιχειρησιακή εκπαίδευση. Επειδή, μάλιστα, η εκπαίδευση αυτή αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα ενός ολοκληρωμένου συστήματος στοχευμένης ανάπτυξης των ανθρώπινων πόρων, το ΕΤΙ κλήθηκε να σχεδιάσει προγράμματα, λειτουργώντας ως στρατηγικός εταίρος των τραπεζών. Βασική παράμετρος του σχεδιασμού στο επίπεδο αυτό ήταν η προετοιμασία της μετάβασης των καταρτιζομένων από το κάθε επίπεδο γνώσης στο επόμενο.

Το ΕΤΙ οργάνωσε και θεσμοθέτησε τη στενή συνεργασία με τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης των τραπεζών, με εμφανή επιδίωξη την πληρέστερη καταγραφή των εκπαιδευτικών αναγκών, αλλά και την αποτελεσματικότερη προώθηση προγραμμάτων υψηλού επιπέδου κατάρτισης. Σε αυτό οφείλεται εν μέρει και η σημαντική μετατόπιση του ενδιαφέροντος από τα ανοικτά (διατραπεζικά) σεμινάρια προς τα ενδοεπιχειρησιακά, ειδικού – για τον εκάστοτε πελάτη – σχεδιασμού.

Παράλληλα με την ποιοτική αναβάθμιση ύλης και μεθοδολογίας και με την αυξημένη ζήτηση εκπαιδευτικών υπηρεσιών, έγινε αισθητή η ανάγκη για εσωτερικές προσαρμογές του Ινστιτούτου. Βασικά κριτήρια στην αναδιοργάνωση ήταν, μεταξύ άλλων, η δημιουργία μηχανισμού γρήγορης ανταπόκρισης στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των εργαζομένων στις τράπεζες, αλλά και των εξειδικευμένων στελεχών για έγκυρα πιστοποιητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα με αναγνωρισμένη ποιότητα.

Προϋπόθεση για τη διασφάλιση της ποιότητας είναι και η τήρηση συγκεκριμένων και αυστηρών κανόνων και αρχών που αφορούν όλο το φάσμα της εκπαιδευτικής υπηρεσίας, από την καταγραφή των εκπαιδευτικών αναγκών, το σχεδιασμό, την υλοποίηση ενός προγράμματος έως και την αξιολόγηση του αποτελέσματος. Οι διαδικασίες καταγράφηκαν, έγιναν σαφείς και συμφωνήθηκαν. Ενδεικτικά: ορίστηκαν επιστημονικοί υπεύθυνοι για κάθε θεματική ενότητα, οι πιστοποιημένοι πλέον εισηγητές των σεμιναρίων έχουν συμβατική υποχρέωση να αποδέχονται τις «Αρχές Καλής Συνεργασίας», τέθηκαν αυστηρές προδιαγραφές για τα εγχειρίδια και το εκπαιδευτικό υλικό, καθιερώθηκαν ασφαλιστικές δικλίδες για την αξιοπιστία του εξεταστικού συστήματος.

Το περιεχόμενο και η ποιότητα της εκπαίδευσης του ΕΤΙ ελέγχονται από αρμόδιες Επιστημονικές Επιτροπές και Ομάδες Εμπειρογνομώνων. Η ποιότητα των εκπαιδευτικών προγραμμάτων αξιολογείται ουσιαστικά από την εμπιστοσύνη των αποδεκτών τους, αλλά και τυπικά από τη διαπίστευση εκ μέρους των θεσμικών φορέων της επαγγελματικής εκπαίδευσης-κατάρτισης στην Ελλάδα και διεθνώς, όπως το ΕΚΕΠΙΣ, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και το European Bank Training Network (EBTN).

Σύγχρονη εκπαιδευτική μεθοδολογία

Διατραπεζικό e-learning

Το Εκπαιδευτικό Συμβούλιο της ΕΕΤ, αναγνωρίζοντας ότι η επένδυση των τραπεζών στην ηλεκτρονική μάθηση είναι αναγκαία και ότι η διατραπεζική αντιμετώπιση της συνδυάζει οικονομίες κλίμακος με ποιοτικά αποτελέσματα, υπέβαλε σχετική πρόταση προς την Εκτελεστική Επιτροπή της ΕΕΤ. Η πρόταση εγκρίθηκε και το Εκπαιδευτικό Συμβούλιο συνέστησε Ομάδα Εργασίας για την προετοιμασία της διαδικασίας εκδήλωσης ενδιαφέροντος εκ μέρους υποψήφιων εταιρειών. Σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίστηκαν από την Ομάδα, αξιολογήθηκαν οι ενδιαφερόμενες εταιρείες και διαπιστώθηκαν τα διαφορετικά πλεονεκτήματα της καθεμιάς ως προς τη διαμόρφωση του περιεχομένου.

Στην αντιμετώπιση του θέματος, έχει ληφθεί υπόψη η τεχνογνωσία της ΕΕΤ που προσφέρεται για την ποιοτική και ταχεία παραγωγή σειράς εκπαιδευτικών εγχειριδίων, η οποία διευκολύνει την ανάπτυξη e-learning εσωτερικής παραγωγής. Δεδομένου ότι το υλικό της εκπαιδευτικής αυτής μεθοδολογίας οικοδομείται πάνω σε επαναλαμβανόμενα μαθησιακά αντικείμενα (“reusable learning objects”), το ΕΤΙ εμπλουτίζει τις βάσεις αυτές για την παραγωγή και άλλων προϊόντων όπως το e-learning. Επιπλέον, η διαθεσιμότητα των στελεχών της ΕΕΤ ως παραγωγών εκπαιδευτικής ύλης (“content providers”) προσφέρεται για νέου τύπου συνεργασίες με τα μέλη της, συνεισφέροντας στην κατά παραγγελία “web-based” εκπαιδευτικού υλικού.

Παράλληλα το ΕΤΙ συνεργάστηκε με εθνικούς και διεθνείς φορείς, παρακολουθώντας τις ραγδαίες εξελίξεις στα εξεταστικά πρότυπα και υιοθέτησε εκπαιδευτικές καινοτομίες.

Νέα πιστοποιητικά

- Σε συνέχεια της διαπίστευσης του ΕΤΙ από τις αρμόδιες εποπτικές αρχές για χορήγηση πιστοποιητικού Πωλητών Αμοιβαίων Κεφαλαίων, συνεχίζονται οι προετοιμασίες για διαπίστευσή του ως προς την παροχή νέων πιστοποιητικών στο χώρο της επενδυτικής τραπεζικής. Τα σχετικά προγράμματα και οι εξεταστικές διαδικασίες θα γνωστοποιηθούν μετά την έκδοση του αναμενόμενου Προεδρικού Διατάγματος για τους επενδυτικούς συμβούλους.
- Ιδιαίτερης αξίας πρόγραμμα που οδηγεί σε πιστοποιητικό Τραπεζικών Σπουδών Α' επιπέδου αποδεικνύεται το ευέλικτο εκπαιδευτικό πρόγραμμα προετοιμασίας για την απόκτηση του European Foundation Certificate in Banking (EFCB). Ακριβώς λόγω της ευελιξίας του αξιοποιείται από τις τράπεζες είτε με μειωμένη διάρκεια – ως συμπλήρωμα εσωτερικών προγραμμάτων βασικής κατάρτισης – είτε με περιοδική υλοποίηση για τις ανάγκες πιστοποίησης μεγάλου αριθμού ατόμων ως προϋπόθεσης για την περαιτέρω εκπαίδευσή τους σε άλλα επίπεδα.
- Οι πρόσφατες εξελίξεις στο χρηματοπιστωτικό τομέα ανέδειξαν το νέο πλαίσιο λειτουργίας της κανονιστικής συμμόρφωσης στις τράπεζες. Το ΕΤΙ ανταποκρίθηκε στο αίτημα για την κατάλληλη εκπαίδευση των στελεχών καταρτίζοντας ένα εξειδικευμένο πρόγραμμα. Στόχος του προγράμματος είναι η πιστοποίηση των στελεχών ως προς την επάρκεια των γνώσεων για την επιτέλεση των καθηκόντων που αρμόζουν σε όλους τους εμπλεκόμενους στην κανονιστική συμμόρφωση. Στο πρόγραμμα αυτό αναπτύσσονται οι δικαιολογητικές βάσεις της ρυθμιστικής παρέμβασης στον τραπεζικό τομέα, το σύνολο του σχετικού θεσμικού πλαισίου, καθώς επίσης και οργανωτικά θέματα των Μονάδων Κανονιστικής Συμμόρφωσης των τραπεζών.
- Μείζονος σημασίας παρέμβαση της ΕΕΤ υπήρξε η δημιουργία Υπομητρώου του ΕΚΕΠΙΣ για τους πιστοποιημένους εκπαιδευτές του χρηματοπιστωτικού χώρου. Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Απασχόλησης, προβλέπεται Υπομητρώο Εκπαιδευτών της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών, στο οποίο εντάσσονται οι εκπαιδευτές του κλάδου σύμφωνα με τα αναφερόμενα κριτήρια. Για την ενίσχυση της ποιότητας στην εκπαίδευση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, το ΕΤΙ επικαιροποίησε το δικό του Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών και μεριμνά για την πιστοποίησή του από το ΕΚΕΠΙΣ.

Συμβολή στην ανάπτυξη και τον εκσυγχρονισμό

Το ΕΤΙ ανταποκρίθηκε στην πρόκληση να στηρίξει τη μετατροπή του Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου σε εμπορική τράπεζα. Συγκεκριμένα, το Ινστιτούτο επελέγη από τη Διοίκηση του Ταχυδρομικού Ταμειυτηρίου ως υπεύθυνος φορέας παροχής τόσο της γενικής όσο και της εξειδικευμένης γνώσης που απαιτείται για την υλοποίηση αυτού του μεγάλου στόχου. Οι εκπαιδευτικές υπηρεσίες του ΕΤΙ εξειδικεύτηκαν για την περίπτωση αυτή, συνδυασμένες με συμβουλευτική υποστήριξη.

Εκπαίδευση για τους πελάτες των τραπεζών

Με το σκεπτικό ότι οι τράπεζες είναι οι φυσικοί φορείς εκπαίδευσης των επιχειρήσεων-πελατών τους, η Εκτελεστική Επιτροπή του ΕΤΙ σχεδίασε το περίγραμμα ενός εκπαιδευτικού προγράμματος με τη μορφή e-learning, με τίτλο «Χρηματοοικονομικός Μέντωρ», το οποίο προγραμματίζεται να υλοποιηθεί κατά τη διάρκεια του επόμενου έτους.

Η προσπάθεια αυτή εντάσσεται σε ένα μακροπρόθεσμο στόχο για συστηματική «χρηματοοικονομική μόρφωση» (financial literacy) των συναλλασσομένων με τις τράπεζες, η οποία θα απευθύνεται και σε ιδιώτες. Σύμφωνα μάλιστα με την πρακτική που ακολουθείται σε άλλα τραπεζικά συστήματα, η μόρφωση αυτή πιθανόν να απευθύνεται ακόμα και στα παιδιά και τις νοικοκυρές.

Διεθνής εκπαιδευτική δραστηριότητα

Κατόπιν αιτήματος των μελών της ΕΕΤ που δραστηριοποιούνται στις βαλκανικές χώρες, η ΕΕΤ προέβη στη σύσταση Διατραπεζικής Ομάδας Εργασίας για το συντονισμό των εκπαιδευτικών ενεργειών στην περιοχή. Τα πρώτα βήματα του διατραπεζικού αυτού εγχειρήματος συνίστανται στην καταγραφή των εκπαιδευτικών αναγκών και των αναγκαίων διαδικασιών.

Παράλληλα επιχειρήθηκε η σύζευξη της προσφερόμενης εκπαίδευσης στις εν λόγω χώρες από το ΕΤΙ με τη δραστηριότητα της ΕΕΤ στο πλαίσιο του Interbalkan Forum of Banking Associations. Προς το παρόν η συνεργασία με τα μέλη του φόρουμ γίνεται σε διμερή βάση. Εκτός από εκπαιδευτικές διοργανώσεις που πραγματοποιήθηκαν στην Κύπρο, την Τουρκία, τη Ρουμανία και τη Σερβία, άρχισαν να υλοποιούνται συστηματικότερες συνεργασίες με τους εκπαιδευτικούς φορείς των Ενώσεων.

Ενδιαφέρον για συνεργασία εκδηλώθηκε εκ μέρους της Ένωσης Τραπεζών του Αζερμπαϊτζάν, με αποτέλεσμα την υπογραφή διμερούς συμφωνίας από τις δύο Ενώσεις με έμφαση στα εκπαιδευτικά θέματα.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η κοινή δραστηριότητα των εθνικών εκπαιδευτικών φορέων του κλάδου μέσα από το θεσμό του European Bank Training Network (EBTN) υπήρξε έντονη και ιδιαίτερα αποτελεσματική. Στις τρεις τακτικές ετήσιες συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του ελήφθησαν αποφάσεις για τον τρόπο υλοποίησης κοινών ευρωπαϊκών πιστοποιητικών επαγγελματικής κατάρτισης σε όλες τις βαθμίδες και όλα τα πεδία της τραπεζικής δραστηριότητας, με υιοθέτηση του συστήματος εκπαίδευσης του ΕΤΙ.

Το γεγονός ότι η επικεφαλής του ΕΤΙ εξελέγη τον Ιούνιο Γραμματέας του EBTN συντέλεσε στην ισχυροποίηση της θέσης του ΕΤΙ στον οργανισμό και έδωσε την ευκαιρία στην ΕΕΤ να συνδράμει στο στόχο του για ποιότητα και αποτελέσματα στην επαγγελματική εκπαίδευση.

Με πρωτοβουλία της ΕΕΤ και συνεργασία του EBTN, δύο χώρες-μέλη του Interbalkan Forum (Ρουμανία και Βουλγαρία) εγκαινίασαν την υιοθέτηση του μοντέλου ποιότητας για την επαγγελματική εκπαίδευση, το οποίο επεξεργάστηκε το Cedefop (Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης).

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΔΙΑΤΡΑΠΕΖΙΚΑ (ΑΝΟΙΚΤΑ) ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ				
α.α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	σεμινάρια	διάρκεια (ώρες)	άτομα
1	Εξασφαλίσεις Πιστοδοτήσεων και Κίνδυνοι	2	24	19
2	Η Νέα Αρχιτεκτονική του Διεθνούς Χρηματοοικονομικού Συστήματος	2	8	44
3	Προστασία Καταναλωτή και Εξυπηρέτηση Πελατείας	1	7	15
4	Η Διαχείριση της Κεφαλαιακής Βάσης των Τραπεζών	2	16	37
5	Γενική Τραπεζική Λογιστική - Κλαδικό Σχέδιο Τραπεζών	1	16	13
6	Το Νέο Ρυθμιστικό Πλαίσιο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια Τραπεζών	4	8	91
7	Έλεγχος Εγγράφων Βάσει Ενέγγυων Πιστώσεων	1	8	19
8	Διαχείριση της Ποιότητας στον Τραπεζικό Χώρο	1	16	8
9	Τεχνικές Πωλήσεων	1	12	6
10	Γραπτή Επικοινωνία και Έκφραση	1	20	6
11	Ηλεκτρονικό Έγκλημα και Διακυβέρνηση Πληροφορικής	1	6	14
12	Λογιστική - Οικονομικές Καταστάσεις και Πιστωτικός Κίνδυνος Επιχειρήσεων	1	12	12
13	Αξιολόγηση Αντισυμβαλλομένου και Πιστωτικός Κίνδυνος Επιχειρήσεων	1	16	11
14	Επιχειρηματικές Χορηγήσεις	2	14	22
15	Incoterms 2000	2	8	19
16	Συστήματα Έγκαιρης Διάγνωσης και Διασφάλιση Πιστωτικού Κινδύνου	1	20	7
17	Νομικές Πτυχές Καταναλωτικής Πίστης	1	4	31
18	Διαχείριση Απαιτήσεων σε Καθυστέρηση και Προβλέψεων Επισφαλών Απαιτήσεων	1	16	16
19	Χρηματοδότηση Κεφαλαίου Κίνησης	1	21	8
20	Εφαρμογές της Χρηματοοικονομικής στην Καθημερινή Τραπεζική Πρακτική	1	12	7
21	Νομικά Θέματα Παραγώγων Ευρωπαϊκού και Διεθνούς Κανονιστικού Πλαισίου	1	4	17
22	Εκπαίδευση στο On-Line Σύστημα της ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ Α.Ε.	5	4	148
23	Τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης	1	15	11
24	Τιτλοποίηση και Διαχείριση Ενεργητικού - Παθητικού	2	14	20
25	Αντιμετώπιση Χρηματοδοτικών Αιτημάτων & Επίλυση Προβλημάτων Ρευστότητας	1	20	10
26	Πρακτικές Αξιολόγησης Πιστωτικού Κινδύνου	1	15	11
27	Εισαγωγή στον Έλεγχο Συστημάτων Πληροφορικής	1	21	9
28	Ξέπλυμα Βρώμικου Χρήματος	1	8	2
29	Σχέδιο Επαναλειτουργίας Μετά από Καταστροφικό Γεγονός	2	14	23
30	Αρχές & Διαδικασίες Ναυτιλιακών Χρηματοδοτήσεων	1	12	8
31	Αξιολόγηση & Διαπραγμάτευση Ναυτιλιακών Δανείων	1	16	8
32	Τεχνικές Μέτρησης Πιστωτικού Κινδύνου και Επιχειρηματικές Χορηγήσεις	2	16	38
33	Διεθνές & Κοινοτικό Δίκαιο Διενέργειας Πληρωμών	1	8	11
34	Το Treasury και η Λειτουργία του	1	16	19
35	Ασφάλεια Πληροφοριακών & Τηλεπικοινωνιακών Συστημάτων	1	21	9
36	Διαχείριση Κρίσεων	1	8	6
37	Η Συμβολή των Τραπεζών στην Αντιμετώπιση Επιχειρηματικών Κρίσεων	1	20	13
38	Swift	5	11	35
39	Καταθετικά Προϊόντα	1	8	14

← α.α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	σεμινάρια	διάρκεια (ώρες)	άτομα
40	Φορολογία Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων	1	11	9
41	Πωλήσεις και Αξιολόγηση Πελατών	1	16	12
42	Ηλεκτρονικά Μέσα Πληρωμών	1	4	23
43	Παράγωγα Πιστωτικού Κινδύνου	1	8	18
44	Διαχείριση Πιστωτικών Κινδύνων και Προβληματικών Δανείων	1	20	18
45	Παράγωγα Χρηματοοικονομικά Προϊόντα	1	16	8
46	Project Management	3	8	30
47	MBA in Banking	1	224	19
48	Βασικές Γνώσεις που Απαιτούνται για Ένα Χρηματοοικονομικό Αναλυτή	2	12	37
49	Επενδύσεις και Δάνεια σε Ακίνητη Περιουσία	1	16	12
50	Σύγχρονα Επενδυτικά Χρηματοοικονομικά Προϊόντα και Υπηρεσίες	1	20	10
51	Διαχείριση Δύσκολων ή Αρνητικών Συναδέλφων	1	8	5
52	Ανάλυση Ενιαίου Γενικού Λογιστικού Σχεδίου	1	18	12
53	Η Πρώτη Εφαρμογή των Δ.Λ.Π. στην Ελλάδα	1	12	14
54	Διαχείριση Καθυστερήσεων Χορηγήσεων	1	20	9
	Σύνολα	76		1.074

	ΕΝΔΟΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ			
α.α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	σεμινάρια	διάρκεια (ώρες)	άτομα
1	Πωλητές Αμοιβαίων Κεφαλαίων	12	30	201
2	Το Νέο Ρυθμιστικό Πλαίσιο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια Τραπεζών	4	8	140
3	Η Νέα Αρχιτεκτονική του Διεθνούς Χρηματοοικονομικού Συστήματος	1	8	52
4	Τεχνικές Πωλήσεων	3	16	51
5	Αξιόγραφα	3	8	57
6	Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα	9	9	175
7	Αποτελεσματικές Διαπραγματεύσεις	4	16	69
8	Γραπτή Επικοινωνία και Έκφραση	2	16	40
9	Banking Today	6	34	124
10	Έλεγχος Εγγράφων Βάσει Ενέγγυων Πιστώσεων	1	7	24
11	Τραπεζικό Marketing - Business Planning	9	7	183
12	Αγγλική Τραπεζική Ορολογία	1	16	22
13	Αρχές Τραπεζικού Marketing	1	16	12
14	Εσωτερικός Έλεγχος για Επιθεωρητές	1	20	14
15	Εισαγωγή στις Τραπεζικές Σπουδές (EFCB)	10	120	231
16	Εξυπηρέτηση Πελατείας και Τεχνικές Πωλήσεων	20	14	299
17	Παροχή Στεγαστικής Πίστης	8	24	116
18	Αντιμετώπιση Ξεπλύματος Βρώμικου Χρήματος	7	8	105
19	Λογιστική	1	12	8
20	Τηλεφωνική Εξυπηρέτηση Πελάτη και Δικτύου	1	16	10
	Σύνολα	104		1.933

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ				
α.α.	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ	σεμινάρια	διάρκεια (ώρες)	άτομα
1	Χρηματοδοτήσεις	2		163
2	Συνάλλαγμα	2		82
3	Marketing	2		51
4	Αξιόγραφα	2		249
5	Εγγυητικές Επιστολές	2		88
6	Τραπεζικό Απόρρητο & Ξέπλυμα Χρήματος	6		85
7	Λογιστική	2		52
	Σύνολα	18		770

Γενικό Σύνολο	198		3.777
----------------------	------------	--	--------------

III.

Ισολογισμός 2005
Πιστοποιητικό ελέγχου
Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ 31ης ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2005 (ΕΝΟΠΙΗΜΕΝΟΣ)
40η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ (1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ - 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2005)

(Ποσά σε ευρώ)

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	Αξία κτήσεως	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2005 Αναπόβροστη Αξία	Αξία κτήσεως	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2004 Αναπόβροστη Αξία	ΠΑΘΗΤΙΚΟ	Ποσά κλειόμενης χρήσης 2005	Ποσά προηγούμενης χρήσης 2004
Γ. ΠΑΠΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					Α. ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΙΑ		
<i>II. Ενδιάμεσες αναντισταθμίσεις</i>					<i>IV. Αποθεματικά κεφάλαια</i>		
1. Οικόπεδα - Κτίρια	489.449,27	489.449,17	488.593,67	488.593,57	3. Ειδικό αποθεματικό για κάλυψη εκτάκτων αναγκών επομένων ετών	298.879,82	92.273,45
4. Τεχνικές εγκαταστάσεις και λοιπός εξοπλισμός	12.981,51	12.981,46	91.253,17	91.252,34	V. Αποθελέματα σε νέο	466.220,52	357.193,20
5. Μεταφορικά μέσα	46.414,05	46.414,01	71.499,89	71.499,84	Σύνολο (ΑIV+V)	765.100,34	449.466,65
6. Επιπλά και λοιπός εξοπλισμός	1.085.218,36	1.085.198,79	1.184.037,02	1.184.015,37	Β. ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΑ ΚΙΝΑΛΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΞΟΔΑ		
	1.634.063,19	1.634.043,43	1.835.383,75	1.835.361,12	1. Προβλέψεις για αποζημίωση προσωπικού λόγω εξόδου από την υπηρεσία	119.905,84	119.905,84
					8. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις	119.905,84	119.905,84
<i>III. Συμμετοχές και άλλες μακροπρόθεσμες χρηματοοικονομικές απαιτήσεις</i>					Σύνολο	35.216,43	35.216,43
1. Συμμετοχές σε ΝΠΔΔ μη κερδοσκοπικά	46.283,78	46.283,78	46.647,02	46.647,01	Γ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
7. Λοιπές μακροπρόθεσμες απαιτήσεις	46.647,02	46.647,02	92.930,80	92.930,79	<i>I. Μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις</i>		
	92.930,80	92.930,80	92.950,56	92.950,56	8. Λοιπές μακροπρόθεσμες υποχρεώσεις		
Σύνολο παγίου ενεργητικού (ΠI+ΠII)					<i>II. Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις</i>		
Δ. ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ					1. Προμηθευτές	296.413,13	88.658,99
<i>II. Απαιτήσεις</i>					4. Προκαταβολές τραπεζών	1.230.716,04	723.950,54
1. Εποφρές τραπεζών	581.950,74	581.950,74	245.304,42	193.552,57	5. Υποχρεώσεις από φόρους-τέλη	182.134,05	284.677,53
3α. Επιστολές εισπρακτέες	0,00	0,00	0,00	0,00	6. Ασφαλιστική οργανωμοί	127.531,30	185.571,39
11. Χρεωστές διάφοροι	2.45.304,42	2.45.304,42	62.399,83	74.846,28	11. Πατατές διάφοροι	4.888,93	8.769,29
12. Λογαριασμοί διαχείρισης προκαταβολών και πιστώσεων	889.654,99	889.654,99	889.654,99	1.059.275,97	Σύνολο	1.841.683,43	1.291.627,74
<i>IV. Διυθέσιμα</i>					Σύνολο υποχρεώσεων (ΠI+ΠII)	1.876.899,88	1.326.844,77
1. Ταμείο	3.502,61	3.502,61	14.266,29	14.266,29	Δ. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ		
2. Καταθέσεις όψεως και προθεσμίας ενεργητικού (ΔII+ΔIV)	2.413.498,24	2.413.498,24	1.562.837,45	1.548.571,16	1. Εισπραξές επομένων χρήσεων	451.757,90	212.987,90
	2.417.000,85	2.417.000,85	3.306.655,84	2.622.113,42	2. Εξόδα χρήσεως δοκιμασμένα	292.018,67	614.056,51
Σύνολο κυκλοφορούντος ενεργητικού (ΔII+ΔIV)	3.306.655,84	3.306.655,84	3.306.655,84	2.622.113,42	κατ'εμπρόθεσμον ασφαλείων	743.776,57	827.054,41
Ε. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ					ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ (Α+Β+Γ+Δ)	3.505.682,63	2.723.271,07
1. Εξόδα επομένων χρήσεων	106.076,23	106.076,23	106.076,23	32.664,23	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ		
	106.076,23	106.076,23	106.076,23	32.664,23	2. Πιστωτικοί λογαριασμοί εγγυήσεων και εμπρόθεσμων ασφαλείων	0,00	370.359,62
Σύνολο	3.505.682,63	3.505.682,63	3.505.682,63	2.723.271,07			

Σημειώσεις: 1) Η Ένωση κατά πάγια τακτική αποσβένει συνολικός τα πέντα της στήλη χρήση που αποσβένονται. Έτσι η αναπόβροστη αξία των παγίων απεικονίζει την αριθμητική ποσότητα αυτών.
2) Στην περίοδο χρήσης το υπόλοιπο του λογαριασμού (ΑV) "Αποθελέματα σε νέο" ποσού € 90.246,28 μεταφέρθηκε στα αποτελέσματα χρήσεως.
3) Στα κονδύλια των αποτελεσμάτων της κλειόμενης χρήσεως περιλαμβάνονται και τα αντίστοιχα ποσά του Τραπεζικού Μεσοβρόχια περιόδου 1.1.-30.6.2005. Από 1.7.2005 ιδρύθηκε ωςτική μη κερδοσκοπική εταιρεία με την επωνυμία "Μεσοβρόχια Τραπεζικών - Επενδυτικών Υπηρεσιών", όλες οι οικονομικές συναλλαγές της εταιρείας, για την περίοδο 1.7.-31.12.2005, εμφανίζονται στις οικονομικές καταστάσεις αυτής.

Αθήνα 19 Απριλίου 2006

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΥΡΤΣΟΣ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΡΚΑΣ

ΕΜΜΗΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΡΑΠΕΖΩΝ
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΕΩΣ 2005
(Ποσά σε ευρώ)

ΕΣΟΔΑ	2005	2004	ΔΑΠΑΝΕΣ	2005	2004
Εισορρές Τακτικού Προϋπολογισμού			Δαπάνες Τακτικού Προϋπολογισμού		
Εισορρές μελών:			- Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	2.223.982,65	3.425.743,67
Τακτικών	3.200.450,00	3.642.430,00	- Αμοιβές και έξοδα τρίτων	406.308,73	824.794,47
Συνδεδεμένων	184.950,00	172.960,00	- Πιροχές τρίτων	273.580,45	219.029,00
Νέων μελών	8.560,00	0,00	- Διάφορα έξοδα	432.103,53	410.840,48
Εσοδα Κεφαλαίων	3.393.960,00	3.815.390,00	- Επενδυτικές δαπάνες	36.750,97	167.391,52
Λοιπές εισορρές - Διάφορα έσοδα	16.291,63	23.168,72	- Λοιπές Δαπάνες	0,00	35.000,00
Χρήση ειδικού αποθεματικού -	7.097,34	204.347,19			5.082.799,14
αποτελέσματα σε νέο	0,00	538.548,54			
Εσοδα προηγουμένων Χρήσεων	0,00	561.451,46	Δαπάνες Τραπεζικού Μεσολάβητη 1.1-30.6	557.293,81	1.137.756,22
Σύνολο	3.417.348,97	5.142.905,91	Εισορρές στη νέα Εταιρεία	688.599,33	1.245.893,14
					1.793.160,49
Εισορρές Τραπεζικού Μεσολάβητη			Δαπάνες Επικοινωνιακού Τομέα	1.705.274,94	
Εισορρές μελών					
Τακτικών	1.246.259,45	1.081.304,29	Δαπάνες Εκπαιδευτικής Δραστηριότητας		
Συνδεδεμένων	23.480,00	20.790,00	- Εκπαιδευτική Δραστηριότητα	1.184.370,63	902.301,61
Εσοδα κεφαλαίων - Λοιπά έσοδα	81.381,08	96.002,48	- Διοργάνωση IBSS 2004	0,00	630.447,90
					1.532.749,51
Εσοδα επικοινωνιακού τομέα	1.830.000,00	1.823.300,00			
- Εισορρές τακτικών μελών					
Εσοδα Εκπαιδευτικής Δραστηριότητας					
- Εκπαιδευτικών προγραμμάτων	1.374.765,04	732.725,30			
- Διοργάνωση IBSS 2004	0,00	1.006.630,58			
Εσοδα Ειδικών Δαπανών			Ειδικές Δαπάνες	744.573,66	0,00
- Εσοδα προηγουμένων Χρήσεων	270.246,28				
- Εισορρές Τακτικών μελών	441.240,00		ΠΛΗΘΟΣΜΑ ΕΙΣΦΟΡΩΝ ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΟ		
- Διάφορα έσοδα	34.338,40	0,00	Για κάλυψη εξόδων της επομένης Χρήσης	466.220,52	357.193,20
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	8.719.059,22	9.903.658,56	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	8.719.059,22	9.903.658,56

Αθήνα 19 Απριλίου 2006

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΡΦΙΣ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΖΟΡΚΑΣ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΗ ΛΟΓΙΣΤΗ

ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ «ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ»

Κύριοι,
Ελέγξαμε τις συνημμένες Οικονομικές Καταστάσεις της «ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΡΑΠΕΖΩΝ», της εταιρικής χρήσεως που έληξε την 31 Δεκεμβρίου 2005. Η ευθύνη της σύνταξης των οικονομικών καταστάσεων βαρύνει τη διοίκηση της εταιρίας. Η δική μας ευθύνη περιορίζεται στη διαμόρφωση και τη διατύπωση γνώμης επί των οικονομικών καταστάσεων, εδραιωμένης στο διενεργηθέντα έλεγχο.

Ο έλεγχός μας διενεργήθηκε σύμφωνα με τα Ελληνικά Ελεγκτικά Πρότυπα, που είναι εναρμονισμένα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα. Τα Πρότυπα αυτά απαιτούν το σχεδιασμό και την εκτέλεση του ελεγκτικού έργου κατά τρόπο που να διασφαλίζει εύλογη βεβαιότητα ότι οι οικονομικές καταστάσεις είναι απαλλαγμένες από ουσιώδεις ανακρίβειες και παραλείψεις.

Ο έλεγχος περιλαμβάνει την εξέταση, σε δεγματοληπτική βάση, αποδεικτικών στοιχείων που να στηρίζουν τα ποσά και τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στις οικονομικές καταστάσεις. Ο έλεγχος επίσης περιλαμβάνει την αξιολόγηση των λογιστικών αρχών που ακολουθήθηκαν, των εκτιμήσεων της διοίκησης της Ένωσης και, γενικότερα, της παρουσίας των δεδομένων στις οικονομικές καταστάσεις καθώς και την αξιολόγηση της συνέπειας της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου με τις οικονομικές καταστάσεις. Πιστεύουμε ότι ο έλεγχος που διενεργήθηκε παρέχει επαρκή βάση για τη διαμόρφωση της Έκθεσης μας.

Από τον ανωτέρω έλεγχο μας προέκυψαν τα εξής:

1. Στο λογαριασμό του Ενεργητικού Δ.ΙΙ.1 «Εισφορές Τραπεζών» περιλαμβάνεται και ποσό € 270.000 περίπου παλαιότητας πέραν του έτους. Η Ένωση θα πρέπει να διερευνήσει το βέβαιο ή μη της είσπραξης αυτού και να διενεργήσει ανάλογα εγγραφές τακτοποίησης του.

2. Η Ένωση έχει διενεργήσει σωρευμένη πρόβλεψη, ποσού ύψους € 119.905,84, για απόζημίωση του προσωπικού της λόγω εξόδου από την υπηρεσία για συνταξιοδότηση. Κατά τη γνώμη μας, το σωρευμένο ύψος αυτής 450.000 περίπου.
Με εξάρτηση τις επιπτώσεις των θεμάτων που μνημονεύονται στην προηγούμενη παράγραφο, κατά τη γνώμη μας, οι προαναφερόμενες οικονομικές καταστάσεις απεικονίζουν ακριβδίκαια την οικονομική θέση της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών κατά την 31 Δεκεμβρίου 2005 και τα αποτελέσματα των εργασιών της χρήσεως που έληξε αυτή την ημερομηνία, σύμφωνα με τα Λογιστικά Πρότυπα που προδιαγράφονται από την Ελληνική νομοθεσία και το περιεχόμενο της Έκθεσης του Διοικητικού Συμβουλίου συμφωνεί με τις προαναφερόμενες οικονομικές καταστάσεις.

Αθήνα, 14.6.2006

Ο Ορκωτός Ελεγκτής Λογιστής

Γεώργιος Ι. Βορθαλίτης
Α.Μ.Σ.Ο.ΕΛ 10251
Σ.Ο.Λ. α.ε.ο.ε.
ΦΩΣΚΙΩΝΟΣ ΝΕΓΡΗ 3
112 57 ΑΘΗΝΑ